

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
д. пед. н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

**ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛОМОВНОМУ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ
РІДНОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ІТ-ТЕМАТИКИ)**

*Здобувача: Івлевої Наталії
Олександрівни
ОПП Переклад (англійська)
Спеціальність 035 Філологія*

Керівник кваліфікаційної роботи:
*Степанова Анна Аркадіївна
д. філол.н., професор*

**Дніпро
2022**

**УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
ЗАТВЕРДЖУЮ:**

Зав. кафедри Зінуківа Н.В.
д. пед. наук, доцент
« 01 » вересня 2021 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу
здобувачу вечірньої форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПП Переклад (англійська) спеціальності 035 Філологія
Івлєвої Наталії Олександрівни**

Тема кваліфікаційної роботи: *“Особливості вживання термінології в англійськомовному науково-технічному дискурсі та проблеми перекладу рідною мовою (на матеріалі текстів IT-тематики)”*

Керівник кваліфікаційної роботи Степанова Анна Аркадіївна, д. ф.н., проф.

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2021	02.09.2021	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	03.09. 2021	03.09. 2021	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10. 2021	24.10. 2021	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	03.09. 2021	03.09. 2021	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	28.09. 2021	28.09. 2021	
6	Виконання першого розділу	30.10. 2021	30.10. 2021	
7	Виконання другого розділу	30.11. 2021	30.11. 2021	
8	Виконання третього розділу	22.12. 2021	22.12. 2021	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12. 2021	30.12. 2021	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	08.01.2022	08.01.2022	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11.12.2021	11.12.2021	
12	Захист кваліфікаційної роботи	14-16.2022	14-16.2022	

Дата видачі завдання «02» вересня 2020 р.

Здобувач: Івлєва Наталія Олександрівна

Керівник: кваліфікаційної роботи: Степанова Анна Аркадіївна

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.Зав. кафедри

Н. В. Зінуківа

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу магістра за темою
**“Особливості вживання термінології в англomовному науково-технічному
 дискурсі та проблеми перекладу рідною мовою (на матеріалі текстів
 IT-тематики)”**

здобувача 2 курсу
 ОПІІ Переклад (англійська)

*Івлєвої Наталії Олександрівни
 (прізвище, ім'я та по батькові)*

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. **Оформлення роботи** (не більше 10 балів) - _____
 (відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)
2. **Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику** (кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів) - _____
3. **Теоретичний та аналітичний аспекти роботи** (не більше 25 балів) з них:
  - **Структура та логічність побудови роботи** - _____
 (відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)
  - **Фактичний матеріал** - _____
 (наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)
  - **Використання лінгвістичних методів аналізу** - _____
  - **Використання літератури** - _____

(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- **Повнота та деталізація** (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) _____

4. Практична реалізація результатів дослідження (не більше 20 балів) -

_____ (наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. Оцінка попереднього захисту (не більше 25 балів) _____

Додаткові думки та загальний висновок керівника _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Загальна оцінка (не більше 100 балів) _____

Дата оформлення відгуку _____

**КЕРІВНИК
кваліфікаційної роботи**

Степанова Анна Аркадіївна
д. філол.н., професор

_____
(підпис)

(П.І.Б. керівника,
вчений ступінь,
наукове звання)

АНОТАЦІЯ

Актуальність проблеми перекладу науково-технічної термінології пов'язана з ростом міжнародної комунікації. Особливо високий попит на кваліфікаційний переклад текстів в сфері інформаційних технологій.

Так як технічний переклад є дуже специфічний вид перекладу, він має свої складності та особливості. Серед основних труднощів перекладу англійських термінів українською мовою є повна розбіжності терміносистем. У зв'язку з цим необхідно, щоб під час роботи над цим видом текстів, працювали професіонали, що спеціалізуються на перекладі матеріалів технічної спрямованості. Вузкоспеціалізовані терміни актуалізують питання більш детального аналізу проблеми їх перекладу та пошуку ефективних перекладацьких стратегій.

Ключові слова: переклад, науково-технічний термін, англійська, українська мова

ANNOTATION

The relevance of the translation problem of scientific and technical terminology is associated with the growth of international communication. Particularly high demand for qualifying translation information technology texts.

Since technical translation is a very specific type of translation, it has complexities and features. Among the main difficulties in translating English terms into Ukrainian is the complete divergence of terminological systems. In this regard, the work on this type of text demands professionals specializing in the translation of technical materials. Where narrowly specialized terms actualize the issues of a more detailed analysis of the problem of their translation and the search for effective translation strategies.

Key words: translation, scientific and technical term, English, Ukrainian language

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	10
1.1. Проблема науково-технічної термінології у сучасній лінгвістиці.....	10
1.2. Науково-технічна термінологія та її класифікація	18
1.3. Особливості науково-технічного дискурса	29
1.4. Проблеми перекладу науково-технічних термінів	40
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІТ ТЕРМІНОЛОГІЇ У АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	51
2.1. Специфіка вживання простих науково-технічних термінів в текстах ІТ тематики.....	52
2.2. Специфіка застосування похідних науково-технічних термінів в ІТ текстах.....	59
2.3. Специфіка використання складних науково-технічних термінів в ІТ текстах.....	66
2.4. Специфіка застосування науково-технічних термінів- словосполучень в ІТ дискурсі.....	72
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ІТ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	95
3.1. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою транскрипції та транслітерації.....	96
3.2. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою калькування та напівкалькування.....	100
3.3. Особливості перекладу ІТ термінів способом транспозиції.....	108
3.4. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою прийому лексичних додавань.....	114

	7
3.5. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою прийому лексико-семантичної заміни.....	118
ВИСНОВКИ.....	122
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	128
ДОДАТОК.....	1-28

ВСТУП

Сучасна епоха характеризується бурхливим розвитком науки та технологій, процесами інформаційної інтеграції та міжнародним кооперуванням. Науково-технічний прогрес, стрімка інформатизація, новітні технології в різних галузях вносять значні зміни в лінгвістичну модель світу, особливо у сферу термінології.

Зі швидким розвитком науки та технологій зростає актуальність науково-технічного перекладу, як способу передачі знань та інформації. Тому особливості перекладу науково-технічної літератури вже досліджували і вивчали такі науковці як: В. Н. Комісаров, В. В. Коптілов, В. Е. Бреус, Л. С. Бархударов, Я. І. Рецкер, А. В. Федоров та інші.

На сьогодні проблема перекладу науково-технічної термінології займає одне з важливих місць у перекладознавстві та потребує ще більш детального дослідження. Тому актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена важливістю вивчення питання реалізації основних перекладацьких завдань, методів і засобів у текстах науково-технічного спрямування, що є суттєвим з огляду науково-технічного розвитку у контексті інтернаціональності.

Об'єктом дослідження є англійський науково-технічний дискурс у галузі інформаційних технологій.

Предметом дослідження виступають лексичні та граматичні особливості перекладу англійських науково-технічних термінів на рідну мову.

Наукова новизна роботи полягає в систематизації способів перекладу ІТ термінології в науково-технічному дискурсі.

Мета дослідження показати сутності процесу перекладу на прикладі науково-технічного тексту та його одиниць засобами іншої мови шляхом застосування основних перекладацьких методик.

Поставлена мета обумовила вирішення таких завдань:

- 1) визначення поняття науково-технічного терміну, його характеристик;

- 2) складання класифікації науково-технічних термінів;
- 3) виявлення ролі функціонування терміну у науково-технічному дискурсі;
- 4) аналіз способів перекладу англійських термінів в науково-технічному дискурсі у галузі інформаційних технологій на рідну мову.
- 5) підбиття висновків та визначення статистики, щодо способів перекладу.

Теоретичне та практичне значення роботи розкривається в ознайомленні з ключовими проблемами перекладу науково-технічного дискурсу та можливістю використання отриманого матеріалу в практичній діяльності перекладача.

Для вирішення поставлених задач були використані наступні методи дослідження: аналіз, який дає змогу поділити текст на складові частини; синтез, якій припускає з'єднання окремих частин в єдине ціле; індукція, коли на підставі знання про частину дає змогу робити висновки загалом; дедукція, коли висновки щодо якогось елементу робляться на підставі загальних знань властивостей всієї множини; спостереження – цілеспрямоване вивчення тексту чи терміна, як об'єкта; порівняння – процес встановлення подібності або відмінностей, а також знаходження загального, притаманного кільком об'єктам; системний підхід – комплексне дослідження великих і складних систем, як єдиного цілого із узгодженням функціонування усіх елементів.

Апробація результатів опубліковано у вигляді тез-доповіді на восьмій Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених “Молодь України” в контексті міжкультурної комунікації.

Структура роботи складається з анотації, вступу, теоретичного аналітичного та практичного розділів, висновків, списку використаної літератури, додатку.

Обсяг кваліфікаційної роботи складає 142 сторінки та додатки.

Список використаної літератури включає 140 наукових джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Проблема науково-технічної термінології у сучасній лінгвістиці

Потік наукової інформації, що постійно зростає, обмін досвідом між фахівцями різних галузей завжди були дуже важливі у розвитку тієї чи іншої країни зокрема та усього людства в цілому, саме науково-технічний переклад та його значення в повсякденному розвитку сучасної науки і техніки важко переоцінити.

Технічний переклад допомагає на професійному рівні встановити взаєморозуміння між людьми, що говорять різними мовами. Формально-логічний стиль характеризує точність, беземоційність, безособовість, це й належить до основ перекладу науково-технічних текстів.

Такий переклад охоплює лінгвістику з однієї сторони та з іншої науку та техніку, тому переклад науково-технічної літератури розглядають як з точки зору перекладознавства, так і з наукової та технічної сторони.

Вивчення теорії технічного перекладу як науки було складним і продовжується в наші дні. Теорія питання технічного перекладу аналізує та узагальнює результати практичної діяльності, пов'язаної з письмовим та усним перекладом іншою мовою матеріалів технічного характеру; вивчає закономірності та особливості перекладу технічних текстів; вивчає рідною та іноземною мовами власне технічні питання для цілей технічного перекладу.

В даний час спостерігається тенденція відходу від спрощеного розуміння технічного перекладу як перекладу виключно технічних текстів.

Сучасна класифікація економічної діяльності демонструє входження позиції про наукові дослідження, науково-технічні розробки та технічної

документації до складу конкретної сфери діяльності, наприклад, діяльності в галузі інформатизації та зв'язку, яка включає технічні розробки, наукові дослідження, розробку та опис документації.

Таким чином, термін «технічний переклад» в даний час означає переклад наукової, науково-технічної та технічної літератури та документації у конкретній предметній галузі пізнання.

З точки зору дослідження питання в науці, загальне поняття науково-технічної термінології та проблем перекладу включає вивчення наступних тем:

1. Загальні питання мовознавства, комунікації.
2. Поняттю терміна та терміносистем. Проблемами становлення, семантики, розвитку технічних термінів.
3. Теорія перекладу науково-технічної літератури.
4. Стилiстичні особливості науково-технічного дискурсу.
5. Стратегії та проблеми перекладу науково-технічних текстів.

Загальні питання мовознавства, комунікації, дискурсу були висвітлені у працях лінгвістів: Бацевич Ф.С. [2], Карасик В.И.[20], Кочерган М.П. [25], Мороховський А.Н.[35], Пономарів О. Д.[43], Радзієвська Т.В. [48], Селезнева Л.В.[52], Тишакова Л.Т.[57], Формановская Н.И. [59]

Поняттю терміна та терміносистем були присвячені роботи наступних вчених: Білозерська Л. П.[3], Вакуленко М. О.[5], Гореликова С.Н.[9], Лейчик В. М.[28], Стаховська Н.[56], Овчаренко В. М.[40]

Теорія перекладу науково-технічної термінології, дослідження та аналіз перекладу науково-технічного стилю є предметом уваги науковців, вони надають різні визначення цього процесу. Переклад термінології загалом та особливості перекладу науково-технічної літератури вивчали: Комиссаров В.Н.[24], Білозерська Л. П.[3], Борисова Л. І.[4], Казакова Т. А.[16], Карабан В.І.[18], Кияк Т.Р.[22], Федоров А. В.[58], Рецкер Я. І.[49], Нелюбін Л. Л. [37], Виноградов В. С.[6], Семенов А. Л.[53].

У лінгвістичній теорії перекладу Федоров А. В. виділяє загальну теорію та приватні теорії. Переклад спеціальної літератури, науково-технічної літератури вчений відносить до приватних теорій перекладу. Таку думку поділяють Рецкер Я. І., Нелюбін Л. Л..

Комісаров В. Н., Виноградов В. С., Семенов А. Л. виділяють крім загальної та приватних теорій перекладу спеціальні теорії перекладу.

Комісаров В. Н., зробив значний внесок у розробку лінгвістичних основ перекладу, роблячи спостереження щодо технічного перекладу (спеціальний чи інформативний переклад).

На особливу увагу заслуговує підхід Пумпянського А. Л. до виявлення об'єктивних закономірностей перекладу науково-технічної літератури.

У своїй праці А.Л. Пумпянський, “ Чтение и перевод английской научной и технической литературы” дослідив закономірності в перекладі науково-технічної літератури, на основі фактичного мовного матеріалу з різних галузей науки та техніки. Він звернув увагу на те, що в науково-технічній літературі та в інших видах письмової комунікації використовуються однакові мовні засоби, але окремі граматичні та лексичні компоненти, які мають зовсім інші значення. Тому для лінгвістів є важливе завдання як по виявленню та опису специфіки вживання даних мовних компонентів в науці та техніці так у розробці способів адекватного та точного перекладу таких одиниць на інші мови [45, с.10].

Суть даного підходу у тому, що виявлення об'єктивних закономірностей перекладу науково-технічної літератури слід проводити з урахуванням аналізу фактичного матеріалу окремих пар мов, з п'яти положень:

1. обмеження дослідження рамками природничих та точних наук та технікою, що дозволить вивести закономірності перекладу науково-технічної літератури;

2. виявлення загальних мовних закономірностей, властивих цим галузям науки і техніки, що дозволить свідомо визначити вибір лексичних та

граматичних засобів під час перекладу, замінити інтуїтивну здогад перекладом, що базується на логіці мовних фактів;

3. аналіз ще не вивчених мовних закономірностей у результаті аналізу співвідношення окремих пар мов у процесі перекладу, що має зробити певний внесок у загальну лінгвістику;

4. збагачення, систематизація та раціоналізація мови науки та техніки на основі лінгвістичного аналізу у співдружності зі спеціалістами з окремих областей науки та техніки;

5. розвиток теорії перекладу як окремої галузі мовознавства.

Таким чином, Пумпянський А. Л. визначив важливі положення, необхідні виявлення закономірностей перекладу науково-технічної літератури та документації.

Посібник “Загальний курс науково-технічного перекладу” А.Я.Коваленко знайомить з основами теорії перекладу та специфікою науково-технічного перекладу, в якому автор головним прийомом перекладу термінів вважає переклад за допомогою лексичного еквіваленту, який являє собою постійну лексичну відповідність, яка точно сходиться зі значенням слова. Терміни, що мають еквіваленти в перекладі, відіграють досить важливу роль в здійсненні даного процесу. Вони грають важливу роль у тексті, від них залежить розкриття значення інших слів та з’ясування характеру тексту. Тому при перекладі термінів дуже важливо правильно вміти знаходити відповідний еквівалент [22, с.258].

Згідно Коваленко А.Я. виокремлюються такі особливості граматичної структури науково-технічної літератури:

- 1) наявність довгих речень, які включають велику кількість другорядних і однорядних членів;
- 2) вживання багатокomпонентних атрибутивних словосполучень;
- 3) вживання означень, утворених шляхом стяжки цілих синтаксичних груп;
- 4) вживання синтаксичних конструкцій, пасивних конструкцій, зворотів;

5) наявність пропусків деяких службових слів (артиклів, допоміжних дієслів) особливо в таблицях, графіках, специфікаціях [23, с.182].

Стилістичні особливості науково-технічних текстів вивчали: Бацевич Ф.С.[2], Пумпянский А.Л.[46], Формановская Н.И.[59], Матвеева Г.Г.[32], Радзівська Т.В.[48], Гуменюк Н.Г.[11], Ільченко О. М.[14], Науменко Л. П.[36] Стилістична нейтралізація стилістично забарвлених лексичних засобів у науково-технічному перекладі полягає в тому що при перекладі доводиться вдаватися до «нейтралізації», «згладжування» стилістичного прийому автора, ніж внести стилістично зайві елементів у текст.

Такі лінгвісти, як Г. Матвеева, А. Пумпянський, Т. Радзівська, Н. Формановська, Л. Науменко довели, що саме в науково-технічній інформації найбільш наближаються один до одного текст і дискурс.

Загалом, більшість мовознавців вважають, що текст як статичне поняття слугує кінцевим результатом дискурсу, динамічного поняття та процесуального. Ф. Бацевич зазначає так «текст – це застиглий дискурс» [2, с. 56].

“Так що є первинним у науковому й технічному середовищі, усне чи письмове?” - таке питання розглядалося науковцями. У своїй роботі “Информационная роль порядка слов в научной и технической литературе” О. Пумпянський говорить: «Дихотомія: усне мовлення – письмове мовлення вирішується в науковій і технічній літературі на користь письмового мовлення. Усний тип наукової й технічної літератури є похідним від письмового типу» [46, с. 102].

Засоби усної презентації науково-технічній інформації не справляють істотного впливу на зміст і стиль повідомлення. У письмовому мовленні допоміжна інформація зазвичай існує на початку речення, а основна інформація тяжіє до кінця речення» [46, с. 105].

Так Н. Формановської пише: «У наративному мовленнєвому режимі діють інші текстотвірні монологотвірні наміри письмового автора : розповідь, опис, зображення, характеристика тощо. Тут панують дескриптивні висловлювання із власними граматичними законами й семантикою. Науковий дискурс оперує

особливими інтенційними нашаруваннями: визначення, доведення, аргументація, виклад, повторення і т. п.» [59, с. 252].

У точності суджень та авторитетності висновків полягає специфіка науково-технічної інформації, а також у прагненні автора переконати слухача у точності власної думки. Тут можна вбачати формальні характеристики науково-технічного тексту. Виділяють:

- структурну повноту та конкретність;
- формальна стислість і лаконічність, з якими пов'язана граматична структура письмового мовлення;
- чітке дотримання норм літературної мови;
- індивідуальний стиль автора;

У своїй роботі “Актуалізація прагматического аспекта научного текста” Г. Матвеева зазначає: “Специфічні риси наукових текстів є такими: спосіб викладу – опис, розповідь, роздум; ступінь повноти викладу – стислість, скороченість, повнота, розгорнутість; рівень узагальнення в залежності від характеру адресата – вузькоспеціальні, широко спеціальні, загальнонаукові, науково-популярні тощо” [32, с. 65].

Т. Радзівська розглянула специфіку текстів наукової комунікації у виданні “Текст як засіб комунікації” та стверджує, «Читання наукового тексту є елементом професійної діяльності спеціаліста. Останнє найчастіше пов'язане з рішенням тих чи інших особистих завдань реципієнта, під кутом зору яких він і сприймає наукову статтю чи монографію. Текст тут виступає як каталізатор при вирішенні дослідницьких завдань» [48, с. 17].

Водночас Т. Радзівська показує слабкі місця прагматики науково-технічних текстів: «Побудові тексту як повідомлення заважає опосередкований характер інформації та неможливість орієнтуватися на конкретного адресата і враховувати фонд його знань. Науковий текст адресується, з одного боку, множині осіб, з другого – ця адресація

опосередкована часом. Тому автор мусить прагнути до послідовного викладу матеріалу» [48, с. 20].

Відсутність безпосереднього контакту та зворотного зв'язку компенсується послідовним викладом матеріалу та науковими доказами. Основна вимога – це точна передача інформації є основною вимогою для науково-технічного перекладу і це є виділеною проблемою, як частина загальної проблеми перекладу.

Науково-технічні тексти характеризуються особливим стилем, що відрізняється від інших видів текстів та при перекладі цих текстів вказана особливість створює додаткові труднощі.

Стратегії та труднощі перекладу науково-технічних текстів: Борисова Л. І.[4], Карабан В.І.[18], Кияк Т.Р.[22], Пумпянский А.Л.[47], Мірам Г.[33], Борисова Л. І.[4], Григоров В. Б.[10]

В.І.Карабан у своїй книзі “Переклад англійської наукової і технічної літератури”, серед лексичних труднощів науково-технічного перекладу, вказує:

- багатозначність слів (термінів) та вибір адекватного словникового відповідника або варіанту перекладу слова (терміна),

- особливості вживання загальнонародних слів в науково-технічних текстах, правильне застосування того чи іншого способу перекладу лексики. визначення межі припустимості перекладацьких лексичних трансформацій, переклад термінів-неологізмів, аббревіатур, таких фальшивих друзів перекладача, як псевдоінтернаціоналізми. Лексикалізовані форми множини іменників та терміни-омоніми, етнонаціональна варіантність термінів та етноспецифічна лексика, іншомовні слова та терміни в англійських науково-технічних текстах. Різного роду власні імена і назви, установи та організації.

Автор відносить особливості граматичної будови мови, форми письмового наукового мовлення до граматичних відмінностей. "Так, в англійських фахових текстах значно частіше, ніж в українських, вживаються форми пасивного стану та неособові форми дієслова, дієприкметникові звороти й специфічні

синтаксичні конструкції, особові займенники першої особи однини та одночленні інфінітивні й номінативні речення тощо" .[18, с.11-13]

Труднощі при перекладі виникають через передачу правильного змісту кожного речення, це часто не відповідає дослівному перекладу тексту. Критеріями адекватного науково-технічного перекладу є: “Він повинен точно передавати зміст оригіналу, містити загальноприйняту в мові перекладу термінологію й відповідати нормам науково-технічної літератури, переклад якої здійснюється” [22, с. 45].

При перекладі такого виду тексту доводиться вирішувати цілий комплекс завдань, цей вид активності потребує як бездоганне володіння мовою, так і знання перекладача у певній галузі. При перекладі науково-технічної літератури, немає потреби шукати в тексті прихований зміст, але є необхідність досягти термінологічної точності. Треба враховувати також можливість невідповідності обсягів технічних термінів у різних мовах. Навіть для перекладача, який має достатню мовну підготовку, але не володіє особливими знаннями у відповідній науково-технічній галузі, труднощами в перекладі стануть частини тексту з вузько фаховою термінологією. В цьому випадку, додатково переклад потребує редагування спеціалістом відповідної галузі. Тому якість перекладу науково-технічної літератури буде залежить, по-перше, від особливостей цього виду літератури та, по-друге, від рівня наукової та технічної підготовки особи, що здійснює переклад.

Виявлення та дослідження закономірностей технічного перекладу є процесом, рухом, оскільки технічний переклад розвивається і ускладнюється, а значить дослідниками будуть виявлятися нові взаємозв'язки, що постійно повторюються, реалії, що спостерігаються при перекладі наукової, науково-технічної та технічної літератури та документації.

1.2. Науково-технічна термінологія та її класифікація

Під поняттям «термін» зазвичай розуміють емоційно-нейтральне слово, яке стосується певної галузі науки і техніки. У більш вузькому значенні терміни характеризуються як лексичні одиниці, що функціонують у певному тексті мінімальним носієм наукового знання і за якими закріплені ті чи інші наукові поняття, обмежені визначеннями [50, с. 411].

У той же час термін – це не тільки одиниця лексичного складу певної мови, а ще й знак спеціальної системи, а тому ми можемо говорити про його підпорядкування до термінологічних законів.

З одного боку, поняття «термін» є семантично очевидним і не потребує детального дослідження, у той час, як з іншого боку, різні науковці надають різні варіанти дефініцій, кожна з яких має право на існування, адже відображає власне бачення даного концепту та розуміння сутності поняття в цілому.

Т. Р. Кияк визначає термін як «слово чи словосполучення, яке має спеціальне значення, формує і виражає професійні поняття про наукові та професійно-технічні об'єкти і відносини між ними» [21, с. 10].

За О. Д. Пономарів, термін – це «одиниця історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов'язаних єдністю спеціалізації, належить до словникового складу мови та підпорядковується її законам» [43, с. 178]. Це визначення у науковому просторі прийнято вважати найбільш повноцінним, ґрунтовним та максимально аргументованим.

Питанням дослідження поняття «термін» та функціонування термінології в англійській та українській мовах, а також джерелами і методами збагачення терміносистем впродовж багатьох століть займалася чимала кількість науковців. Серед них особливими працями і надбаннями у цій галузі виділяються Д. С. Лотте, С. В. Гриньов, Ю. О. Шепель, Т. Р. Кияк, Н. А. Іванова, Б. І. Шуневич, Г.

О. Винокур та інші. Більшість із них у своїх працях наголошують на тому, що природа терміна – цікаве і не просте завдання для дослідження, адже у її основі лежить діалектична подвійність загальномовного та специфічного [38, с. 131].

Виходячи із цього, вони формують визначення терміна, спираючись на основні критерії розрізнення термінологічної одиниці та загальноживаного слова. До таких належать зв'язок із науковим поняттям, високий рівень абстрагування, логічний зв'язок зі значеннями інших термінів у межах певної системи, а також зв'язок із тією чи іншою науковою професійною діяльністю [5, с. 49].

Важливо розуміти також і те, що термін використовується не лише як засіб закріплення певного результату дослідження, проведеного у спеціальній галузі діяльності чи знань, а також як і засіб відкриття нового знання.

У рамках цього наукова література досить часто може визначати лінгвістичні вимоги до терміна як мовної одиниці. Тут лінгвіст і термінознавець В. Лейчик розрізняє:

- відносну незалежність від контексту;
- одностайність значення;
- приналежність до певної системи;
- стилістичну нейтральність;
- семантичну прозорість [29, с. 156].

Беручи за підґрунтя ці вимоги до терміна, є всі підстави для детального розгляду його основних ознак та особливостей. Важливо пам'ятати, що будь-який термін повинен розглядатися з контексту впливу на нього як мовної та поняттєвої системи, так і свідомо закладеного у нього значення, зумовленого умовами й цілями застосування терміну.

Отже, до основних характеристик поняття терміну належать:

- 1) використання у лексиці тієї чи іншої мови як засобу для позначення спеціального поняття – результат когніції у спеціальних сферах знань і діяльності;

2) системність, тобто приналежність до тієї чи іншої терміносистеми, яка, у свою чергу, співвідноситься із системою понять конкретної спеціалізованої галузі або діяльності. Поза межами тієї чи іншої терміносистеми – термін змінює або детермінологізує надане йому значення;

3) точність, однозначність та суворота фіксованість. У науковому колі існує думка про те, що власне точність термінів забезпечує чітку ясність професійного спілкування;

4) дефінітивність. Термін – це позначення спеціального поняття, яке регламентоване певною дефініцією. Вперше про дефінітивність заговорив Г. О. Винокур, зазначаючи, що особливою функцією, в якій слово виступає як термін, є функція називання;

5) відсутність емоційно-експресивного забарвлення. Термін –абсолютно стилістично-нейтральний, що підтверджує власну інформативність та інтелектуальність змісту;

6) стислість у вираженні;

7) змістовність;

8) співвіднесеність з науковим поняттям. На відміну від звичайних, загальноживаних слів терміни несуть глибокий науковий підтекст, за що іноді стають об'єктом плутанини із власне науковим поняттям;

9) відсутність синонімічного та омонімічного ряду у межах однієї терміносистеми [34, с. 77].

Системність вважається однією з найважливіших умов існування терміна невід'ємним її елементом та може існувати лише як елемент терміносистеми – системи термінів у певній галузі, підгалузі наукового і технічного знання, що обслуговує наукову теорію або наукову концепцію.

Терміносистема конкретної галузі, відповідно, – сукупність усіх термінів її поняттєвого поля, між якими виникають чи встановлюються зв'язки, що сприяє цілісності терміносистеми Терміносистеми допомагають уніфікувати й

нормувати терміни, порівнювати поняття та назви у різних мовах, впорядковувати фахові знання.

Терміносистема – це сукупність термінів, які адекватно виражають систему поняття спеціальної сфери людської діяльності чи знань та співвідносяться один із одним на понятійному, дериваційному, семантичному і граматичному рівнях [31, с. 631].

Терміносистема може бути охарактеризована за такими ж властивостями, як і лексична система. Звідси, очевидно, що термінологічна система збагачується так само, як і лексична, а саме такими способами:

- морфологічним (за існуючими словотворчими моделями);
- семантичним (здійснюється шляхом розвитку спеціальних значень у звичних словах природної мови);
- за допомогою запозичень (семантичне та словотвірне калькування

Окрім цього, терміносистеми зазвичай поповнюються ще й завдяки процесу термінологізації, а також запозиченню слів з іншої іноземної мови. Процес термінологізації визначається як процес переходу слова загального вжитку у розряд термінів [13, с. 123].

Це відбувається власне тоді, коли певному слову літературної мови надають строгую дефініцію, тим самим «забираючи» його звичне лексичне значення. При цьому слово першочергово може не мати необхідних ознак терміна, але однозначно набуває їх у процесі використання. У науці існує і зворотній процес – детермінологізація: слово термінологічного значення втрачає свої ознаки і починає використовуватися як загальноживана одиниця [10, с. 138].

Терміносистеми, відповідно до розшарувань на галузі, тісно взаємодіють одна з одною, часто маючи спільний термінологічний запас та ізольованість терміносистеми виключається.

Щодо способів творення термінів, виокремлюють лексико-семантичний, морфологічний та синтаксичний. Лексико-семантичний спосіб є шляхом

термінологізації загальноновживаних слів, що є найпоширенішим семантичним способом творення фахових термінів, транстермінологізації або ретермінологізації вже існуючих термінологічних одиниць, запозичення та конверсії.

Детермінологізація також свідчить про взаємодію терміносистеми з системою загальноновживаної лексики. За допомогою цих способів зміни обсягу семантичного значення лексичних одиниць найчастіше утворюються англійські терміни і здійснюється економія мовних засобів, відбувається переосмислення значення лексичної одиниці, що базується на метафоричному та метонімічному переносах.

Також серед найбільш продуктивних способів творення науково-технічних термінів є морфологічний, який поділяється на префіксальний, суфіксальний типи, словоскладання та скорочення (включаючи аббревіатури). Синтаксичний спосіб передбачає складання словосполучень різних типів в одне ціле.

У цьому розділі розглянемо також функції термінів у сучасній англійській.

Оскільки терміни з'являються у мові з метою позначити нове поняття, їхньою основною функцією є номінативна функція, під якою розуміється номінація предметів та явищ тієї чи іншої наукової галузі знань [39, с. 28].

Під час розгляду цього питання В.М.Лейчик пропонує спиратися на функції «слова», що є основою освіти терміна. Отже, їм виділяється "номінативна функція", завдяки якій виявляється можливою "фіксація спеціального знання", хоча все частіше говорять про репрезентацію предметів, і вживають термін "репрезентативна функція" [30, 63-64]. Поряд із зазначеною функцією, відзначають і сигніфікативну функцію, що використовується для позначення предмета. Третя функція терміна – комунікативна, т.к. саме термін передає "спеціальне знання" [30, 67]. Комунікативну функцію ще називають інформаційною, навчаючою, інформативно-пізнавальною тощо. Йому також приписується і "евристична" функція або "функція відкриття нового знання", що визначається участю в процесі "наукового пізнання та відкриття істини" [30, 70].

Серед інших сьогодні на перший план виходить когнітивна функція. Вона не прирівнюється до перерахованих вище номінативної і сигніфікативної функцій, оскільки характеризує термін «як результат тривалого процесу пізнання сутності предметів і явищ об'єктивної дійсності і внутрішнього життя людини, як вербалізацію спеціального концепту, який спочатку може бути не просто уявним об'єктом, але навіть проявом чуттєвого пізнання» [30, 71].

Серед основних ознак терміна, що відрізняють його від загальноживаного слова, ми виділили:

1. Наявність термінологічного значення.
2. Номінативність.
3. Однозначність (іноді багатозначність).
4. Езотеричність.
5. Стислість.
6. Контекстуальна стійкість.
7. Відсутність емоційності та експресивності.
8. Мотивованість.
9. Системність.

Не менш важливим аспектом дослідження термінів є їхня класифікація, яка здійснюється за їхніми різними лексико-семантичними особливостями. Загальновідомим є факт, що основою формування термінології є літературна мова. Відповідно, є підстави вважати, що науково-технічна термінологія має такі ж закономірності та специфічні риси, які діють у літературній мові.

Тож, у термінології наявні лексико-семантичні процеси, характерні для лексики загалом: полісемія (*record* – запис, реєстрація), омонімія (*air engine* – компресор), синонімія (*quick ratio* – *acid-test ratio* – *liquid ratio* – коефіцієнт критичної ліквідності), антонімія (*dynamic package* – *static package*; *checked baggage* – *unchecked baggage*), паронімічні відношення (*economic* (економічний) і *economical* (економний)).

З погляду морфологічної структури, Головин Б. Н. зазначає, що терміни можуть бути:

- іменниками

*This **icon** indicates a person on your Friends list.*

Цей значок означає користувача, який є у списку друзів.[дод.60]

- дієсловами

*Specifies the maximum number of executables to concurrently **execute** in the package.*

Вказує максимальну кількість виконуваних файлів для одночасного виконання в пакеті[дод.19]

- прикметниками

*They include libraries of **reusable** templates that can incorporate our shared definitions, practices, metrics and values.*

Вони містять бібліотеки повторно використовуваних еталонних ресурсів, які можуть містити наші загальні визначення, методи, показники і величини.[дод.74]

- прислівниками [8, с. 70].

*Information and control functions shall be **logically** grouped.*

Інформаційні дані та функції органів управління мають бути логічно згруповані.[дод.А]

Залежно від категорії поняття, яке позначається терміном, В.М. Лійчик пропонує виділяти чотири види термінології:

1. Терміни об'єктів

*Fixed **bug** that caused program crash on large images.*

Для повернення у формі перевірки слід вибрати опцію Черги.

2. Терміни процесів

*You will also learn how to **encrypt** files on your local computer to prevent people from reading their contents.*

Ви також дізнаєтесь, як зашифрувати файли на своєму комп'ютері, щоб не допустити сторонніх людей до перегляду вмісту.[дод.55]

3. Терміни ознак

A logical partition is a partition inside the extended partition.

Логічний розділ - це розділ, що входить до розширеного розділу.

4. Терміни величин та їх одиниць [29, с. 93].

However, most available memory access controllers only support mappings of up to 32 Mbit.

Однак більшість контролерів доступу до пам'яті підтримують мапування до 32 Мбіт.

Відповідно до структурно-семантичних особливостей за В. І. Карабаном виділяють такі структурні типи термінологічних одиниць науково-технічного дискурсу:

Прості, які складаються із одного слова (*program* – комп'ютерна програма).

Looks like he used some kind of encryption program to bypass the access protocols.

Здається, що він використовував якийсь різновид шифруючої програми, щоб оминути **протокол доступу**. [дод.106]

Похідні, які утворені від інших слів.

- префіксальні (*multi-cylinder* – багатоциліндровий),
- суфіксально-префіксальні (*reprocessing* – повторна обробка) (*cleaner* – очищення),
- суфіксальні (*transmitter* – передавач)

*This allowed them to write and **debug** software before the new computer hardware was complete.*

Це дозволило їм написати та **налагодити** програмне забезпечення до завершення створення нового комп'ютера. [дод.51]

Складні, які складаються з двох та більше слів - пишуться разом або пишуться через дефіс (*keyword* – ключове слово).

Copying database files from source to destination.

Йде копіювання файлів **бази даних** із джерела до місця призначення.
[дод.5]

Терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів (*fire button* – кнопка для запуску програми). [17, с. 315]

*These include a complete migration to the new **network architecture** and monitoring system, a new and consolidated e-mail system and the development and implementation of Web services.*

Це охоплює повний перехід на використання нової архітектури мережі та системи моніторингу, нової та об'єднаної системи електронної пошти, а також розробку та впровадження веб-сервісів.[дод.199]

Б. Н. Головін пропонує наступну класифікацію термінів на основі їхньої морфолого-синтаксичної структури. У цьому випадку терміни поділяються на два типи:

- терміни-слова

To return to the checking form, use the option **Queue**.

Для повернення до форми перевірки слід вибрати опцію Черги. [дод.173]

- терміни-словосполучення [8, с. 70].

*The zoom scale is displayed on the **status bar**.*

Значення масштабу відображається у рядку стану. [дод.78]

Подальша класифікація термінів-слів має основою морфемну структуру слова. Таким чином, терміни-слова можуть бути:

- непохідними (або кореневими)

*Copies are unaccounted for on the **Xerox** machine she uses.*

Невраховані копії було зроблено на ксероксі, яким вона користується.

- похідними

*If you have upgraded a running service, you should not forget to **restart** it.*

Якщо ви оновили запуснений сервіс, не забудьте його перезавантажити.[дод.72]

- **складними**

*For example, e-mail comes with many requirements, such as being available 24 hours per day and seven days per week, remote access, confidentiality, Spam filtering and junk-mail quarantine, sufficient **mailbox** size, etc.*

Наприклад, електронна пошта має багато вимог, наприклад, доступність 24 години на добу та сім днів на тиждень, віддалений доступ, конфіденційність, фільтрація спаму та карантин небажаної пошти, достатній розмір поштової скриньки тощо. [дод.174]

- **абревіатурами** [8, с. 70].

*To prevent data loss, users should backup **RAM** before restarting to Linux.*

Щоб запобігти втраті даних, користувачі повинні зробити резервне копіювання даних **ОЗУ** перед перезавантаженням у Linux.[дод.33]

Залежно від типу структури терміни-словосполучення можуть бути:

- **простими словосполученнями**, до складу яких входить два знаменні слова, при цьому одне з них буде головним, а інше - залежним.

*If you want, you can specify the setting for this grid as a **Page Style property**.*

У разі потреби можна вказати параметр цієї сітки як властивість стилю сторінки.[дод.79]

- **складними словосполученнями**, в яких кілька залежних слів, що відображають різні аспекти значення головного слова. [8, с. 72].

*The **average access time** was about 222 microseconds, which was considerably faster than the mechanical systems used on earlier computers.*

Середній час доступу до пам'яті становило близько 222 мкс, що було швидше, ніж у механічних системах, які використовувалися у ранніх комп'ютерах.[дод.90]

За сферою використання виділяються:

- **універсальні** (використані в кількох областях знання)

*Complete, up to last second **real-time** web analytics.*

Повна, до останніх секунд, статистика сайту в реальному часі. [дод.194]

- **унікальні** (для однієї області) та авторські терміни [29, с. 33].

Web analytics and systematic analysis of users' feedback and requests.

Здійснення веб-аналітики та систематичного аналізу відгуків і прохань користувачів.[дод.192]

За Пумпянським А. Л., залежно від ступеня спеціалізації терміни бувають:

1) **загальнонаукові** – є спільними майже для всіх галузей науки і конкретизують своє значення в межах певної термінології, якщо того вимагає ситуація;

*This **update** also includes other fixes.*

Це оновлення містить інші виправлення.[дод.82]

2) **міжгалузеві** – використовуються у галузях, які мають спільні риси одна з одною, є спорідненими;

*Each **logo** was available for download.*

Кожен логотип можна було завантажити у електронному вигляді.[дод.64]

3) **вузькоспеціальні** – слова або словосполучення, які використовуються для позначення понять специфіки однієї конкретної галузі [45, с. 168].

*Computer should respond to **keyboard** input.*

Комп'ютер повинен реагувати на введення даних із клавіатури.[дод.38]

Науково-технічний термін – це слово або словосполучення, яке називає те чи інше науково-технічне поняття, і характеризується за усіма типовими ознаками, властивими терміну [51, с. 253].

Специфіка науково-технічних термінів полягає у їхній вузько профільності: вони корелюються лише у межах певної визначеної галузі і власне створюються у процесі науково-виробничої діяльності.

В. Виноградов вказує, що слово виконує номінативну або дефінітивну функції, тобто є засобом чіткого позначення, і тоді воно – простий знак, а коли є засобом логічного визначення, тоді воно – науково-технічний термін.

Підсумовуючи, доречним буде зауважити, що оскільки існує чимало класифікацій термінологічної лексики, слід засвоїти головні принципи та закономірності її утворення, структури та семантики, що є одним із найважливіших завдань сучасного термінознавства та лінгвістики.

1.3. Особливості науково-технічного дискурса

Термін «дискурс», як він розуміється у сучасній лінгвістиці, близький за змістом до поняття «текст», однак підкреслює динамічний, що розгортається у часі, характер мовного спілкування; на противагу цьому, текст вважається переважно як статичний об'єкт, результат мовної діяльності. Іноді «дискурс» розуміється як такий, що включає одночасно два компоненти: динамічний процес мовної діяльності, вписаної в її соціальний контекст та її результат (тобто текст); саме таке розуміння даного питання є кращим. Іноді зустрічаються спроби замінити поняття дискурсу словосполученням «зв'язний текст», але це не дуже вдало, тому що будь-який нормальний текст є зв'язним. Надзвичайно близьким до поняття дискурсу є поняття діалог. Дискурс, як і будь-який комунікативний акт, припускає наявність двох фундаментальних ролей – мовця (автора) і адресата. При цьому ролі мовця й адресата можуть по черзі перерозподілятися між учасниками дискурсу; у цьому випадку мають на увазі діалог. Оскільки структура дискурсу припускає наявність двох докорінно протипоставлених ролей – мовця й адресата, остільки сам процес мовного спілкування може розглядатися в цих двох перспективах. Дискурс – об'єкт міждисциплінарного вивчення. Крім теоретичної лінгвістики, з дослідженням дискурсу пов'язані такі науки і дослідницькі напрямки, як комп'ютерна лінгвістика і штучний інтелект, психологія, філософія і логіка, соціологія, антропологія і етнологія, літературознавство і семіотика, історіографія, теологія, юриспруденція, педагогіка, теорія і практика перекладу [57, с. 85–86].

«Дискурс – це зв’язний текст у сукупності з екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, який взято в аспекті подій; мовлення, що розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, який бере участь у взаємодії людей та у механізмах їх свідомості (когнітивних процесах); це “мовлення, занурене у життя”» [31, с. 425].

Дискурс – це складне комунікативне явище у поєднанні прагматичних, соціокультурних, психологічних факторів, яке розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент комунікації та когнітивної діяльності. Йому властива не лише цілісність і зв’язність структури, але й велика кількість позамовних засобів та екстралінгвістичних чинників (знання про світ, думки, установки, цілі, прагнення адресата). Дискурс як зв’язний текст у сукупності з екстралінгвістичним – прагматичними, соціокультурними та іншими факторами; текст, взятий у подієвому аспекті.

З одного боку, дискурс є динамічною процедурою текст побудови (звісно, «занурена у життя», звісно, обумовлена тими обмеженнями, які накладає цю процедуру «дискурсивна формація»). З іншого боку, вивчати дискурс можна лише на основі його залишкових слідів, статичних у своїй основі – текстів.

В межах дослідження дискурсу, як цілісної комунікативної діяльності, важливими дискурсивними ознаками є: – наявність учасників комунікативної взаємодії; – інституційність / персональність; – діалогічність; – інтеракція; – змістовність; – лінгвістична (зв’язний текст) та екстралінгвістична структура (мета, настанови, уявлення про світ, переконання); – комунікативна спрямованість.

Існує два основні типи дискурсу: персональний (особистісно-зорієнтований) та інституційний (статусно-орієнтований). У особистісно-орієнтованому учасники спілкування добре знають один одного, а в статусно-орієнтованому – відбувається взаємодія представників соціальних груп або інститутів один з одним, які реалізують свої статусно-рольові можливості.

Учасники персонального дискурсу виступають у всій повноті своїх якостей, на відміну від учасників інституційного дискурсу, системоутворюючою ознакою якого є статусна, представницька функція людини. Інституційний дискурс є спеціалізована клішований різновид спілкування між людьми, які можуть не знати один одного, але повинні спілкуватися відповідно до норм даного соціуму [19, с. 203].

Науково-технічний дискурс ми відносимо саме до інституційного, оскільки висловлювання учасників зумовлені статусною, рольовою функцією комунікантів. Також, це вмотивовано наявністю специфічних обставин спілкування (збори, наради, конференції, семінари).

Відповідно до способу його представлення виділяють такі жанри наукового дискурсу, як монографії, статті, дисертації, матеріали лекцій та наукових конференцій, інтерв'ю, анотації, рецензії, реферати, монографії. У структурі дискурсу виділяють – макроструктуру (глобальну) та мікроструктуру (локальну). Макроструктура – великі фрагменти дискурсу у яких спостерігається певна єдність: репліки у діалозі, абзаци, статті і т.д. На відміну від макроструктури, мікроструктура – це членування дискурсу на мінімальні складові, які можна віднести до дискурсивного рівня. Беручи до уваги той факт, що існує певна структура обміну мовленнєвими діями та порядок комунікативних вступів у діалозі, можна стверджувати, що на рівні дискурсу теж існує структурна організація. Тобто, автор завжди розгортає текст у певній логічній послідовності з метою передачі певної інформації у формі переконливих аргументів, прикладів, порівнянь певних явищ. Науково-технічний дискурс складається з двох мовленнєвих актів :

- 1) аргументативного мовленнєвого акту (надання переконливих аргументів з метою зміни поглядів реципієнта на певну наукову проблему);
- 2) інформативного мовленнєвого акту (передача певної наукової інформації) [11, с. 302–303].

Прагмалінгвістичний розгляд структури дискурсу дозволяє визначити функціонально діалогічну природу, яка забезпечується наявністю наукової проблеми. У ньому наявні фундаментальні ролі – мовця (адресанта) та адресата. При цьому учасники комунікації можуть інверсувати свої ролі (мовець стає адресатом, а адресат перетворюється на мовця) за умови спільної мети спілкування [14, с. 86]. Рольові відносини, які формуються у процесі комунікації, визначаються за типом адресата. Коли мова йде про вузькоспеціальні тексти, адресатом буде виступати спеціаліст вузької галузі науки. У науково-популярних текстах ним буде спеціаліст широкого профілю або ж масовий читач. Науковий дискурс завжди вмотивований комунікативною інтенцією, А.Н. Мороховський розрізняє дві цілі комунікації [35, с. 3–6]:

1) проінформувати адресата; 2) викликати реакцію-відповідь. Науковий дискурс виконує ряд функцій: інформаційну, пізнавальну, доказовості істинності знань, аргументативну, експланаторну, комунікативну, дидактичну [42, с. 120–121].

Отож, аналізуючи функції науково-технічного дискурсу, робимо висновки, що інформаційна функція цього типу дискурсу полягає у передачі адресантом нових для адресата знань у певній науковій сфері; експланаторна функція – у поясненні та описі того чи іншого явища чи наукової проблеми; комунікативна функція полягає в обміні науковою інформацією між фахівцями певної галузі знань. Оскільки будь-який науково-технічний текст є джерелом пізнання, то в ньому відповідно реалізується і пізнавальна функція. Автор не тільки прагне зробити певне наукове відкриття, але й повідомити про нього громадськість. Функція аргументації полягає у тому, що науково-технічному дискурсу характерний системний виклад, аргументований доказ або аргументоване спростування думок, концепцій, теорій. У текстах наукового характеру автор завжди прагне переконати читача у достовірності, правильності своїх думок та висновків, тому функція доказовості істинності знань також притаманна даному типу дискурсу. Матеріали текстів часто застосовують у навчальному процесі у вищих спеціалізованих закладах, які готують фахівців певної галузі таким

чином реалізується дидактична функція науково-технічного дискурсу. Прагматичним чинником створення науково-технічного дискурсу є комунікативна сила переконливості, що забезпечує його сприймання, як достовірного джерела. Потік інформації у науковому дискурсі спрямований від відомого до невідомого, адже його комунікативна та прагматична ціль полягає у передачі знань з метою розуміння, засвоєння, збереження та використання адресатом нової інформації на практиці. Таким чином, комунікант підбирає влучну систему знакових форм, яка максимально точно реалізує прагнення та мету і в той же час здатна допомогти адресату сприйняти і зрозуміти нову інформацію. Важливою також є орієнтація на вже існуючі когнітивні здібності реципієнта. Саме тому, для успішного обміну інформацією у науково-технічному дискурсі, вагомим є вербальний запас адресанта та адресата – “словник особистості”, що утворює тезаурус людини. Адресати науково-технічного дискурсу за своєю мотивацією та спрямованістю суттєво відрізняються, від читачів інших текстів. Перші активно екстрагують інформацію з тексту, а інші – пасивно споживають його, реалізуючи насамперед власні естетичні запити (це, наприклад, стосується поетичних та художніх творів). Як наголошує Т.В. Радзівська, «читання наукового тексту є елементом професійної діяльності спеціаліста», але водночас науковець вказує і на слабкі місця прагматики науково-технічного дискурсу: «Побудові тексту як повідомлення заважає опосередкований характер інформації та неможливість орієнтуватися на конкретного адресата і враховувати фонд його знань. Науковий текст адресується, з одного боку, множині осіб, з другого – ця адресація опосередкована часом. Тому автор мусить прагнути до послідовного викладу матеріалу» [48, с. 16].

У письмовому типі науково-технічного дискурсу, на відміну від усного комунікативного акту, автор має справу з «абстрактним» читачем – йому відомо лише, що читач є фахівцем у певній галузі знань. Саме тому відсутність

безпосереднього контакту та зворотного зв'язку певною мірою компенсується науковою аргументацією та послідовним викладом матеріалу.

Науково-технічний дискурс, як і будь-який інший вид дискурсу, характеризується також і нормативною моделлю типово-подієвої статусно-рольової комунікації [36, с. 6].

Він має власну складну структуру, у якій виділяються ключові структурні одиниці. Сюди належать типові учасники дискурсу, статуси їх комунікації та рольові відносини між ними; типові події, час та місце комунікативних актів; офіційно прийняті норми комунікації; традиційні форми спілкування і ситуативний зміст комунікативних актів.

Типовими учасниками (комунікантами) науково-технічного дискурсу є вчені-дослідники, автори науково-технічних текстів. Вони, разом із тим, є основними агентами науково-технічного дискурсу.

За В. І. Карасиком, формула «агент-клієнт» у науковому просторі набуває модифікації, де вчені виступають одразу у кількох іпостасях, кожна з яких вимагає різних статусно-рольових характеристик: вчений-дослідник, вчений-педагог, вчений-експерт, вчений-популяризатор тощо [19, с. 200].

Клієнтами науково-технічного дискурсу є як статусні науковці та вчені-початківці, так і звичайна аудиторія загальної громадськості, зацікавлена питаннями науки.

Система основоположних цінностей науково-технічного дискурсу визначається його спрямуванням, цілями та професійними кодексами, характерними для його функціонування. Ключові концепти даного виду дискурсу формують його базові цінності, а саме: гіпотеза, знання, дослідження [14, с. 212]. Вони підкріплені істиною, фактами, об'єктивністю, точністю у формулюваннях та чіткістю і прозорістю викладу думок.

Стратегії науково-технічного дискурсу В. І. Карасик визначає за його цілями. До них він відносить:

- 1) визначення проблемної ситуації та виокремлення предмета

вивчення;

- 2) аналіз історії визначеного предмета;
- 3) формулювання гіпотези та мети дослідження;
- 4) обґрунтування вибору методів та матеріалу дослідження;
- 5) побудова теоретичної моделі предмета дослідження;
- 6) викладення результатів спостережень та експерименту;
- 7) коментування та обговорення результатів дослідження;
- 8) надання експертної оцінки проведеному дослідженню;
- 9) визначення галузі практичного застосування отриманих

результатів;

10) викладення отриманих результатів у формі, прийнятній як спеціалістам, так і широкому загалу [19, с. 73].

Кожну із цих стратегій можна поділити на етапи здійснення: виконання, експертиза і впровадження у практику.

Очевидно, що стратегії науково-технічного дискурсу знаходять відображення та реалізацію у його жанрах: монографіях, дисертаціях, технічних мануалах, наукових статтях, виступах на конференціях. До жанрів науково-технічного дискурсу належать ще й наукові інтерв'ю, огляд майбутніх та минулих наукових конференцій, технічні розробки, традиційна наукова кореспонденція тощо.

Класифікація жанрів науково-технічного дискурсу зумовлена різними підходами. Зокрема, В. Карасик розділяє їх на письмові та усні. При цьому, на думку вченого, письмові жанри науково-технічного дискурсу можна чітко протиставити за ознакою первинності та вторинності (наукова стаття та тези), а усні жанри не характеризуються подібною чіткістю: виступ на конференції може змінюватися за своєю тональністю залежно від обставин (пленарна доповідь, коментарі, секційна доповідь тощо) [19, с. 91].

В. Овчаренко наголошує на важливості виділення наукової рецензії як окремого жанру науково-технічного дискурсу, адже, на його думку, рецензія

виокремлюється особливими функціями: репрезентацією наукового твору та його критичною оцінкою [40, с. 55].

Л. Борисова, у свою чергу, пропонує класифікувати жанри науково-технічного дискурсу залежно від комунікативних завдань: 1) ядерні, тобто основні (стаття, науково-технічний звіт, мануал, монографія, дисертація); 2) периферійні, які не є основою даного виду дискурсу (підручники, довідники, наукові біографії, рецензії, анотації, реферати, тези); 3) пограничні, які знаходяться на межі науково-технічного та інших видів дискурсу [4, с. 182].

У свою чергу, науковець поділяє їх на ядерно-пограничні (доповідь, повідомлення, науковий діалог) та периферійно-пограничні (патент, конструкторська та виробнича документація, державний стандарт, лекція) [4, с. 205].

Типові дискурсивні формули науково-технічного дискурсу – це своєрідні звороти мовлення, комунікаційні вирази, жести, репліки, властиві спілкуванню у відповідному соціальному інституті [51, с. 320].

Наукова комунікація характеризується переважно вдумливістю, неквапливістю, вибором чітких засобів передачі думки, а тому ускладнений науково-технічний текст максимально задовольняє виконання основних функцій науково-технічного дискурсу. Насиченість науково-технічного тексту типовими дискурсивними формулами сприяє повноцінному розкриттю змісту питання, у той же час створюючи перешкоду для непідготовлених читачів, тим самим перекладаючи відповідальність на перекладача. Дискурсивні формули науково-технічного тексту конкретизуються в кліше, які є основоположними для сприйняття системи відносин «агент-клієнт» у відповідному науковому інституті [36, с. 14].

Ще одним, не менш важливим, компонентом науково-технічного дискурсу виступають прецедентні тексти. Це, наприклад, наукові роботи класиків-діячів науки, назви монографій, дисертацій та статей, загальновідомі

фрази, думки науковців, цитати. Вони є структурними усними та письмовими джерелами, основу яких становить комунікація (як внутрішня, так і зовнішня). Базові установки, мета й основні правила статусно-рольової ситуації комунікації науково-технічного дискурсу визначаються також прецедентними текстами. Інтертекстуальні зв'язки, які описують загальний характер науково-технічного дискурсу, зазвичай формуються між прецедентними текстами та їх концептами у вигляді цитат, ключових фраз та посилань, виконуючи референційну, оціночну та етикетну функції [14, с. 258].

Саме етикетна функція засобів вираження думки науково-технічного тексту має безпосередню орієнтацію на реципієнта. Вона є суміжною із лінійністю – ще однією важливою ознакою науково-технічного дискурсу – і виявляється у чіткій структурованості тексту науково-технічного спрямування, про яку ми вже згадували вище, а також у певній правильності, компресованості та підпорядкуванні мікропозицій макропозиціям [3, с. 163]. Усе це спрямоване на полегшення засвоєння інформації реципієнтом, недостатньо освіченим у сфері науки.

До характерних рис науково-технічного тексту можна віднести: 1) лаконічність; 2) інформативність; 3) вузькофаховий характер (текст належить до галузі інформаційних технологій); 4) індивідуальний стиль автора; 5) адресованість абстрактному реципієнтові (про якого немає жодних даних, окрім сфери його інтересів). Виходячи з прагматичних міркувань, можна дійти висновку, що автор ставить за мету не лише проінформувати читача, а й переконати його у ефективності запропонованого механізму для зменшення активності програми пошукового робота у роботі з будь-якою пошуковою системою. Як відомо, суть прагмалінгвістики полягає саме у намаганні вплинути на адресата (реципієнта) з метою спонукати його до певних дій. У цьому випадку (як і в більшості науково-технічних текстів) вплив здійснюється завуальовано, оскільки, насамперед необхідно спонукати читача до певних роздумів, а відтак – до певних висновків, а потім вже дій. Специфіка

науково-технічного дискурсу полягає у точності суджень та авторитетності висновків і постулатів, а також у прагненні автора (адресанта) переконати реципієнта у достовірності інформації та правоті власної позиції. Звідси впливають і формальні характеристики науково-технічного дискурсу – це насамперед структурна повнота й конкретність; формальна стислість і лаконічність, з якими пов'язана граматична структура письмового мовлення; індивідуальний стиль автора; чітке дотримання норм літературної мови, тощо. Науково-технічному дискурсу характерна також ознака лінійності. Для того, щоб привернути увагу адресата до певних важливих фрагментів, допомогти створити точніше уявлення про досліджуваний предмет, автор використовує певні мовні засоби, які передають:

- послідовність (*first(ly), second(ly), initially, later, next, finally, lastly*);
- додаткову інформацію (*in addition, however, therefore, likewise, on the other hand, in what follows, in fact, as a result, moreover, in other sense, as was already noted*);
- перефразування та пояснення (*in other words, for simplicity*);
- екземплікацію та уточнення (*i.e., i.g., for example, for instance, in particular, thus, namely*);
- підсумування (*so, to sum up, in general, in total, in summary*).

Найбільш типовою ознакою науково-технічного дискурсу є часте використання різного типу лексичних одиниць: загальних термінів; вузькоспеціальних термінів та термінологічних словосполучень; аббревіатур.

Науково-технічний термін репрезентує поняття певної галузі, тому він повинен бути однозначним, не мати синонімів, відображати усі необхідні ознаки поняття та проявляти ознаку системності [12, с. 15].

Тобто мова йде про відсутність емоційно-експресивного забарвлення. Особливість термінів полягає у тому, що вони створюються у процесі наукової діяльності, тому є доступними лише спеціалістам, які володіють знаннями з певної галузі. Але оскільки термін може належати до різних терміносистем

однієї мови, ми можемо говорити про міжнаукову термінологічну омонімію, Використані граматичні конструкції свідчать про безособовість викладення інформації у науково-технічному тексті, яка характеризується пасивністю та невизначеністю суб'єкта. Вживання складних речень дозволяє автору краще висловити свою думку та аргументувати її. Речення зі сполучниковим зв'язком сприяють повноті інформації та насиченості тексту. Характерною рисою фахових текстів є використання таблиць, малюнків, схем, діаграм. Характерною рисою для наукових статей можна також вважати використання посилань і цитування та, як результат, список використаних джерел. [15, с. 225–226].

Таким чином, проаналізувавши мовні та позамовні особливості науково-технічного дискурсу, можна зробити висновки щодо його специфіки :

- основною комунікативною та науковою ціллю науково-технічного дискурсу є передача знань з метою розширення чи зміни світосприйняття адресата;

- аналізований дискурс має чітку структуру, йому характерний лінійний викладу інформації та аргументованість;

- найбільш типовою лексичною ознакою науково-технічного дискурсу є широке використання термінів, термінологічних словосполучень, утворених за допомогою афіксації; аббревіатур та скорочень; характерним є використання повних, переважно складних речень;

- виклад інформації здійснюється від 1-ї особи однини; використовується пасивний стан, інфінітив, герундій та дієприкметник;

- автор використовує посилання, таблиці, малюнки, схеми та діаграми.

Отже, проаналізувавши основні підходи та наукові розвідки щодо поняття дискурсу загалом, та науково-технічного дискурсу зокрема, ми дійшли висновку про те, що сучасний науково-технічний дискурс є складним, багатовимірним, динамічним явищем сучасної лінгвістики.

Прагматика науково-технічного дискурсу полягає у прагматичних намірах та інтенції автора тексту проінформувати читача про найновіші результати

досліджень та переконати його в об'єктивності власної позиції. Загалом, науково-технічні тексти формуються під впливом екстралінгвістичних чинників. Важливим є також дослідження динамічності та експресивності мови науково-технічних текстів, тому перспективи подальших розвідок вбачаємо саме у цих напрямках.

1.4. Проблеми перекладу науково-технічних термінів

Загальною характеристикою науково-технічних текстів вважається наявність спеціальних термінів та спеціальної фразеології, характерною для даної галузі знання. Термін - це емоційно-нейтральне слово (словосполучення), яка передає назва точно певного поняття, що відноситься до тієї чи іншої галузі науки та техніки. У спеціальній літературі терміни несуть основне семантичне навантаження, займаючи чільне місце серед інших загальнолітературних і службових слів. Проблемою технічного перекладу є точна передача вузькоспеціалізованих термінів. В цьому плані адекватне виконання перекладу вимагає повного смислового розуміння тексту.

Професіоналізми — слова, що їх уживають люди, об'єднані певною виробничою діяльністю, тобто слова, притаманні мовленню представників певної професії [25, с.215]

Для їх перекладу необхідно використовувати, відповідно, однозначні еквіваленти, які можна знайти у двомовних словниках професійного спрямування. Слід також пам'ятати, що використання слова чи словосполучення, близького за значенням, в якості еквіваленту, є небажаним при перекладі термінів. Головна складність перекладу в даній сфері полягає у передачі фахових реалій засобами української мови .

При перекладі термінів найчастіше використовуються такі методи: транскрипція, транслітерація, калькування, експлікація та контекстуальна заміна. Майже половина досліджених термінів мають словникові відповідники .

Пошук словникових відповідників є найпоширенішим і найпростішим, стійким і завідомо правильним способом перекладу, оскільки з точки зору практики перекладацької діяльності словники вже містять готові мовні еквіваленти.

Наприклад: *software* – програмне забезпечення; *analysis* – аналіз; *keyboard* – клавіатура. Але у словниках без жодного професійного спрямування містяться і, так звані, багато еквівалентні одиниці, тобто такі, які мають декілька варіантів перекладу. Наприклад: *table* – таблиця, стіл, табель; *lock* – шлюз, блокувати, замок. Оскільки переклад терміна у межах одного контексту може бути лише однозначним, перекладачеві слід добре розумітися на тематиці тексту, який він перекладає, щоб уникнути перекладацьких помилок.

Для правильного перекладу терміна важливо знайти його словотвірну і морфологічну структуру та семантичні відмінності від загальнонародних слів.

За своєю будовою терміни поділяються на прості (наприклад, *anode* -анод, *chamber* -камера) похідні - суфіксальні (*transmitter*-передавач, *feeder* - фідер), префіксальні (*multi-cylinder* - багатоциліндровий) і суфіксально-префіксальні (*reprocessing* - повторна обробка), складні (*flywheel* - маховик) та терміни-словосполучення (*protective choke* - захисний дросель).

Отже, при перекладі термінів ми зустрічаємо наступні моменти:

а. Частина термінів, що мають міжнародний характер, передається шляхом транслітерації і не потребує перекладу: *generator* - генератор

б. Деякі терміни мають прямі відповідності в українській мові і передаються відповідними еквівалентами: *voltage* - напруга

в. Зовсім незначна частина термінів при перекладі калькує, т. е. Передається за допомогою українських слів і виразів, дослівно відтворюють слова і вирази англійської мови: *Program code* - Програмний код

г. Нерідко трапляється, що словник не дає прямої відповідності англійському терміну. В цьому випадку необхідно вдатися до описового перекладу, точно передає зміст іншомовного слова в даному контексті: *video-gain* - регулювання яскравості відміток від відображених сигналів.

Працюючи з текстом, слід, по можливості, уникати вживання іншомовних слів, віддаючи перевагу словам українського походження (*Industry* - промисловість, замість індустрія).

В англійських науково-технічних текстах значне місце займають найрізноманітніші види скорочень:

- Текстові (авторські), які функціонують в межах тільки цього тексту - пояснюються в тексті або подаються у вигляді окремого списку скорочень до даного тексту;

- Загальноприйняті, які фіксуються в офіційних довідниках і є частиною лексичної системи мови. До таких відносяться аббревіатури і акроніми. Аббревіатури утворюються від початкових букв знаменних слів словосполучення: *Www* - *world Wide Web* - всесвітня павутина Скороченню може піддатися частина словосполучення: *D.C. amplifier* = *direct current amplifier*. Акроніми представляють собою скорочення, які, читаються і сприймаються як звичайні лексичні одиниці. Акроніми утворюються з різних поєднань букв (з перших букв, від перших декількох з останньою та ін.) - *laser* (*light amplification by stimulated emission of radiation*) - лазер. Такі одиниці перенесені шляхом транслітерації, легко входять в термінологію і швидко асимілюються в мові.

Конверсія. На відміну від української мови, в англійській мові одне і те ж слово може виступати в реченні в якості різних частин мови. Так, в даних нижче пропозиціях слово *water* є іменником (1), дієсловом (2), грає роль прикметника (визначення) (3), є частиною складного слова (4).

1. *There are three types of **control**: compliance control, performance control, and credibility control.*

Есть три типа контроля: контроль соблюдения, контроль эксплуатации и контроль достоверности.

2. *Also, the management of interviewers work becomes easier and more straightforward while using CAPI technologies, because of the possibility **to control** the process at any time.*

Кроме того, технологии АЛЮ позволяют контролировать процесс в любое время, что облегчает и рационализирует организацию работы проводящих опрос лиц.

3. *Some buttons cannot be operated while the control panel is displayed on the screen.*

Некоторые кнопки не работают, когда на экране отображается панель управления.

4. *Sometimes instead of Control-Z, we actually have zero control.*

Иногда вместо кнопки "отмена", все, что у нас есть - это отсутствие контроля.

Значення подібних слів і їх переклад на українську мову залежать від того, яким членом речення вони є. Вони можуть бути підметом, присудком (або його частиною), визначенням, обставиною. Функцію слова допомагає визначити твердий порядок слів у реченні. Словотворчі характеристики науково-технічних текстів. Щоб зрозуміти і правильно перевести англійське науково-технічне речення необхідно бачити його граматичну структуру. А для цього слід навчитися легко розрізняти частини мови, тобто, знати суфікси і префікси, за допомогою яких вони утворюються. Якщо в словнику відсутнє похідне слово, треба вибрати його кореневу основу, відкинувши суфікси і приставки. Наприклад, слово *uselessness* має три компоненти: корінь *use* (користь), негативний суфікс прикметника - *less* і суфікс іменника - *ness*, що має абстрактне значення.

При перекладі отримуємо іменник непотрібність. У науково-технічній літературі ефективно функціонують префікси *bi-* (*bivalent*), *di-* (*dipole*), *dis-* (*disable*), *re-* (*reusable*), *over-* (*overheat*), *de-* (*debugging*), *en-* (*to enlarge*), *inter-* (*to interlock*), *under-* (*to underline*), *un-* (*undue*), *im-* (*immobile*), *after-* (*afterburner*) і ін. Багато з цих префіксів мають певні значення, наприклад *re* - виконувати щось або знову - *to reinstall* - переустановлювати; *inter-* взаємодія - *interconnection* - взаємозв'язок, і ін. Що стосується суфіксів, то вони умовно закріплені за окремими групами термінів або терміносистемами. Суфікси *-er*, *-or* утворюють

слова, що позначають працівника, фахівця (*operator, driver, etc.*). За допомогою цих же суфіксів утворюються назви нових машин, механізмів, приладів і т. П. (*Sensor, trailer etc.*). Назви абстрактних понять, як правило, утворюються за допомогою суфіксів *-ing, - (t) ion, -ty, -ness, -hood, -ment, -ence (-ance)*. Далі, в різних частинах мови ефективно функціонують суфікси *-ite, -ize, -ee, -ism, -ant, -ing* і ін. Флексія множини «-s» іноді в технічній термінології утворює іменник: наприклад *control* - управління, *controls* - органи управління. Важлива характеристика англійського науково-технічного стилю - заміна визначальних придаткових пропозицій прикметниками в постпозиції (особливо суфіксами *-able, -ive*). Значну роль в технічній літературі грають службові (функціональні) слова, що створюють логічні зв'язки між окремими елементами висловлювань. Такі як: *on, upon, besides, instead of, in preference to*, і багато інших. Крім того, в технічній літературі часто вживаються прислівники типу: *however, thus, alternatively, on the other hand*, є невід'ємними елементами розвитку логічного міркування. Що стосується граматичної структури речень англійської науково-технічного тексту, основною формою пропозицій в технічній літературі служать складносурядні і складнопідрядні речення.

Це обумовлює широке вживання складних прийменників, а також неособистої форм дієслова у функції доповнення та обставини і відповідних інфінітивних, причетних і герундіальних оборотів. Особливо слід згадати абсолютні причетні конструкції, що вводяться приводом *with*. Наприклад: *With the steam cut off, it became possible to start repairs* - після того, як був відключений пар, з'явилася можливість приступити до ремонту.

В англійській технічній літературі особисті форми дієслова дуже часто вживаються в пасивному стані. Наприклад: *Brakes are used to slow or to stop the car* - гальмівна система використовується для того щоб сповільнювати хід автомобіля, або зупиняти його.

Також у текстах відзначається широке вживання таких дієслів-операторів, як *effect, assure, perform, obtain, provide, give, involve, entail, imply, result in, lead*

to, to be ascribed to, to be attributed to, etc. , значення та переклад яких повністю залежить від іменників, що несуть основне смислове навантаження в реченні. [24, с. 115]

У технічній літературі часто застосовуються безособові і невизначено-особисті конструкції типу: *it was decided* - вирішено, *it is necessary* - необхідно. Для логічного виділення окремих смислових елементів в англійській технічній літературі часто використовується порушення твердого порядку слів (інверсія). Наприклад: *Also of importance is the secondary effect. Considered in the next section are the most important conditions of the reaction.* Або використовується інфінітив у функції означення: *the properties to be expected* - очікувані властивості. Можна також відзначити випадки опущення в науково-технічних матеріалах артикля, особливо певного, там, де в текстах іншого типу його вживання вважається абсолютно обов'язковим: *General view is that ...* - загальне уявлення - це ... Артикль часто відсутня перед назвами конкретних деталей в технічних описах та інструкціях: *lever assembly are stainless steel* - важіль - зроблений з нержавіючої сталі). Слід зазначити особливості написання заголовків. Наприклад: *The Fundamentals of Forging* - Історія розвитку кування. По-перше, в англійській мові на відміну від української всі заголовки прийнято писати з великої літери. По-друге, часто англійські заголовки виражені інфінітивом, наприклад - *To Open a New Dialogue Box*. В такому випадку в українському варіанті рекомендується не зберігати оригінальну конструкцію і переводити заголовки за допомогою іменника, тобто - Відкриття нового діалогового вікна.

Також особливої уваги потребує переклад дат, в англійській мові на першому місці вказується не день, як це прийнято в українській мові, а місяць, відповідно, при локалізації дат число і місяць слід поміняти місцями, інакше може виникнути плутанина. Скажімо, в англійському варіанті написано 01/09/2016, отже, переклад буде таким, 09.01.2016 (перше вересня 2016 року). На даний момент існують такі способи перекладу технічної літератури і

документації - електронний та ручний. У зв'язку з тим, що на сьогоднішній день розроблено велику кількість програм - «перекладачів» і існують сайти, що пропонують послуги перекладу тексту онлайн, деякі користувачі намагаються застосувати машинні засоби для технічного перекладу текстів. Але найчастіше такі спроби приречені на провал. Не існує ще такої програми, яка могла б виконати переклад на рівні кваліфікованого фахівця. До послуг електронного перекладача цілком можна звернутися для вирішення завдань перекладу конкретного слова; однак, внести в них всі випадки правильного перекладу неможливо, і в першу чергу це стосується технічних термінів. Фраза, якщо для її розуміння не потрібен контекст, також може бути переведена машиною адекватно, але можливі неточності в деталях, які можуть виявитися вельми значущими в технічному перекладі, особливо це важливо для документів або контрактів, при перекладі яких навіть невірне вживання прийменника призведе до спотворення сенсу вихідного тексту. Що ж стосується машинного перекладу зв'язного тексту або фраз, що мають на увазі контекст, найчастіше маємо низьку якість отриманого перекладу. Один з основних недоліків «електронного перекладача» - він видає буквальний переклад, оскільки не здатний визначати переносні значення слів або вибрати доречний варіант перекладу з декількох відповідних за формальними ознаками. В результаті виникають помилки, в більшій чи меншій мірі спотворюють зміст тексту. Можливий компромісний метод перекладу: спочатку текст перекладається машинними засобами, а потім очевидні недоробки виправляються «вручну». Що стосується ручного перекладу, без використання технічних засобів, їх існує кілька.

Перекладацькі трансформації – це перетворення, з допомогою яких перекладач здійснює перехід від одиниць оригіналу до комунікативно - рівноцінним одиницям мови перекладу за неможливості використання регулярних відповідностей за умов заданого контексту.

Класифікація перекладацьких трансформацій: лексичні, граматичні, комплексні лексико-граматичні.

Класифікація технічних прийомів перекладу

1. Прийом лексичних додавань – це додавання лексичних одиниць у перекладі передачі імпліцитних (мають на увазі, що залишилися невираженими) семантичних компонентів оригіналу.

2. Прийом опущення - це відмова від передачі в перекладі семантично надлишкових слів оригіналу, значення яких виявляються нерелевантними або легко відновлюються в контексті.

3. Прийом переміщення - це використання найближчої відповідності слів оригіналу в іншому місці висловлювання, якщо з будь-яких причин (головним чином, через лексичну сполучуваність слів у мові перекладу) його не можна використати там, де воно стоїть в оригіналі.

Класифікація лексичних трансформацій:

1. Транскрибування
2. Транслітерація
3. Калькування
4. Лексико-семантичні заміни
  - а) конкретизація
  - б) генералізація
  - в) модуляція/смісловий розвиток
  - г) цілісне перетворення
5. Контекстуальна заміна

Можна виділити основні способи для науково-технічних термінів:

Транскрипція та транслітерація. Транскрипція – це формальне фонемне відтворення вихідної лексичної одиниці з допомогою фонем перекладної мови, тобто. фонетична імітація вихідного слова Транслітерація - це формальне буквене відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту перекладної мови, літерна імітація форми вихідного слова. При цьому вихідне слово в перекладному тексті подається у формі, пристосованій до вимовних характеристик мови перекладу [16,с. 63].

*Make sure your **browser** isn't in offline mode.*

Переконайтеся, що ваш браузер не працює в автономному режимі.[дод.43]

Калькування - запозичення з іноземної мови тієї чи іншої синтагми і буквального переклад її елементів. Якщо структура перекладної лексичної одиниці в обох мовах збігається, ми маємо справу з так званої семантичної калькою: *motor selector* - моторний шукач, *hard disk* - жорсткий диск.

За калькування переймаються лише значення іншомовного слова та його структура, але не його матеріальний експонент. [25, с. 230]

*Support for editing files in **archive** with external programs.*

Підтримка редагування або видалення файлів в архіві за допомогою зовнішніх програм.[дод.93]

Приєм лексичних додавань – це додавання лексичних одиниць у перекладі передачі імпліцитних (мають на увазі, що залишилися невираженими) семантичних компонентів оригіналу.

Можно розділити на 2 групи. Першу формують терміни, що трансформуються шляхом додавання слів для адекватного відтворення мовою перекладу: *take the precautions* - вживати запобіжних засобів. Друга група складається з лексичних одиниць, які перекладаються українською мовою цілим реченням, яке передає зміст, або іншими словами описують значення терміна: *wage and hour division* - розподіл годин роботи та заробітної плати.

*Select the folder that will be the working directory for the **executable file**.*

Виберіть каталог, який буде робочим для файлу, що виконується.[дод.56]

Транспозиція - заміна однієї частини мови іншою без зміни змісту всього повідомлення. Цей спосіб може застосовуватися як в межах однієї мови, так, зокрема, і при перекладі. Наприклад: *The chassis includes a power train (power transmission), a running gear, steering and braking systems.* Правильний варіант перекладу: шасі включає в себе силову установку (силову передачу), ходову частину, рульова й гальмівна системи.

*However, **native support** for these systems is not available.*

Однак, вбудована підтримка цих систем недоступна.[дод.67]

Лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація, модуляція/смісловий розвиток, цілісне перетворення.

Принцип генералізації полягає в заміні одиниці мови оригіналу, що має вузке значення, одиницею мови перекладу з ширшим значенням [7, с. 193], або, іншими словами, поняття нижчого рівня заміщується поняттям вищого рівня.

Конкретизація значення - це заміна слова чи словосполучення мови оригіналу з ширшим предметно-логічним значенням словом чи словосполученням мови перекладу з вузким значенням [7, с. 213].

*The actual browser identification text that will be sent to the **remote machine**.*

Діючий текст строки ідентифікаційного браузера, який буде передаватися на віддалений комп'ютер.[дод.182]

Алгоритм роботи з текстом при перекладі з англійської мови на українську мову наступний:

1. Текст читається;
2. Текст сегментується;

Рекомендовані правила сегментації тексту для перекладу:

А. Встановлюючи статус та параметри одиниці перекладу, ми членуємо текст на більш менш великі відрізки, від окремого слова до цілого епізоду, а часом і до сегмента, рівного самому тексту. Найважливішим критерієм при цьому служить міра впорядкованості сегмента, що вичленовується, в системі тексту: чим більше слово зберігає контекстуальну незалежність, тим вірніше воно є мінімальним сегментом, призначеним для перекладу. Якщо ж у слові є більш-менш явні ознаки залежності від мінімального або ширшого контексту, то перекладач повинен побудувати внутрішньотекстову одиницю, що включає всі або хоча б найголовніші із залежних ланцюжків.

Б. Якщо слово залежить головним чином найближчого контексту, то основою побудови одиниці перекладу є словосполучення чи просте речення, куди входить це слово.

В. Якщо слово залежить від кількох текстових компонентів, у тому числі виходять межі пропозиції, то побудова одиниці перекладу ґрунтується на складному реченні чи епізоді.

Г. Якщо слово залежить від багатьох текстових компонентів, то в основі одиниці перекладу повинен лежати весь вихідний текст.

Д. Якщо слово залежить від умов, що виходять за межі тексту, перекладач має передбачити можливість культурологічного коментаря чи створення нової мовної одиниці шляхом транслітерації чи калькування (у деяких випадках можливе поєднання всіх названих способів). [16, с. 35-36]

3. Текст помічається, виділяються незрозумілі терміни і словосполучення. Виділяються скорочення, англо-американські неметричні виміри переводяться в метричні;

4. Робиться повний переклад в письмовій або усній формі.

Важлива особливість сучасного етапу технічного прогресу полягає у взаємному проникненні спеціальної термінології з одних галузей знань в інші і для того щоб правильно зрозуміти технічний текст треба добре знати даний предмет і пов'язану з ним англійську термінологію. Для правильного, точного і грамотного науково - технічного перекладу необхідно знання не тільки основних термінів, лексики і словосполучень, граматики, але також і знання особливостей, характерних рис специфіки своєї спеціальності. Перекладачеві науково-технічної літератури недостатньо мати знання в галузі термінології та спеціальної лексики. Як і будь-який перекладач, він має добре володіти всіма багатствами мов, з якими йому доводиться мати справу. [24, с. 113]

Переклад технічної літератури - це складна, кропітка, самостійна та дослідницька робота в області мови і конкретної спеціальності. А помічники при перекладі це спеціальні технічні словники, довідники, знання граматики та терпіння.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІТ ТЕРМІНОЛОГІЇ У АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Щоб здійснити адекватний переклад, перекладач повинен проаналізувати текст та терміни у ньому, спиратися на певну класифікацію. Існує ряд класифікацій, що ґрунтуються на різних ознаках термінів. Метою класифікації є впорядкування систем класів з урахуванням деяких ознак. На відміну від типології, суть якої полягає у членіванні термінів за однією суттєвою ознакою, класифікації групують їх за різними приватними ознаками. У цьому параграфі буде виконано аналіз та класифікацію термінів, запропоновані лінгвістами-термінознавцями. Найцікавішими для нас виявились класифікація В. І. Карабана, В.М. Лійчика, Б. Н. Головіна, О. Л. Пумпянського. Однак для успішного аналізу недостатньо лише скласти типологію чи класифікацію термінів. Необхідно виконати аналіз речення та лексичної одиниці в ньому, визначити функцію терміна в тексті. Крім того, у розділі буде представлено основні визначення понять термінів. Далі будуть надані приклади науково-технічних термінів з текстів сфери інформаційних технологій та їх поділ за класифікацією В. І. Карабана на:

- прості терміни;
- похідні терміни;
- складні терміни;
- терміни-словосполучення.

2.1. Специфіка вживання простих науково-технічних термінів в текстах ІТ тематики

За допомогою вищезазначених критеріїв буде здійснюватись аналіз лексичних одиниць практичної частини роботи та представлені приклади простих термінів .

Usually, it concerns options used by developers to reach data from the application in which the backdoor has been implemented. [дод.1]

Додаток — клас відносно невеликих програм, що доповнюють і розширюють можливості основної програми.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є обставиною місця у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Now we just need to **compress** the file, send it from here to the reactor computer and no more nuclear meltdown.*[дод.6]

Стиснути — це процедура перекодування даних, яка проводиться з метою зменшення їхнього обсягу, розміру, об'єму. Стиснення базується на усуненні надлишку інформації, яка міститься у вихідних даних.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*The operating system is **Linux** kernel-based (Arch Linux) and composed entirely of free and open-source software.*[дод.33]

Лінукс — сімейство *Unix*-подібних операційних систем на базі ядра *Linux*, включають той чи інший набір утиліт та програм проекту *GNU*, і, можливо, інші компоненти. Як і ядро *Linux*, системи на його основі, як правило, створюються та поширюються відповідно до моделі розробки вільного та відкритого програмного забезпечення. *Linux*-системи розповсюджуються в основному безкоштовно у вигляді різних дистрибутивів - у формі, готової для встановлення та зручної для супроводу та оновлень, - і мають свій набір системних та прикладних компонентів.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

*This shall identify the **registry** initiating the transaction.*[дод.71]

Реєстр — форма систематизації, обліку; список, список, опис, система. Реєстр - книга для реєстрації справ, документів, майна тощо. У бухгалтерському обліку складається реєстр карток для аналітичного обліку. Реєстр — інформаційний ресурс, що включає документи на паперових та електронних носіях, відносини і систему записів за встановленою формою у книгах обліку, вироблених реєстратором. Реєстр *Windows* — ієрархічна база даних параметрів та налаштувань більшості операційних систем сімейства *Microsoft Windows*.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Clear the web cache and **delete** temporary files.*[дод.12]

Видалити — акт ліквідації файлу, тексту чи іншого об'єкта з жорсткого диска комп'ютера чи іншого носія.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*It was unable to **eject** the written disk. Please do so manually.*[дод.17]

Витягнути — змусити або викинути (щось) насильницьким або раптовим способом.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Specifies the maximum number of executables to concurrently execute in the package.[дод.19]

Виконання — термін, який описує процес виконання комп'ютерної програми, сценарію або команди.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є обставиною мети у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Until it gets a **call** to action.*[дод.21]

Сигнал — матеріальне втілення повідомлення для використання при передачі, переробки та зберігання інформації. Сигнал — код (символ, знак), створений і переданий у простір (по каналу зв'язку) однією системою, що виник у процесі взаємодії кількох систем. Сенс і значення сигналу виявляються після реєстрації та інтерпретації у приймаючій системі. Сигнал (теоретично інформації та зв'язку) — носій інформації, використовуваний передачі повідомлень у системі зв'язку.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Adequate communication is critical to any security arrangement.[дод.25]

Зв'язок — різноманітні методи передачі інформації між людьми та місцями, особливо телефонами, комп'ютерами, радіо тощо.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізнити та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

*Tell me you got my **message**.* [дод.23]

Повідомлення — це дискретна одиниця зв'язку, призначена джерелом для споживання деяким одержувачем або групою одержувачів.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*I'm required to turn the volume of the music down to a lower **decibel** level.*

Децибел (українське позначення: дБ, міжнародне: *dB*) — популярна одиниця вимірювання рівня гучності, підсилення потужності сигналу або власне потужності сигналу, значення якої дорівнює одній десятій бела. Підсилення в децибелах вимірюється у логарифмічному масштабі.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є простим терміном, тому що складається із одного слова.

За класифікацією Б. Н. Головіна є непохідним терміном-словом, складається з одного слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном величин, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є додатком у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

2.2. Специфіка застосування похідних науково-технічних термінів в ІТ текстах

Ця частина розділу надає аналіз прикладів похідних науково-технічних термінів в сфері ІТ .

*I could **debug** a system easier than carry a conversation.*[дод.9]

Налагодити — налагодження відноситься до перевірки та видалення помилок з вихідного коду програми. Наприклад, розробник може налагодити програму, щоб побачити, де в коді виникає помилка, щоб її можна було вирішити або обійти.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*The Key allows users to sign, encrypt and **decrypt** messages without exposing the private keys to the outside world.*[дод.11]

Розшифровувати — змінити електронну інформацію або сигнали, які зберігалися, записувалися або надсилалися у вигляді секретного коду (система букв, цифр або символів), назад у форму, яку ви можете зрозуміти та використовувати як правило.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Companies needed fast Internet connectivity and non-stop operation to **deploy** systems and to establish a presence on the Internet.*[дод.13]

Розгортання — це складання або перетворення з упакованої форми в робочий стан.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є обставиною мети у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*You can try to temporarily **disable** these features to troubleshoot the problem.*[дод.15]

Вимкнути — зупинити роботу машини або обладнання належним чином.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*And that should **disconnect** him from our Warehouse.*[дод.16]

Відключити — розірвати зв'язок між джерелом електрики, газу, води тощо та пристроєм або частиною обладнання.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Modern computers **enable** optimization of such designs as complete aircraft.*[дод.18]

Дозволити — значення полягає в тому, щоб зробити щось здатним робити або бути чимось.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*To help sighted respondents find their numbers, the **developer** designed a graphic.*[дод.53]

Програміст — фахівець, що займається програмуванням, виконує розробку програмного забезпечення (в простіших випадках — окремих програм) для програмованих пристроїв, які, як правило містять один процесор чи більше. Прикладами таких пристроїв є: персональні комп'ютери, мобільні телефони, смартфони, комунікатори, ігрові приставки, сервери, суперкомп'ютери, мікроконтролери та промислові комп'ютери.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним суфіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням суфіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*You will also learn how to **encrypt** files on your local computer to prevent people from reading their contents.*[дод.55]

Шифрування — це процес кодування інформації. Цей процес перетворює вихідне представлення інформації, відоме як відкритий текст, в альтернативну форму, відому як зашифрований текст. В ідеалі лише уповноважені сторони можуть розшифрувати зашифрований текст назад у відкритий текст і отримати доступ до вихідної інформації.

Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

An online recruitment system was developed and piloted for Agency-wide implementation in 2008.[дод.61]

Впровадження — це впровадження програми або виконання плану, ідеї, моделі, дизайну, специфікації, стандарту, алгоритму чи політики.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним суфіксально-префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням суфіксу та префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*If you have upgraded a running service, you should not forget to **restart** it.*[дод.72]

Перезапустити — повторний запуск програми або системи — рестарт.
Термін, як частина мови є дієслово. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним префіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням префіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є присудком у складі складносурядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*It also contains an IP **router** including a packet filter.*[дод.75]

Маршрутизатор, або роутер — електронний пристрій, що використовується для поєднання двох або більше мереж і керує процесом маршрутизації, тобто на підставі інформації про топологію мережі та певних правил приймає рішення про пересилання пакетів мережевого рівня між різними сегментами мережі. Для звичайного користувача маршрутизатор (роутер) — це мережевий пристрій, який підключається між локальною мережею й інтернетом. Часто маршрутизатор виконує й інші функції: захищає локальну мережу від зовнішніх загроз, обмежує доступ користувачів локальної мережі до ресурсів інтернету, роздає IP-адреси, шифрує трафік і багато іншого.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є похідним суфіксальним терміном, тому що є утвореним від іншого слова з додаванням суфіксу.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є додатком у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

2.3. Специфіка використання складних науково-технічних термінів в ІТ текстах

Ця частина розділу надає аналіз прикладів складних науково-технічних термінів в сфері ІТ .

*We do not care at this moment whether a program is a trojan or a **backdoor**.*[дод.2]

Бекдор — це метод обходу стандартних процедур аутентифікації, несанкціонований віддалений доступ до комп'ютера, отримання доступу до відкритого тексту, і так далі, залишаючись при цьому непоміченим.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є похідним терміном-словом, утворений від іншого слова.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Complete, up to last second real-time web analytics.[дод.194]

Система реального часу — система, яка повинна реагувати на події у зовнішньому по відношенню до системи середовища або впливати на середовище в рамках тимчасових обмежень, що потрібні. Під реальним часом розуміється кількісна характеристика, яка може бути виміряна реальним фізичним годинником, на відміну від логічного часу, що визначає лише якісну характеристику, що виражається відносним порядком слідування подій.

Термін, як частина мови є прислівник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться через дефіс.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном ознак, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до загальнонаукових термінів, так як використовується у всіх галузях.

Термін в реченні є означенням у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізнити та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

Copying database files from source to destination.[дод.5]

База даних – сукупність даних, організованих відповідно до концепції, яка описує характеристику цих даних і взаємозв'язки між їх елементами.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Calculates the selected formula and copies the result to the clipboard.[дод.196]

Буфер обміну — проміжне сховище даних, що надається програмним забезпеченням і призначене для перенесення або копіювання інформації між програмами або частинами однієї програми через операції вирізати, копіювати, вставити.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є обставиною місця у складі складносурядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*You can simultaneously connect to the **network** up to 3 devices.*[дод.8]

Мережа — система зв'язку між двома чи більше комп'ютерами. У ширшому розумінні комп'ютерна мережа — це система зв'язку через кабельне чи бездротове середовище, самі комп'ютери різного функціонального призначення і мережеве обладнання.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є обставиною місця у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

***Hypertext** is text that is cross-linked to other documents in such a way that the reader can read related documents by clicking on a highlighted word or symbol.*[дод.137]

Гіпертекст — це текст з перехресних посилань на інші документи, таким чином, що читач може прочитати відповідні документи, натиснувши на

виділеного слова або символ. Гіпертекст - термін, що позначає систему з текстових сторінок, що мають перехресні посилання. Прикладами гіпертексту є енциклопедії, комп'ютерні мережі, веб-сайти, в яких можна переходити з однієї сторінки на іншу і шукати ключові слова. У комп'ютерній термінології гіпертекст - це текст, сформований за допомогою мови розмітки (наприклад, *HTML*) з розрахунком на використання гіперпосилань.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: одиниця.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складносурядного речення.

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

*And you, reconfigure that **hardware** as I have instructed.*[дод.28]

Обладнання — фізичні та електричні частини комп'ютера чи іншого обладнання, а не його програмне забезпечення.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: одиниця.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізняти та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

*Computer should respond to **keyboard** input.*[дод.38]

Клавіатура — сукупність розміщених у певному порядку клавіш пристрою, що використовується для введення і редагування даних, а також керування виконанням окремих операцій. Клавіша тут виступає як елемент клавіатури, натисканням якого генерується код відповідного знака або ініціюється деяка дія. Клавіатури використовуються в найрізноманітніших пристроях — друкарських машинах, калькуляторах, мобільних телефонах, а також є однією з комплектуючих комп'ютера. Основні типи клавіатур за призначенням — музичні та алфавітно-цифрові.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є обставини місця у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Firewall... it's a program, a safety net.[дод.131]

Міжмережевий екран, мережевий екран, брандмауер, фаєрвол, фایрвол — узагальнююча назва фізичних пристроїв чи програмних застосунків, сконфігурованих, щоб допускати, відмовляти, шифрувати, пропускати мережевий трафік між областями різної безпеки мережі згідно з бажаним набором правил безпеки.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: однина.

За класифікацією В. І. Карабана є складним терміном, тому що складаються з двох слів, які пишуться разом.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним терміном-словом, складається з коренів декількох слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

2.4. Специфіка застосування науково-технічних термінів-словосполучень в ІТ дискурсі

Ця частина розділу надає аналіз прикладів науково-технічних термінів-словосполук в сфері ІТ .

*An **access point** is a device that allows you to connect to a network wirelessly.*[дод.200]

Точка доступу — це пристрій, використовуваний для безпроводного підключення до мережі. Бездротова точка доступу, безпроводна точка доступу — центральний пристрій бездротової мережі, яку використовують для з'єднання

між бездротовими клієнтами, а також для з'єднання дротового і бездротового сегментів (виконує функції моста між ними).

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

*There are typical technology standards, such as **Web services** etc.* [дод.198]

Вебслужба, вебсервіс — програмна система, що ідентифікується *URI*, і публічні інтерфейси та прив'язки якої визначені та описані мовою *XML*. Опис цієї програмної системи може бути знайдено іншими програмними системами, які можуть взаємодіяти з нею відповідно до цього опису з використанням повідомлень, що базуються на *XML* та передаються за допомогою інтернет-протоколів.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

This plug and play architecture allowed the computer's operating system to do the configuring instead of the user.[дод.164]

Архітектура «підключити та користуватися», ще перекладається як «увімкни та грай (працюй)» — технологія, призначена для швидкого визначення і конфігурування пристроїв в комп'ютері та інших технічних пристроях.

Термін-словосполука представляє собою поєднання дієслова з дієсловом та іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

*But a **hard drive** is one of the most unreliable internal computer devices.*[дод.3]

Жорсткий диск — магнітний диск, основа якого виконана з твердого матеріалу (скла, алюмінію тощо). У більшості *ЕОМ* виконує функцію енергонезалежного носія інформації (комп'ютерної пам'яті чи нагромаджувача інформації) з довільним доступом.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

It has two main and independent parts: open-source hardware and open-source software.[дод.149]

Відкрите програмне забезпечення — це програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом. Вихідний код таких програм доступний для перегляду, вивчення та зміни, що дозволяє переконатися у відсутності

вразливостей та неприйнятних для користувача функцій (наприклад, прихованого стеження за користувачем програми), взяти участь у доопрацюванні відкритої програми, використовувати код для створення нових програм та виправлення у них помилок — через запозичення вихідного коду, якщо це дозволяє сумісність ліцензій, або через вивчення використаних алгоритмів, структур даних, технологій, методик та інтерфейсів .

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є означенням у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізняти та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

Internet Explorer is the world's most popular Web browser.[дод.140]

Інтернет Експлорер — графічний веб-браузер, який розробляла корпорація *Microsoft*.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

*You can manually run each of them in **debug mode** to look for issues.* [дод.10]

Режим налагодження — це інтерфейс користувача, реалізований у комп'ютерній програмі, який дозволяє користувачеві переглядати та/або маніпулювати внутрішнім станом програми з метою налагодження.

режим виконання на процесорах *x86/x86-64*, при якому припиняється виконання іншого коду (включаючи операційні системи і гіпервізор), і запускається спеціальна програма, що зберігається в *SMRAM* в найбільш привілейованому режимі.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є означенням у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

Invalid character in floating point exponent.[дод.58]

Число з рухомою комою — форма подання дійсних чисел, в якій число зберігається у формі мантиси і показника степеня. Число з рухомою комою має фіксовану відносну точність, залежну від кількості розрядів мантиси, і змінювану абсолютну. Найчастіше використовувани подання затверджено в стандарті *IEEE 754*. Реалізація математичних операцій з числами з рухомою комою у комп'ютерах може бути як апаратною, так і програмною.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном величин, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є означенням у складі простого речення

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізнити та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

*Maybe I can disable its **memory core**.*[дод.14]

Ядро пам'яті — це форма комп'ютерної пам'яті з довільним доступом, яка використовувалася комп'ютерами в середині 20 століття.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізняти та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

***LCD monitors** also use pixels to display an image, and have a native resolution.*[дод.66]

Рідкокристалічний дисплей — це електронний пристрій візуального відображення інформації (дисплей), принцип дії якого ґрунтується на явищі електричного переходу Фредерікса в рідких кристалах. Дисплей складається з довільної кількості кольорових або монохромних точок (пікселів), і джерела світла або відбивача (рефлектора). Рідкокристалічні дисплеї мають низьке енергоспоживання, тому вони знайшли широке застосування, як в кишенькових пристроях (годинниках, мобільних телефонах, кишенькових комп'ютерах), так і в комп'ютерних моніторах, телевізорах тощо.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменників, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

The up and down arrow selects different items within a scrollable list, and also scrolls the list itself.[дод.62]

Список прокрутки — це ряд елементів, що містяться в графічному інтерфейсі користувача (*GUI*), який дозволяє переміщати текст вгору, вниз або по екрану за допомогою переміщення смуги прокрутки, при цьому новий текст з'являється на екрані, коли старий текст зникає.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є обставиною місця у складі складносурядного речення

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Data integration is a precursor to data analysis, and **data analysis** is closely linked to data visualization and data dissemination.*[дод.20]

Аналіз даних — це окремі факти, статистичні дані або елементи інформації, часто числові. У більш технічному сенсі дані — це набір значень якісних чи кількісних змінних про одну чи більше осіб чи об'єктів, тоді як дата (єдине число даних) — це одне значення однієї змінної.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

*Without systematic **data collection**, monitoring and evaluation are also distant prospects.* [дод.26]

Збір даних — діяльність зі збору інформації, за допомогою якої можна дізнатися про певний предмет.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*To prevent data loss, users should backup **RAM** before restarting to Linux.* [дод.33]

ОЗУ (*RAM* - Random Access Memory, пам'ять з вільним доступом) — швидкодійна комп'ютерна пам'ять, призначена для запису, зберігання та читання інформації у процесі її обробки. В обчисленні, пам'ять належить до комп'ютерних пристроїв, що використовуються для зберігання інформації для негайного використання в комп'ютері; вона є синонімом терміна «первинне зберігання». Комп'ютерна пам'ять працює на високій швидкості, наприклад, оперативна пам'ять, на відміну від пам'яті для тривалого зберігання, що забезпечує зберігання даних та програм, пропонує більш високі можливості. За

необхідності, вміст пам'яті комп'ютера може бути переданий у вторинне сховище, за допомогою технології управління пам'яттю під назвою «віртуальна пам'ять».

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником та іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є аббревіатурою, складається з перших літер слів-елементів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є додатком у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*External **graphics processors** are sometimes used with laptop computers.*[дод.34]

Графічний процесор — окремий пристрій персонального комп'ютера або ігрової приставки, виконує графічний рендеринг. Сучасні графічні процесори дуже ефективно обробляють і зображують комп'ютерну графіку, завдяки спеціалізованій конвеєрній архітектурі вони набагато ефективніші в обробці графічної інформації, ніж типовий центральний процесор.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є аббревіатурою, складається з перших літер слів-елементів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

However, most available memory access controllers only support mappings of up to 32 Mbit.[дод.49]

Мегабіт — кількість інформації, 10^6 або 1000000 (мільйон) біт. Використовується скорочення *Mbit* або Мбіт (мегабіт слід не плутати з мегабайтом МБ). Згідно з міжнародним стандартом *IEC 60027-2* одиниці біт і байт вживають з префіксами *SI*. Мегабіт дорівнює 125000 восьмибітових байтів, 125 кілобайтам (кБ), або бл. 122 кібібайтам (КіБ). Мегабіт зазвичай використовується для позначення швидкості передачі даних в комп'ютерних або телекомунікаційних мережах.

Термін, як частина мови є іменник. Форма числа: множина.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є аббревіатурою, складається з перших літер слів-елементів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном величин, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є означенням у складі простого речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*Some buttons cannot be operated while the **control panel** is displayed on the screen.*[дод.50]

Панель управління — частина інтерфейсу Microsoft Windows. Вона дозволяє виконувати основні дії з налаштування системи, такі як додавання та налаштування пристроїв, встановлення та деінсталяція програм, управління обліковими записами, включення спеціальних можливостей, а також багато інших дій, пов'язаних з керуванням системою.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*The **Elastic layout** is a design relative to font size, so increasing the font size of the browser will make blocks bigger in size.*[дод.54]

Адаптивний веб-дизайн — дизайн веб-сторінок, що забезпечує оптимальне відображення та взаємодію сайту з користувачем незалежно від роздільної здатності та формату пристрою, з якого здійснюється перегляд сторінки. Метою адаптивного веб-дизайну є практичне відображення інформації та зручна навігація на всіх пристроях із доступом до інтернету (від стаціонарних ПК до мобільних телефонів).

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для номінації предмету чи явища в галузі, для фіксації спеціального поняття, він виконує номінативну функцію у тексті.

*It includes an extensive set of class libraries, specific to game development, to promote maximum **code reuse** across target platforms.*[дод.]

Повторне використання коду — методологія проектування комп'ютерних та інших систем, що полягає в тому, що система (комп'ютерна програма, програмний модуль) частково або повністю повинна складатися з частин, написаних раніше компонентів та/або частин іншої системи, і ці компоненти

повинні застосовуватися більш ніж один раз (якщо не в рамках одного проекту, то хоч би різних). Повторне використання - основна методологія, яка застосовується для скорочення трудовитрат при розробці складних систем.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є обставиною мети у складі простого речення

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*The **average access time** was about 222 microseconds, which was considerably faster than the mechanical systems used on earlier computers.*[дод.90]

Середній час доступу до пам'яті (*AMAT*) – в інформатиці є найпоширенішим показником для аналізу продуктивності системи пам'яті. *AMAT* використовує час влучення, штраф за промах та частоту промахів для вимірювання продуктивності пам'яті. Це пояснює той факт, що попадання та промахи по-різному впливають на продуктивність системи пам'яті. Крім того, *AMAT* може бути розширений рекурсивно на кілька рівнів ієрархії пам'яті. Він фокусується на тому, як промахи впливають на загальну продуктивність та дозволяє швидко аналізувати різні методи проектування кеша.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником та іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном величин, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі складнопідрядного речення.

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*It uses its own **Content Delivery Network (CDN)**, consisting of hundreds of servers around the world, and hubs in Frankfurt, Moscow and Kyiv.*[дод.95]

Мережа відправлення (і розповсюдження) контенту — географічно розподілена мережева інфраструктура, що дозволяє оптимізувати відправлення та розповсюдження контенту кінцевим користувачам в мережі Інтернет. Використання контент-провайдером *CDN* сприяє збільшенню швидкості завантаження інтернет-користувачами аудіо-, відео-, програмного, ігрового та інших видів цифрового контенту в точках присутності мережі *CDN*.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменників, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є додатком у складі складнопідрядного речення

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

A logical partition is a partition inside the extended partition.[дод.146]

Логічний розділ – це розділ, що входить до розширеного розділу. *Logical Partition Access Resources* або *LPAR* - логічний розділ у складі одного фізичного сервера, наприклад, мейнфрейму *IBM*.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

Quantum programming languages help express quantum algorithms using high-level constructs.[дод.177]

Язики квантового програмування – мови програмування, які дозволяють виражати квантові алгоритми з використанням високорівневих конструкцій.

Їхня мета не тільки створення інструменту для програмістів, скільки надання коштів для дослідників для полегшення розуміння роботи квантових обчислень.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном процесів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі складносурядного речення.

Так як термін в тексті називає та виражає поняття слова, він виконує дефінітивну функцію в тексті.

*There are two possible methods for doing this - labeling the filesystem, or using the filesystem's **universally unique identifier (UUID)**.*[дод.189]

Універсальний унікальний ідентифікатор — стандарт ідентифікації, який використовується при створенні програмного забезпечення, затверджений *Open Software Foundation (OSF)* як частина Розподіленого комп'ютерного середовища (*DCE*). Основне призначення *UUID* — дозволити розподіленим системам унікально ідентифікувати інформацію без центру координації. Таким чином, кожен може створити *UUID* і використовувати його для ідентифікації

чого-небудь із достатнім рівнем впевненості, що даний ідентифікатор не буде ненавмисно використано для чогось іншого.

Термін-словосполука представляє собою поєднання прикметника з прикметником та іменником, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є складним словосполученням, так як має одне головне та декілька залежних слів.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном величин, термін є універсальним, так як використовується в кількох галузях.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до міжгалузевих термінів, так як використовується у споріднених галузях.

Термін в реченні є обставиною способу дії у складі простого речення

Так як термін використовується для об'єктивного повідомлення про подію, факт тощо, він виконує інформаційну функцію в тексті.

*The filter opens a **dialogue box** that enables you to select character set, default fonts, language and paragraph break.*[дод.97]

Діалогове вікно в графічному інтерфейсі користувача — спеціальний елемент інтерфейсу, вікно, призначене для виведення інформації та (або) отримання відповіді від користувача. Отримав свою назву тому, що здійснює двосторонню взаємодію комп'ютер-користувач («діалог»): повідомляючи користувачеві щось і очікуючи від нього відповіді. Діалогові вікна поділяються на модальні та немодальні, залежно від того, чи блокують вони можливість взаємодії користувача з додатком (або системою в цілому) доти, доки не отримають від нього відповіді.

Термін-словосполука представляє собою поєднання іменників, яке за значенням головного слова є іменним, так як головне слово виражене іменником.

За класифікацією В. І. Карабана є терміном-словосполученням, тому що складається із декількох компонентів.

За класифікацією Б. Н. Головіна є простим словосполученням, так як має одне головне та одне залежне слово.

За класифікацією В. М. Лейчика є терміном об'єктів, термін є унікальним, так як використовується в одній галузі.

За класифікацією А. Л. Пумпянського, термін відноситься до вузькоспеціальних термінів, так як використовується у одній конкретній галузі.

Термін в реченні є підметом у складі простого речення.

Так як термін не скільки виражає поняття, а позначає та надає здатності розрізняти та сприймати його елементи, він виконує сигніфікативну функцію в тексті.

Відповідно до поставлених завдань, у другому розділі ми провели аналіз текстів та виявили використання спеціальної термінології у науково-технічних текстах. Метод суцільної вибірки дозволив виявити 56 спеціальних термінів із науково-технічних текстів на матеріалі предметної галузі «Інформаційні технології».

Дослідження спеціальної термінології було проведено на основі п'яти класифікацій:

Класифікації В. І. Карабана, структурних типів термінологічних одиниць;

Класифікації Б. Н. Головін, на основі морфолого-синтаксичної структури;

Класифікації В.М. Лійчика, залежно від категорії поняття;

Класифікації В.М. Лійчика, за сферою використання;

Класифікації А. Л. Пумпянського, залежно від ступеня спеціалізації.

Для більш детального дослідження спеціальної термінології був використований метод кількісного аналізу. Згідно якого, був проведений аналіз використання термінів згідно структурній класифікації виявлених термінів за В. І. Карабаном, яка дозволяє виділити чотири види спеціальних термінів:

Прості, які складаються із одного слова. Наприклад, *program* – комп'ютерна програма;

Похідні, які утворені від інших слів. Наприклад, *cleaner* – очищення;

Складні, які складаються з двох та більше слів - пишуться разом або пишуться через дефіс. Наприклад, *keyboard* – клавіатура;

Терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів. Наприклад, *fire button* – кнопка для запуску програми.

Загальна статистика термінів, які були проаналізовані в рамках даної роботи представлені у Таблиці 2.1 та Рис 2.1

Таблиця 2.1 Структурна класифікація виявлених термінів

Вид терміну	Кількість термінів	Відсоткове значення
Прості терміни	11	20
Похідні терміни	11	20
Складні терміни	9	16
Терміни-словосполуки	25	45
Всього	56	100%

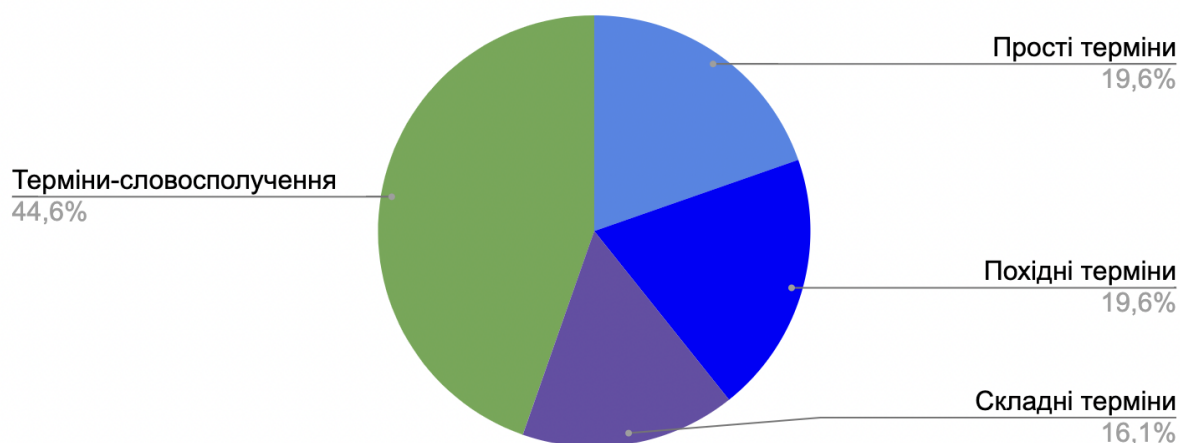

Рис 2.1 Структурна класифікація виявлених термінів

Згідно з кількісним аналізом, домінуюче положення в даній структурній класифікації займають терміни-словосполучення, які склали (41%) від загальної кількості усіх проаналізованих термінів науково-технічного спрямування на тему "Інформаційні технології".

Також слід зазначити однакове значення у (21%) наступних науково-технічних термінів: простих та похідних.

Найменше виявлено складних термінів, які були практично використані в цій роботі, у процентному співвідношенні склали (17%).

Проаналізувавши термінологію на основі класифікації за структурою терміна, ми зробили висновок, що в науково-популярному тексті приблизно однаково часто застосовуються як терміни-слова так і терміни-словосполучення. Терміни-слова є, здебільшого, іменниками, хоча в науково-популярних текстах виявлені також рідкісні вкраплення термінів – прикметників, аббревіатур та дієслів.

Найчастішими моделями термінів-словосполучень є поєднання іменника з прикметником або з іншим іменником, що виступає у функції атрибутива. Рідше використовуються поєднання іменника з дієсловом, а також багатокomпонентні терміни.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ІТ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

На основі проведеного вище теоретичного дослідження, можемо стверджувати, що тексти науково-технічного дискурсу завдяки визначеним характеристикам становлять специфічну, особливо складну для розуміння категорію літератури. Вона відрізняється непростим науковим стилем, часто потребує проведення доперекладацького аналізу, вивчення закономірностей та класифікації термінів та саме здійснення самого перекладу.

Перед здійсненням перекладу тексту необхідно розуміти важливі стратегічні принципи перекладу, такі як :

1. Розуміння оригіналу завжди передує його перекладу.
2. Виділення більш-менш важливих елементів в тексті.
3. Значення цілого є важливішим значення окремих частин.
4. Переклад повинен повністю відповідати нормам тієї мови, якою перекладають.

Способи перекладу спеціальних термінів у цій роботі аналізуються на основі перекладів, що пропонуються у загальних перекладацьких двомовних словниках. Оскільки в словниках пропонується часто кілька варіантів перекладу одного і того ж терміна, при аналізі способів перекладу враховується контекст використання термінологічної одиниці і вибирається найкращий, з нашої погляду, спосіб перекладу в рамках даної роботи.

Серед основних способів перекладу науково-технічної термінології в текстах ІТ сфери були виділені наступні: транскрипція / транслітерацію; калькування / напівкалькування; транспозиція; прийом лексичних додавань; лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація.

Далі представлені терміни переведені різними способами.

3.1. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою транскрипції та транслітерації

This feature is not available for audio CDs and other disc media.

Ця **фіча** недоступна для аудіо CD та інших носіїв.[дод.57]

Feature - склад або структура чого-небудь або будь-якої частини речі, наприклад, пейзажу, картини, договору чи есе; будь-яку помітну особливість або характеристику. Корисні можливості програмного забезпечення (обчислювальні роботи). Характерні форми або форми деталей. Індивідуальна вимірنا властивість або характеристика явища, що спостерігається (статистика, машинне навчання). Елементи, на які можна розбити мовні одиниці(лінгвістика).

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу представлений одним елементом, таким як “*feature*” перекладається як “риса, характеристика, властивість, ознака, характерна риса, деталь”. Що стосується варіанту перекладу терміна був обраний інший варіант перекладу такий як “фіча”.

Фіча (англ. *feature*) - у жаргоні програмістів, геймерів та інших користувачів комп'ютерів, якась недокументована додаткова можливість, фішка.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*feature*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “фіча”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

Each video stream comprises sequences of video images, each image having a plurality of pixels.

Кожен відеопоток включає в себе послідовності з відеозображення, кожне з яких має безліч **пікселів**.[дод.181]

Pixel (скорочення від pictures element, яке в свою чергу скорочується до pix element, у деяких джерелах picture cell — букв. елемент зображень) - це найменший логічний елемент двовимірного цифрового зображення в растровій графіці, або елемент матриці дисплеїв, що формують зображення. Піксель являє собою неподільний об'єкт прямокутної або круглої форми, що характеризується певним кольором (стосовно плазмових панелей, газоплазмовий осередок може бути восьмикутним. Растрове комп'ютерне зображення складається з пікселів, розташованих рядками та стовпцями. Також пікселем називають елемент світлочутливої матриці. Що більше пікселів на одиницю площі містить зображення, то більше воно детально.

Термін, як лексична одиниця виміру у тексті оригіналу представлений одним елементом, таким як “*pixel*” перекладається як “піксель”.

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна “*pixel*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “піксель”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

Proxy of each type is designed to solve its specific tasks, however they have much in common, and their abilities coincide in many features.

Кожен тип **проксі** призначений для реалізації своїх специфічних завдань, але не дивлячись на це у них багато спільного та їх можливості багато в чому збігаються.[дод.168]

Прoxy(Проксі) — структурний шаблон проектування, який дає об'єкт, який контролює доступ до іншого об'єкта.

Термін, як лексична одиниця виміру у тексті оригіналу представлений одним елементом, таким як “*proxy*” перекладається як “проксі”.

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна “*proxy*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “проксі”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

*Make sure your **browser** isn't in offline mode.*

Переконайтеся, що ваш **браузер** не працює в автономному режимі.[дод.43]

Браузер— програмне забезпечення для комп'ютера або іншого електронного пристрою, як правило, під'єданого до Інтернету, що дає можливість користувачеві взаємодіяти з текстом, малюнками або іншою інформацією на гіпертекстовій вебсторінці.

Термін “*browser*”, як значить перекладається як “браузер, переглядач, вебпереглядач, вебоглядач, вебнавігатор”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “браузер”, так як найбільш відображає значення оригіналу.

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна “*browser*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “браузер”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

*The **hypervisor** provides isolation between different virtual machines.*

Гіпервізор забезпечує ізоляцію між віртуальними машинами.[дод.138]

Гіпервізор (або монітор віртуальної машини, віртуалізатор) є різновидом емулятора; це комп'ютерне програмне забезпечення, мікропрограмне або апаратне забезпечення, яке створює і запускає віртуальні машини. Комп'ютер, на якому гіпервізор запускає одну або кілька віртуальних машин, називається хост-машиною, а кожна віртуальна машина — гостьовою. Гіпервізор представляє гостьові операційні системи з віртуальною операційною

платформою та керує виконанням гостьових операційних систем. Кілька екземплярів різноманітних операційних систем можуть спільно використовувати віртуалізовані апаратні ресурси: наприклад, екземпляри Linux, Windows і macOS можуть працювати на одній фізичній машині x86.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “hyper” та “visor”. Префікс “hyper” використовується для позначення перебільшення, перевищення чогось.

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна “*hypervisor*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “гіпервізор”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

Instagram especially has increasingly been useful in distributing testimonials on products and places.

Інстаграм є одним із найбільш використовуваних інструментів для поширення відгуків про товари та послуги.[дод.142]

Інстаграм (англ. Instagram) — соціальна мережа, що базується на обміні фотографіями, дозволяє користувачам робити фотографії, застосовувати до них фільтри, а також поширювати їх через свій сервіс і низку інших соціальних мереж.

Назва “Instagram” винакла із морфем “*Install*” в перекладі як “монтаж, установка” та “*grammar*” в перекладі як “граматика”.

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна “*Instagram*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “Інстаграм”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

*If the field is not active then you need to open File - **Login** - Server and type in the requested login, password and the server number.*

Якщо поле неактивне, необхідно відкрити Файл - **Логін** - Сервер і ввести необхідні логін, пароль, і прописати номер сервера.

Логін - ім'я (ідентифікатор) облікового запису користувача в комп'ютерній системі. Може бути як справжні прізвище та ім'я або ініціали користувача (у системах офіційного електронного документообігу), так і псевдонім (англ. nickname, нікнейм "прізвисько") у неформальній Інтернет-комунікації.

Термін, як лексична одиниця виміру у тексті оригіналу представлений одним елементом, таким як "*login*" перекладається як "логін".

При проведенні перекладацького аналізу іншомовного терміна "*login*" ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як "логін".

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **транскрипція**, так як при перекладі терміна, ми зберегли його звукову форму.

3.2. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою калькування та напівкалькування

*Could not write to the **temporary file**.*

Не записується в **тимчасовий файл**. [дод.187]

Temporary file (тимчасовий файл) — це файл, створений для тимчасового зберігання інформації або для проміжного використання програмою, або для передачі в постійний файл після завершення. Він може бути створений комп'ютерними програмами для різних цілей, наприклад, коли програма не може виділити достатньо пам'яті для своїх завдань, коли програма працює з даними, більшими за адресний простір архітектури, або як примітивна форма міжпроцесного зв'язку.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*temporary*” та “*file*”.

Прикметник *temporary* у словнику тлумачиться як “*lasting for only a limited period of time; not permanent*”. *Происходит от лат. temporarius* «тимчасовий». Морфема “*ary*” додається, як прикметниковий суфікс в англійській мові. Слово *file*, як іменник значить “*a folder or box for holding loose papers that are typically arranged in a particular order for easy reference*” та перекладається як “файл, папка, досьє, справа” для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “файл”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*temporary file*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “тимчасовий файл”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

Zero Administration, Load Balancing, and Failover Switching

Нулевое адміністрування, перерозподіл навантажень переключення при відмові.[дод.197]

Zero Administration (нульове адміністрування) – ключовий компонент загальної стратегії *Microsoft* щодо клієнтських операційних систем. Воно дозволить спеціалістам комп'ютерних технологій використовувати нові засоби управління та контролю, автоматизувати багато рутинних завдань, таких як: встановлення та оновлення ПЗ, централізоване адміністрування та блокування робочих станцій. Ця технологія дасть користувачам можливість переходити з одного робочого місця на інше, завжди мати під рукою ті програми, до яких вони звикли і, більше того, продовжувати роботу над документами, що призупинена на попередньому робочому місці.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*zero*” та “*administration*”.

Числівник *zero* у словнику тлумачиться як “*no quantity or number; naught; the figure 0*” та перекладається як “нуль”. Слово *administration*, як іменник значить “*the process or activity of running a business, organization, etc.*” та перекладається як “адміністрування”. Як складне слово, складається з таких морфем як *administer* та *ation*. Морфема “*administer*”, значить “*manage and be responsible for the running of (a business, organization, etc.)*” та перекладається як “адмініструвати”. До основного слова додається морфема “*ation*”, як суфікс, походженням з латині, який створює абстрактні іменники для слів, які утворюються від дієслів та позначають дію.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*Zero Administration*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “Нульове адміністрування”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

*There you should see all available stage files for your architecture (they might be stored within **subdirectories** named after the individual subarchitectures).*

Тут знаходяться всі доступні архіви стадіонів для вашої архітектури (вони можуть бути в **підкаталогах** з назвами різновидів архітектури).[дод.188]

Підкаталог - це каталог, який міститься всередині іншого каталогу. Каталоги зазвичай утворюють ієрархію або деревовидну структуру.

Прикметник *subdirectories*, як похідне слово складається з таких морфем *sub* та *directories*. Морфема “*directories*”, як об'єкт в множині значить “*file system cataloging structure which contains references to other computer files*” та перекладається як “каталог, довідник, адресна книга”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “каталог”. До основного слова додається морфема “*sub*”, як префікс в англійській мові, що значить підпорядкування, знаходження під чимось.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*subdirectories*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “підкаталоги”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

NOTE: A system reboot will be required immediately after the upgrade in order to replace the running kernel.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ на те, що невдовзі після оновлення для заміни ядра потрібна **системне перезавантаження**. [дод.186]

System reboot (системне перезавантаження) — процес, коли комп'ютер або інший пристрій повністю очищає, або відновлює вміст оперативної пам'яті та відновлює свою роботу наново. Перезавантаження комп'ютера під програмним контролем, без відключення живлення або надсилання сигналу скидання.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*system*” та “*reboot*”.

Слово *system* у словнику тлумачиться як “*a set of things working together as parts of a mechanism or an interconnecting network*” та перекладається як “система, устрій, лад” для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “система”. Слово *reboot* у словнику тлумачиться як “*(with reference to a computer system) boot or be booted again.*” Як похідне слово складається з таких морфем *re* та *boot*. Морфема “*boot*”, як дієслово та термін процесу значить “*start (a computer) and put it into a state of readiness for operation.*” та перекладається як “завантажувати”. До основного слова додається морфема “*re*”, як префікс зі значенням “заново, знову”

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*system reboot*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “системне перезавантаження”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

*Note: If you need to add a link to the Web Sites list and the Add button is disabled, contact your **system administrator**.*

Примітка. Якщо потрібно додати посилання в список веб-вузлів, натисніть кнопку Додати відключена, зверніться до **системного адміністратора**. [дод.183]

System administrator (Системний адміністратор, IT-адміністратор) - працівник, посадові обов'язки якого мають на увазі забезпечення штатної роботи парку комп'ютерної техніки, мережі та програмного забезпечення. Найчастіше системному адміністратору надаються обов'язки забезпечення інформаційної безпеки в організації. Розмовна назва - сіс адмін (англ. sysadmin) або просто адмін (англ. admin). Системні адміністратори - співробітники, в обов'язки яких входить створення оптимальної працездатності комп'ютерів та програмного забезпечення для користувачів, які часто пов'язані між собою спільною роботою на певний результат.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*System*” та “*administrator*”.

Слово *system* у словнику тлумачиться як “*a set of things working together as parts of a mechanism or an interconnecting network*” та перекладається як “система, устрій, лад”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “система”. Слово *administrator* у словнику тлумачиться як “*a person responsible for running a business, organization, etc.*” та значить “адміністратор”. Як похідне слово складається з таких морфем *administrate* та *or*. Морфема “*administrate*” перекладається як “адмініструвати, управляти, керувати”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “адмініструвати”. До

основного слова додається морфема “*or*” є суфіксом діяча іменника, що утворений від дієслова.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*System administrator*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “Системний адміністратор”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

External graphics processors are sometimes used with laptop computers.

Зовнішні **графічні процесори** іноді використовуються разом з портативними комп'ютерами.[дод.34]

Графічний процесор (англ. GPU) — окремий пристрій персонального комп'ютера або ігрової приставки, виконує графічний рендеринг. Сучасні графічні процесори дуже ефективно обробляють і зображують комп'ютерну графіку, завдяки спеціалізованій конвеєрній архітектурі вони набагато ефективніші в обробці графічної інформації, ніж типовий центральний процесор.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*graphics*” та “*processors*”.

Слово *graphics* у словнику тлумачиться як “*visual images produced by computer processing.*” та перекладається як “графіки”. Слово *processors*, як іменник значить “*a machine that processes something.*” та перекладається як “процесори”.

Проведений перекладацький аналіз терміна “*graphics processors*” відображає еквівалентне значення рідною мовою як “графічні процесори”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

*The game makes use of the handheld's **dual screen** to display additional interfaces at once.*

Гра використовує **подвійний екран** консолі, щоб одночасно відображати додаткові елементи інтерфейсу.[дод.117]

Dual screen (Подвійний екран) — це установка дисплея комп'ютера або телефону, яка використовує два екрани, для відображення як елементів графічного інтерфейсу користувача комп'ютера, так і віртуалізованих реалізацій звичайних пристроїв введення, включаючи віртуальні клавіатури.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*dual*” та “*screen*”.

Прикметник *dual* у словнику тлумачиться як “*consisting of two parts, elements, or aspects*” та перекладається як “подвійний”.

Слово *screen* перекладається як “екран”.

Проведений перекладацький аналіз терміна “*dual screen*” відображає еквівалентне значення рідною мовою як “подвійний екран”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

*The **information tree** should be reordered to ensure better visibility of the "Environmental and Health Effects of Transport."*

Інформаційне дерево слід перебудувати таким чином, щоб наочніше подати тему "Вплив транспорту на довкілля та здоров'я людей".[дод.119]

Інформаційне дерево — структура даних, що описує компоненти обладнання для певного комп'ютера, для того, щоб ядро операційної системи

могло керувати цими компонентами і працювати з ними, включаючи центральний процесор (або декілька процесорів), пам'ять, шини і периферію.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*information*” та “*tree*”.

Іменник *information* у словнику тлумачиться як “*facts provided or learned about something or someone*” та перекладається як “інформація”. Як похідне слово складається з таких морфем *inform* та *tion*. Морфема “*inform*” у словнику тлумачиться “*give (someone) facts or information; tell*” та перекладається як “повідомляти, доносити, інформувати”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “інформувати”. До основного слова додається морфема “*tion*” є суфіксом французького походження, для утворення іменників, який прибавляються для вказівки на абстрактне поняття. Слово *tree* у словнику тлумачиться як “*a wooden structure or part of a structure.*” та значить “дерево”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*information tree*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “інформаційне дерево”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, де при перекладі збереглися всі елементи форми та функції вихідної одиниці, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

*External **graphics processors** are sometimes used with laptop computers.*

Зовнішні **графічні процесори** іноді використовуються разом з портативними комп'ютерами.[дод.34]

Графічний процесор - окремий пристрій персонального комп'ютера або ігрової приставки, що виконує графічний рендеринг; На початку 2000-х років графічні процесори стали масово застосовуватися і в інших пристроях: планшетні комп'ютери, системи, цифрові телевізори.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*graphics*” та “*processors*”.

Слово *graphics* у словнику тлумачиться як “*the products of the graphic arts, especially commercial design or illustration*” та перекладається як “графіки”.

Іменник *processors* у словнику тлумачиться як “*a machine that processes something*” та перекладається як “процесори”. Як похідне слово складається з таких морфем *process* та *or*. Морфема “*inform*” перекладається як “процес”. До основного слова додається морфема “*or*” є суфіксом для іменників від дієслів. Іменник з таким закінченням позначає пристрій, що виробляє дію, виражене дієсловом, від якого вона утворена.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*graphics processors*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “графічні процесори”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому запозичення як **калькування**, де при перекладі збереглися всі елементи форми та функції вихідної одиниці, так як кожний елемент терміна запозичене з однієї мови в іншу шляхом буквального, дослівного перекладу.

3.3. Особливості перекладу ІТ термінів способом транспозиції

*Virtual memory is a **memory management** technique developed for multitasking kernels.*

Віртуальна пам'ять - це спосіб **управління пам'яттю**, розроблений для багатозадачних ядер.[дод.65]

Memory management (управління пам'яттю) — це форма управління ресурсами, що застосовується до пам'яті комп'ютера. Основною вимогою управління пам'яттю є забезпечення способів динамічного виділення частин пам'яті програмам на їх запит і звільнення її для повторного використання, коли вона більше не потрібна. Це критично важливо для будь-якої передової

комп'ютерної системи, де в будь-який час може виконуватися більше ніж один процес.

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*memory*” та “*management*”.

Слово *memory*, як іменник значить “*the faculty by which the mind stores and remembers information*” та перекладається як “пам'ять, спогад, спомин” для перекладу терміна на українську мову обране саме слово англійського походження “пам'ять”. Іменник *management* у словнику тлумачиться як “*the process of dealing with or controlling things or people*”. Як похідне слово складається з таких морфем *manage* та *ment*. Морфема “*manage*”, як дієслово та термін процесу значить “*succeed in surviving or in attaining one's aims, especially against heavy odds; cope*” та перекладається як “керувати, управляти, очолювати”. До основного слова додається морфема “*ment*”, як іменниковий суфікс в англійській мові він передає значення дії або ж результату дії.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*memory management*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “управління пам'яттю”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

*These include a complete migration to the new **network architecture** and monitoring system, a new and consolidated email system and the development and implementation of Web services.*

Це охоплює повний перехід на використання нової **архітектури мережі** та системи моніторингу, нової та об'єднаної системи електронної пошти, а також розробку та впровадження веб-сервісів.[дод.199]

Network architecture (архітектура мережі) – це проект комп'ютерної мережі. Це структура для специфікації фізичних компонентів мережі та їх

функціональної організації та конфігурації, принципів її роботи та процедур, а також використовуваних протоколів зв'язку. У телекомунікації специфікація архітектури мережі може також включати детальний опис продуктів і послуг, що надаються через мережу зв'язку, а також детальні тарифи та структури рахунків, згідно з якими послуги оплачуються.

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*network*” та “*architecture*”.

Іменник *network* у словнику тлумачиться як “*a group or system of interconnected people or things*”. Як складне слово складається з таких морфем як *net* та *work*. Морфема “*net*”, як іменник та термін об'єкта перекладається як “сітка”. Морфема “*work*”, як іменник та термін об'єкта значить “*activity involving mental or physical effort done in order to achieve a purpose or result*” та перекладається як “робота, праця, діло”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “робота”. Слово *architecture*, як іменник значить “*the art or practice of designing and constructing buildings*” та перекладається як “архітектра, будова, структура” для перекладу терміна на українську мову обране саме слово англійського походження “архітектура”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*network architecture*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “архітектура мережі”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

The average access time was about 222 microseconds, which was considerably faster than the mechanical systems used on earlier computers.

Середній час доступу до пам'яті становило близько 222 мкс, що було швидше, ніж у механічних системах використовуваних у ранніх комп'ютерах.[дод.90]

Average Access Memory Time (AMAT) використовується для вимірювання продуктивності пам'яті *AMAT* використовує час попадання, штраф за промах і частоту промахів. Це пояснює той факт, що попадання та промахи впливають на продуктивність системи пам'яті по-різному. Крім того, *AMAT* можна рекурсивно розширити на кілька рівнів ієрархії пам'яті. Він зосереджується на тому, як локальність і промахи кешу впливають на загальну продуктивність, і дозволяє швидко аналізувати різні методи проектування кешу. Негласне припущення *AMAT* полягає в тому, що доступ до даних є або попаданням, або промахом, тобто пам'ять підтримує лише послідовний доступ і не може мати кілька доступів, що відбуваються одночасно.

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*average*”, “*access*” та “*time*”.

Прикметник *average* у словнику тлумачиться як “*constituting the result obtained by adding together several quantities and then dividing this total by the number of quantities*” та перекладається як “середнє”. Морфема “*access*”, як іменник та термін об'єкта значить “*a means of approaching or entering a place*” та перекладається як “доступ”. Слово *time*, як іменник значить “*the indefinite continued progress of existence and events in the past, present, and future regarded as a whole*” та перекладається як “час”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*average access time*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “середній час доступу”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

An application binary interface (ABI) facilitating multiple type-safe functions within a single contract was also introduced (and later supported by Serpent).

Підтримується **бінарний інтерфейс програми (ABI)**, що має безліч типобезпечних функцій у кожному контракті.[дод.91]

Бінарний інтерфейс програми — набір угод для доступу додатка до операційної системи та інших низькорівневих сервісів, спроектований для переносимості коду, що виконується між машинами, що мають сумісні ABI. На відміну від API, який регламентує сумісність лише на рівні вихідного кода, ABI можна як набір правил, дозволяють компоновщику об'єднувати відкомпіловані модулі компонента без перекомпіляції всього коду, водночас визначаючи бінарний інтерфейс.

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*application*”, “*binary*” та “*interface*”.

Слово *application* у словнику перекладається як “заявка, додаток, прикладання, програма”, для перекладу терміна на українську мову обране слово “програма”. При перекладі слово переміщується з початкової позиції у кінець виразу. Морфема “*binary*”, як іменник та термін об'єкта значить “*relating to, composed of, or involving two things.*” та перекладається запозиченням як “бінарний”. Морфема *interface* перекладається запозиченням англійського походження як “інтерфейс”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*application binary interface*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “бінарний інтерфейс програми”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

*Without systematic **data collection**, monitoring and evaluation are also distant prospects.*

Поки не буде налагоджений систематичний **збір даних**, моніторинг та оцінка також залишаються далекими перспективами.[дод.26]

Збір даних — це процес збору інформації та вимірювання цільових показників у системі, що згодом дозволяє відповісти на актуальні питання та оцінити отримані результати. Збір даних є частиною досліджень у всіх галузях пізнання, включаючи фізику, суспільні науки, гуманітарні науки та бізнес. Хоча методи різні для різних дисциплін, наголос на забезпечення точної та правдивої інформації залишається тим самим. Метою всього збору даних є отримання свідчення якості даних, що дозволяє при аналізі дати переконливі і надійні відповіді на поставлені питання.

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*data*”, “*collection*”.

Слово *data* у словнику тлумачиться як “*facts and statistics collected together for reference or analysis*” та перекладається як “дані, відомості, факти”, для перекладу терміна на українську мову обране саме слово англійського походження “дані”.

Слово *collection* у словнику тлумачиться як “*the action or process of collecting someone or something*” стає першим словом в терміні при перекладі як “колекція, збір”. Морфема “*collect*”, як дієслово значить “*bring or gather together*” та перекладається як “збирати”. До основного слова додається морфема “*tion*”, для вказівки на абстрактне поняття.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*data collection*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “збір даних”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

Security, privacy and data integrity - for any user performing financial transactions over the Internet, this is a main issue.

Безпека, конфіденційність та **цілісність даних** - найважливіші для будь-якого користувача, що виконує фінансові операції через інтернет. [дод.155]

Цілісність даних (англ. *data integrity*) — підтримка та забезпечення точності та цілісності даних протягом усього життєвого циклу, що є критично важливим аспектом при проектуванні, впровадженні та експлуатації систем, які зберігають, обробляють та постачають дані. Термін має широке значення і може означати різне в залежності від контексту і розділу комп'ютерних наук (криптографія, теорія електричного зв'язку, теорія інформації, безпека).

Термін, як лексична одиниця, у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*data*”, “*integrity*”.

Слово *data* у словнику тлумачиться як “*facts and statistics collected together for reference or analysis*” та перекладається як “дані, відомості, факти”, для перекладу терміна на українську мову обране саме слово англійського походження “дані”.

Слово *integrity* у словнику тлумачиться як “*the state of being whole and undivided*” стає першим словом в терміні при перекладі як “цілісність”. Суфікс “*ty*”, походженням з латині, позначає стан, становище та якість.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*data integrity*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “цілісність даних”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом транспозиції**, так як при перекладі була використана заміна місця слова в представленій лексичній одиниці.

3.4. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою прийому лексичних додавань

Select the folder that will be the working directory for the executable file.

Виберіть каталог, який буде робочим для **файлу, що виконується**. [дод.56]

Executable file - такий файл, що змушує комп'ютер «виконувати вказані завдання відповідно до закодованих інструкцій» на відміну від файлу даних, який повинен бути інтерпретованим (розібраним) програмою, щоб мати зміст. Точна інтерпретація залежить від використання. «Інструкції» традиційно означають інструкції машинного коду для фізичного ЦП. У деяких контекстах файл, що містить інструкції сценарію (наприклад, байт-код).

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*executable*” та “*file*”.

Прикметник *executable* у словнику тлумачиться як “(of a file or program) able to be run by a computer.” Як похідне слово складається з таких морфем *execute* та *able*. Морфема “*execute*”, як дієслово та термін процесу значить “*carry out or put into effect*” та перекладається як “виконувати, здійснювати”. До основного слова додається морфема “*able*”, як прикметниковий суфікс в англійській мові. Слово *file*, як іменник значить “*a folder or box for holding loose papers that are typically arranged in a particular order for easy reference*” та перекладається як “файл, папка, дос'є, справа” для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “файл”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*executable file*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “файл, що виконується”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом лексичних додавань** для перекладу, так як у перекладеному варіанті були введені додаткові лексеми для досягнення передачі змісту оригінальну.

*The invention relates to the field of synchronization of signals in television, video and computer networks and **video surveillance**.*

Винахід відноситься до області синхронізації сигналів у телевізійних, відео, комп'ютерних сетях та **системах відеоспостереження**. [дод.193]

Відеоспостереження (англ. *video surveillance*) — система передавання інформації з відеокамер, телевізійних камер на обмежену кількість моніторів та/або записувальних пристроїв. Відмінність систем відеоспостереження від телевізійного мовлення полягає у тому, що сигнал не передається у відкритому режимі. Системи відеоспостереження часто використовуються для спостереження у місцях, які потребують постійного нагляду, таких як банки, банкомати, казино, вокзали, аеропорти, військові об'єкти та звичайні крамниці тощо.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*video*” та “*surveillance*”.

Слово “*video*”, як іменник значить “*a recording of moving visual images made digitally or on videotape*” та рідною мовою перекладається як “відео”. Іменник *surveillance* у словнику тлумачиться як “*close observation, especially of a suspected spy or criminal*”. Як похідне слово складається з таких морфем *sur* та *veillance*. Морфема “*veillance*”, як об'єкт перекладається як “завіса”. До основного слова додається активний префікс “*sur*”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*video surveillance*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “системи відеоспостереження”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом лексичних додавань**, так як у перекладеному варіанті була введена додаткова лексична одиниця “системи” та виріс обсяг виразу цільової мови у порівнянні з обсягом речення мовою оригіналу.

The installer is not designed to re-install over an existing system.

Програма установки не розроблялася для переустановки існуючої системи.[дод.185]

Installer (програма установки) — підсистема *Microsoft Windows*, що забезпечує програму (інсталятор). Являється компонентом *Windows*, починаючи з

Windows 2000; може доустановлювати і на більш ранні версії *Windows*. Вся необхідна інформація для встановлення (іноді та разом із вбудовуваними файлами) міститься в установчих пакетах (інсталяційних пакетах), що мають розширення *.msi*.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу представлений одним елементом, таким як “*Installer*” перекладається як “програма установки”.

Слово складається з таких морфем як *install* та *er*. Морфема “*install*”, як дієслово та термін процесу значить “*place or fix (equipment or machinery) in position ready for use.*” та перекладається як “встановити, поставити, улаштувати”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “встановити”. До основного слова додається морфема “*er*”, як суфікс що служить для утворення іменників від дієслів.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*installer*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “програма установки”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом лексичних додавань**, так як у перекладеному варіанті була введена додаткова лексична одиниця “програма” та виріс обсяг виразу цільової мови у порівнянні з обсягом речення мовою оригіналу.

Satellite navigation lends itself by nature to regional and global cooperation.

По своєму характеру **супутникова система навігація** відкриває широкі можливості для регіонального та глобального співробітництва.[дод.184]

Satellite navigation (супутникова система навігація) - система, призначена для визначення розташування (географічних координат) наземних, водних та повітряних об'єктів, а також низькоорбітальних космічних апаратів. Супутникові системи навігації також дозволяють отримати швидкість та напрямок руху приймача сигналу. Крім того, можуть використовуватись для отримання точного часу. Такі системи складаються з космічного обладнання та наземного сегмента (систем управління).

Термін, як складна лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*satellite*” та “*navigation*”.

Слово *satellite* є об'єктом та перекладається як “супутник”. Прикметник *navigation* у словнику тлумачиться як “*the process or activity of accurately ascertaining one's position and planning and following a route.*” Як похідне слово складається з таких морфем *navigate* та *tion*. Морфема “*navigate*” перекладається як “брести, плавати, керувати”. До основного слова додається морфема “*tion*”, як суфікс французького походження, що додається для вказівки на абстрактне поняття.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*satellite navigation*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “супутникова система навігація”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний **прийом лексичних додавань**, так як у перекладеному варіанті була введена додаткова лексична одиниця “система” та виріс обсяг виразу цільової мови у порівнянні з обсягом речення мовою оригіналу.

3.5. Особливості перекладу ІТ термінів за допомогою прийому лексико-семантичної заміни

*The actual browser identification text that will be sent to the **remote machine**.*

Діючий текст строки ідентифікаційного браузер, який буде передаватися на **віддалений** комп'ютер.[дод.182]

Remote machine (віддалена машина) - це комп'ютер, який підключений до мережі, відмінної від комп'ютера, який користувач зараз використовує. Слово машина часто використовується як синонім комп'ютера.

Термін, як лексична одиниця у тексті оригіналу складається з кількох елементів, таких як “*remote*” та “*machine*”.

Слово *remote* у словнику тлумачиться як “(of a place) situated far from the main centers of population; distant.” та перекладається як “віддалений, дистанційний”, для перекладу терміна на українську мову обране відповідне слово англійського походження “віддалений”. Слово *machine* перекладається як “машина, механізм”, для перекладу терміна на українську мову слід зробити уточнення, так як термін “машина” є загальногалузевим та не чітко виражає характеристику терміна. Тому відбулась заміна слова мови оригіналу з ширшим предметно-логічним значенням словом мови перекладу з вузьким значенням, таким як “комп'ютер”.

Узагальнюючи проведений перекладацький аналіз терміна “*remote machine*” ми отримали еквівалентне значення рідною мовою як “віддалений комп'ютер”.

Для перекладу наведеного терміна був обраний такий прийому перекладацької трансформації, як **конкретизація**.

Аналізуючи проведену роботу можна зазначити, що технічній літературі притаманне формальне, логічне, майже математично суворе викладення матеріалу, подібний виклад називають формально-логічним. Для словникового складу технічної літератури характерним є застосування великої кількості технічних термінів. У спеціальній літературі терміни несуть основне семантичне навантаження, займаючи чільне місце серед інших загальнолітературних та службових слів. Щодо синтаксичної структури, англійські тексти технічного змісту відрізняються своєю конструктивною складністю. Вони багаті на причетні, інфінітивні та герундіальні звороти, а також деякі інші суто книжкові конструкції, які часом ускладнюють розуміння тексту і ставлять перед перекладачем додаткові завдання.

У процесі дослідження було виявлено та проаналізовано основні прийоми науково-технічного перекладу представлених термінів зі сфери ІТ, а саме:

-транскрипція / транслітерацію; (*browser* - браузер)

- калькування/напівкалькування; (*system reboot* - системне перезавантаження)

- транспозиція; (*memory management* - управління пам'яттю)

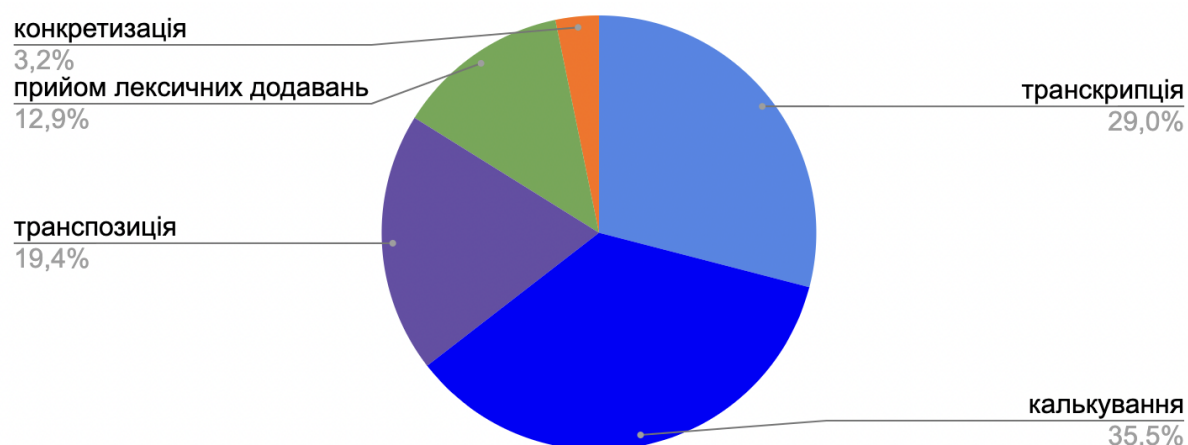
- прийом лексичних додавань; (*executable file* - файл, що виконується)

- лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація (*remote machine* - віддалений комп'ютер)

Результати кількісного підрахунку наведено у Таблиці 3.1 та на Рис.3.1

Таблиця 3.1 Способи перекладу науково-технічних термінів в ІТ сфері

Спосіб перекладу	Кількість прикладів	Проценте значення
транскрипція	9	29%
калькування	11	36%
транспозиція	6	20%
прийом лексичних додавань	4	13%
конкретизація	1	3%
Всього	31	100%

Рис 3.1 Способи перекладу науково-технічних термінів в ІТ сфері

Таким чином, домінуючими способами перекладу ІТ термінології, що функціонує в науково-технічному тексті, є калькування / напівкалька (36%), транскрипція / транслітерація (29%) та транспозиція (20%) .

Інші прийоми перекладу та перекладацькі трансформації обмежені у своєму вживанні: прийом лексичних додавань (13%), лексико-семантичні заміни: конкретизація(3%).

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена темі “Особливості вживання термінології в англomовному науково-технічному дискурсі та складності їх перекладу рідною мовою, на прикладах з галузі інформаційних технологій”

Для досягнення мети роботи, яка полягала в аналізі особливостей використання та перекладу спеціальної термінології у науково-технічному тексті. Були розглянуті та вивчені лексичні, структурні та стилістичні особливості технічної англійської мови при перекладі науково-технічного тексту. Матеріалом дослідження є технічний текст англійською з інтернет-джерел та його переклад.

Для проведення дослідження використовувалися такі методи дослідження: метод суцільної вибірки, що дозволив виявити 200 спеціальних термінологічних одиниць; метод кількісного аналізу, завдяки якому з'явилася можливість виявити домінуючі типи спеціальних термінів у науково-технічному тексті; метод перекладу та його аналізу, який дозволяє виявити домінуючі способи передачі англomовних термінів українською мовою.

Наукова новизна роботи визначається комплексним аналізом лінгвістичної складової науково-технічного тексту та термінів у мові оригіналу і мові перекладу. Теоретична значущість роботи визначається тим, що вона робить певний внесок у теорію перекладу науково-технічної літератури. Практична значимість роботи у тому, що її результати можна використовувати у курсі теорії перекладу, саме у курсі спеціалізованого перекладу.

На сьогоднішній день питання, пов'язані з перекладом науково-технічної літератури представляє величезний інтерес для фахівців. Різні вчені розглядають цей термін із погляду різних аспектів, такі як:

В. Н. Комісаров, В. В. Коптілов, В. Е. Бреус, Л. С. Бархударов, Я. І. Рецкер, А. В. Федоров та інші.

Перший розділ повністю присвячений розгляду таких понять як термінознавство та термінологія, науково-технічний дискурс, переклад та насамперед визначенню поняття «термін».

Під терміном у цій роботі розумілася спеціальна лексична одиниця, що використовується у професійній діяльності для передачі наукової інформації, виконуючи при цьому номінативну, дефінітивну, смислову, комунікативну, сигніфікативну, евристичну та когнітивну функції. Різні визначення понять «термін» зумовлене безліччю областей знань, у яких основним елементом лексики є термін. Головними перевагами кожного терміна є його точність, розуміння, легке запам'ятовування та освоєння, за кожним терміном закріплено точне поняття, а сам термін прагне однозначності. Крім того, розглянуто різні класифікації науково-технічних термінів, що ще раз підтверджує різноманітність досліджень на цю тему.

Було визначено, що основне завдання науково-технічної літератури - дуже ясно і точно довести певну інформацію до читачів. Це досягається логічно обґрунтованим викладом фактичного матеріалу, без застосування емоційно забарвлених слів та емоційних граматичних конструкцій. Для словникового складу технічної літератури характерне застосування великої кількості слів та сполучень, що позначають технічні поняття. У спеціальній літературі терміни несуть основне семантичне навантаження, займаючи чільне місце серед інших загальнолітературних та службових слів. Крім того, багато текстів практично повністю складаються зі скорочень, аббревіатур і, в деяких випадках, посилань до інших матеріалів на цю тематику. Синтаксична структура англійських технічних текстів відрізняється конструктивною складністю, вона збагачена причетними, інфінітивними і герундіальними оборотами, а також деякими іншими суто книжковими конструкціями, які часом ускладнюють розуміння тексту і ставлять перед перекладачем додаткові завдання, саме його слід дотримуватися при створенні тексту в процесі перекладу, щоб зробити переклад зрозумілим для фахівців, що працюють з текстом надалі.

Продemonстрували, яку важливу роль відіграє науково-технічний переклад у міжнародному обміні науковою інформацією останнім часом. Згадали про те, що перекладач повинен мати не тільки знання мови, а й бути фахівцем у тій галузі, в якій здійснюється переклад. Різкий стрибок у науці та техніці призвів до того, що кожен день з'являється все більше нових термінів, що вимагають якісного перекладу, у зв'язку з чим виникають труднощі.

Окремим пунктом наведено моделі та способи освіти наукових термінів як в англійській, так і в українській мовах, а також розглянуто проблеми перекладу технічних термінів. Для досягнення максимальної точності, а іноді і близькості суті при перекладі науково-технічної термінології, визначили різні основні прийоми перекладу, такі: транскрипція, транслітерацію, калькування, описовий переклад, транспозиція, конкретизація, генералізація.

Досить серйозною проблемою під час перекладу науково-технічних текстів є проблема безеквівалентності термінів. В даному випадку, перекладачем підбирається найбільш відповідний за змістом термін мови перекладу. Окремі складнощі представляє варіант перекладу, коли одному англійському терміну відповідають кілька термінів української мови. В даному випадку від перекладача вимагається додатковий аналіз спеціальної літератури або консультація спеціаліста у конкретній технічній галузі.

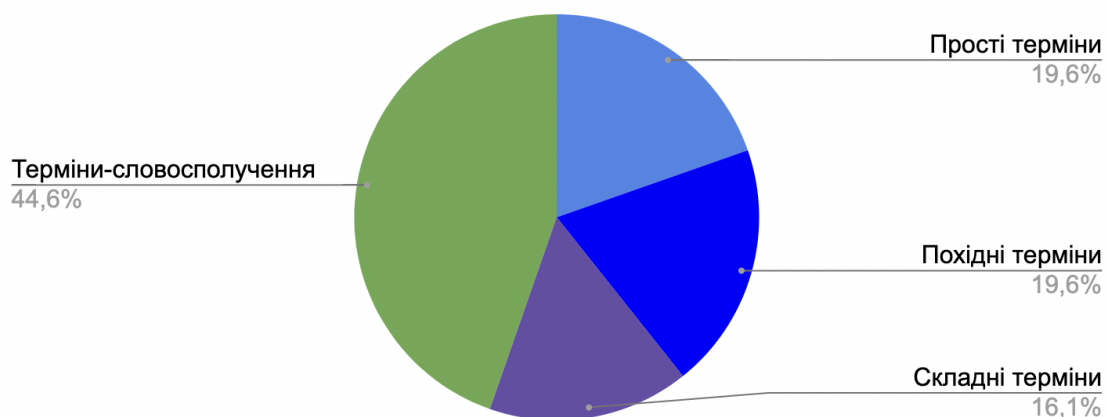
У другій главі було виконано аналіз речень та лексичних одиниць, визначено функцію терміна в тексті та класифікацію термінів, запропоновані лінгвістами-термінознавцями. Відповідно до поставлених завдань, виявили використання спеціальної термінології у науково-технічних текстах. Метод суцільної вибірки дозволив виявити 200 спеціальних термінів із науково-технічних текстів на матеріалі предметної галузі «Інформаційні технології».

Дослідження спеціальної термінології було проведено на основі п'яти класифікацій: структурних типів за В. І. Карабана; на основі морфолого-синтаксичної структури Б. Н. Головіна; залежно від категорії

поняття та за сферою використання - класифікація В.М. Лійчика; залежно від ступеня спеціалізації за А. Л. Пумпянським.

Для більш детального дослідження спеціальної термінології був використований метод кількісного аналізу. Згідно якого, був проведений аналіз використання термінів згідно структурній класифікації виявлених термінів за В. І. Карабаном, яка дозволяє виділити чотири види спеціальних термінів: прості (*program* – комп'ютерна програма); похідні (*cleaner* – очищення); складні (*keyboard* – клавіатура); терміни-словосполучення (*fire button* – кнопка для запуску програми).

Загальна статистика термінів, які були проаналізовані в рамках даної роботи представлені на Рис 2.1

Згідно з кількісним аналізом, домінуюче положення в даній структурній класифікації займають терміни-словосполучення, які склали (41%) від загальної кількості усіх проаналізованих термінів науково-технічного спрямування на тему "Інформаційні технології".

Також слід зазначити однакове значення у (21%) наступних науково-технічних термінів: простих та похідних. Найменше виявлено складних термінів, які були практично використані в цій роботі, у процентному співвідношенні склали (17%)

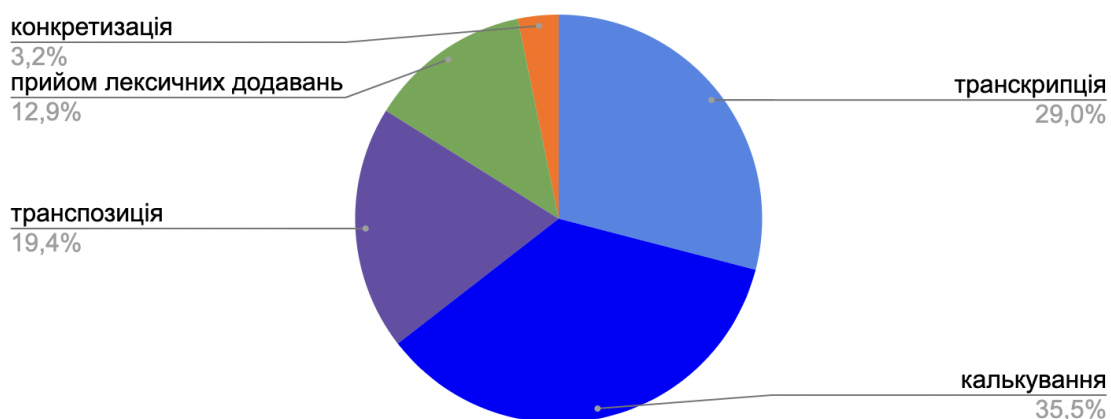
Проаналізувавши термінологію на основі класифікації за структурою терміна, ми зробили висновок, що в науково-популярному тексті приблизно

однаково часто застосовуються як терміни-слова так і терміни-словосполучення. Терміни-слова є, здебільшого, іменниками, хоча в науково-популярних текстах виявлені також рідкісні вкраплення термінів – прикметників, аббревіатур та дієслів.

Найчастішими моделями термінів-словосполучень є поєднання іменника з прикметником або з іншим іменником, що виступає у функції атрибутива. Рідше використовуються поєднання іменника з дієсловом, а також багатоконпонентні терміни.

У третьому розділі дослідженням було виявлено та проаналізовано основні прийоми науково-технічного перекладу представлених термінів зі сфери інформаційних -технологій, а саме: транскрипція / транслітерацію; (*browser* - браузер); калькування/напівкалькування; (*system reboot* - системне перезавантаження); транспозиція; (*memory management* - управління пам'яттю); прийом лексичних додавань; (*executable file* - файл, що виконується); лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація(*remote machine* - віддалений комп'ютер)

Результати кількісного підрахунку наведено на Рис.3.1

Таким чином, домінуючими способами перекладу ІТ термінології, що функціонує в науково-технічному тексті, є калькування / напівкалька (36%), транскрипція / транслітерація (29%) та транспозиція (20%) .

Інші прийоми перекладу та перекладацькі трансформації обмежені у своєму вживанні: прийом лексичних додавань (13%), лексико-семантичні заміни: конкретизація(3%).

Технічній літературі притаманне формальне, логічне, майже математично суворе викладення матеріалу, подібний виклад називають формально-логічним. Для словникового складу технічної літератури характерним є застосування великої кількості технічних термінів. У спеціальній літературі терміни несуть основне семантичне навантаження, займаючи чільне місце серед інших загальнолітературних та службових слів. Щодо синтаксичної структури, англійські тексти технічного змісту відрізняються своєю конструктивною складністю. Вони багаті на причетні, інфінітивні та герундіальні звороти, а також деякі інші суто книжкові конструкції, які часом ускладнюють розуміння тексту і ставлять перед перекладачем додаткові завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базылев В. Н. Технический перевод. Основные понятия переводоведения. Терминологический словарь-справочник / М. Б. Раренко – М.: ИНИОН РАН, 2010. – 260 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф.С. Бацевич – К.: Академія, 2004. – 344 с.
3. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки / С. І. Мазур – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 232 с.
4. Борисова Л. И. Лексические особенности англо-русского научно-технического перевода / Л. И. Борисова – М.: МПУ, 2001. – 208 с.
5. Вакуленко М. О. Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії / М. О. Вакуленко – Київ: ВПЦ Київський університет, 2009. – 64 с.
6. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы) / В. С. Виноградов – М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.
7. Гавриленко Н. Н. Профессионально ориентированный перевод: реальность и перспективы : сборник научных трудов / Н. Н. Гавриленко. – М.: РУДН, 2017. – 296 с.
8. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах / Б. Н. Головин. – М.: Высшая школа, 1987. – 105 с.
9. Гореликова С. Н. Природа термина и некоторые особенности терминообразования в английском языке / С. Н. Гореликова. – М.: Вестник ОГУ, 2002. № 6. – с. 129–136.
10. Григоров В. Б. Як працювати з науковою статтею : довідник з англ. мови / В. Б. Григоров. – Київ: Вища школа, 1991. – 201 с.

11. Гуменюк Н. Г. Інформативність дискурсу науково-технічних текстів. Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень / В. Т. Сулима, С. Н. Денисенко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. Ч. 1., 2007. – с. 302–303.
12. Гумовська І. М. Англійська юридична термінологія в економічних текстах: генезис, дериваційні та семантико функціональні аспекти : дис. канд. філол. наук : 10.02.04 / І. М. Гумовська. – Львів: Нац. ун-т ім. І. Франка, 2000. – 186 с.
13. Дюканова Н. М. Навчальна програма дисципліни «Переклад науково-технічних текстів» (для бакалаврів філологічних спеціальностей) / Н. М. Дюканова. – Київ: МАУП, 2003. – 58 с.
14. Ільченко О. М. Етикет англійського наукового дискурсу: монографія / О. М. Ільченко. – Київ: ІВЦ «Політехніка», 2002. – 282 с.
15. Іщенко Т. В. Комунікативно-прагматичні норми наукових текстів англійської фахової мови спорту. / Т. В. Іщенко. – Дніпро: Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля, 2016. № 2. – с. 223–226.
16. Казакова Т. А. Практические основы перевода / Т. А. Казакова. — СПб: Союз, 2001. – 316 с.
17. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576 с.
18. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564с.
19. Карасик В. І. Про категорії дискурсу / В. І. Карасик. – Вінниця: Світанок, 2000. – 321 с.
20. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. І. Карасик. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
21. Кияк Т. Р. Мовна політика і термінознавство /Т. Р. Кияк. – Львів: Нац. ун-тет Серія «Проблеми української термінології». No 503, 2004. – с. 8-10.

22. Кияк Т.Р. Теорія і практика перекладу / Т.Р. Кияк. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 240 с.
23. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: підручник / А. Я. Коваленко. – Київ: Інкос, 2002. – 317 с.
24. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В. Н. Комиссаров. – М.: Высшая школа, 1990. – 253 с.
25. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – Київ: Академія, 2001. – 361 с.
26. Кугай К. Б. TECHNICAL TRANSLATION CHALLENGES / К. Б. Кугай. – Запоріжжя: Зб. ст. учасників 31-ої наук.-практ. конф. «Інноваційний потенціал світової науки ХХІ сторіччя», Т. 1., 2015. – с. 49-51.
27. Кузьмина М. А. Английский язык: Сборник научно-технических текстов / М. А. Кузьмина. – М.: МИИГАиК, 2017. – 106 с.
28. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / В. М. Лейчик. – М.: Либроком, 2009. – 256 с.
29. Лейчик В. М., Шелов С. Д. Лингвистические проблемы терминологии и научно-технический перевод. Серия 'Теория и практика научно-технического перевода': Обзор информации. Вып.18. Часть II / В. М. Лейчик. – М.: Всесоюзный центр переводов научно-технической информации и документации, 1990. – 80 с.
30. Лейчик, В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. – Изд. 3-е. / В. М. Лейчик. – М.: Издательство ЛКИ, 2007. – 256 с.
31. Лінгвістичний енциклопедичний словник / К.Т. Баранцев. – Київ: Знання, 2005. – 1056 с.
32. Матвеева Г. Г. Актуализация прагматического аспекта научного текста / Г. Г. Матвеева. – Ростов-на-Дону: РУ, 1984. – 132 с.
33. Мірам Г. Е. Алгоритми перекладу : Вступ. Курс з формалізації перекладу (англ. мовою) / Д. М. Раймонда. – Київ: Твім інтер, 1998. – 176 с.

34. Моргунюк В. С. Застандартовані правила ділового та наукового стилю / В. С. Моргунюк. – Львів: Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». No 503, 2004. – с. 75-81.
35. Мороховський А. Н. К проблеме текста. Текст и его категориальные признаки : [сб. науч. тр.] / А. Н. Мороховський. – К: КГПИИЯ, 1989. – 163 с.
36. Науменко Л. П. «Текст» – «Дискурс» : до розмежування понять : вип. 18, кн. 2. / Л. П. Науменко. – Київ: ВД ім. Дмитра Бурого, 2005. – с. 6-24.
37. Нелюбин Л. Л. Переводоведческая лингводидактика: учеб.-метод. пособие / Л. Л. Нелюбин, Е. Г. Князева. – 3-е изд., перераб. и доп. М.: Флинта: Наука, 2009. – 320 с.
38. Непийвода Н. Ф. Мова науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект) : монографія / Н. Ф. Непийвода. – Київ: ТОВ «Міжнародна фінансова агенція», 1997. – 303 с.
39. Никитина, С. Е. Семантический анализ языка науки: на материале лингвистики / С. Е. Никитина. – М.: Либроком, 2010. – 146 с.
40. Овчаренко В. М. Структура і семантика науково-технічного терміна / В. М. Овчаренко. – Харків: Вид-во Харківського ун-ту, 1998. – 72 с.
41. Пиотровский Р. Г. Лингвистическая синергетика: исходные положения, первые результаты, перспективы / Р. Г. Пиотровский. – СПб., 2006. –160 с.
42. Пільгуй Н. М. Прагматика наукових текстів агротехнічного дискурсу. Дискурсологія: семантика і прагматика / Н. М. Пільгуй. – Харків: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» № 928(63), 2010. – с. 117–121.
43. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підручник. 3-тє вид. / О. Д. Пономарів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248с.
44. Попов С. А. Научно-технический перевод: учебное пособие для изучающих английский язык, 2-е изд. / С. А.Попов, Е. Ф.Жукова. – Великий Новгород: НовГУ, 2013. – 310 с.

45. Пумпянский А. Л. Чтение и перевод английской научной и технической литературы: Лексика, грамматика, фонетика, упражнения / А. Л. Пумпянский. – Мн.: ООО «Попурри», 1997. – 608с.
46. Пумпянский А. Л. Информационная роль порядка слов в научной и технической литературе / А. Л. Пумпянский. – М.: Наука, 1974. – 247 с.
47. Пумпянский О. Л. Інформаційна роль порядку слів у науковій і технічній літературі / А. Л. Пумпянский. – Луцьк: Наука, 1997. – 247 с.
48. Радзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації / Т. В. Радзієвська. – К.: Ін-т укр. мови АН України, 1993. – 194 с.
49. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика: Очерки лингвистической теории перевода / Я. И. Рецкер. – М.: Международные отношения, 2006. – 237с.
50. Розенталь Д. Е., Теленкова М. А. Словник-довідник лінгвістичних термінів. Одеса : ТОВ «Астріль», 2001. – 624 с.
51. Савчук М. П. Англо-український науково-технічний словник / М. П. Савчук. – К: Наукова думка, 2008. – 433 с.
52. Селезнева Л. В. С29 Прагмалингвистические характеристики PR-дискурса: монографія / Л. В. Селезнева. – М.: Издательство РГСУ, 2018. – 298 с.
53. Семенов А. Л. Современные информационные технологии и перевод / А. Л. Семенов. – М.: Академия, 2008. – 224 с.
54. Слепович В. С. Перевод. Translation Difficulties (Английский - русский) Учебное пособие для студентов вузов / В. С. Слепович – Минск: ТетраСистемс, 2009. – 336 с.
55. Слепович В. С. Настольная книга переводчика с русского языка на английский / В. С. Слепович. – Минск: ТетраСистемс, 2006. – 304 с.

56. Стаховська Н. Термін як елемент системи мовного вираження спеціальних понять. Термінологія і сучасність : зб. наук. пр., вип. 4 / Л. О. Симоненко. – К.: КНЕУ, 2001. – с. 277–280.

57. Тишакова Л. Т. Деякі аспекти аналізу газетного дискурсу. Культура народів Причорномор'я № 111 / Л. Т. Тишакова. Симферополь: НТС Кримського наукового центру НАН, 2007. – с. 85–87.

58. Федоров А. В. Основы общей теории перевода / А. В. Федоров. – М.: Филология ТРИ, 2002. – 416 с.

59. Формановская Н. И. Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика / Н. И. Формановская. – М.: Икар, 2007. – 480 с.

60. Byrne J. Scientific and Technical Translation Explained / Byrne J. – London: Routledge :Taylor and Francis Group LLC, 2014. – 246 p.

61. Downing D., Covington M., Covington M. Dictionary of Computer and Internet Terms / Douglas D. – U.S.: Barrons Educational Series, 2017. – 584 p.

62. John B. Researching Translation Competence by PACTE Groupe /John Benjamins B.V. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2017. – 401 p.

63. Rutenbeck J. Tech Terms: What Every Telecommunications and Digital Media Professional Should Know 3rd Edition / Rutenbeck J. – U.S.: Routledge, 2012. – 278 p.

64. Zaytsev A. A Guide to English–Russian and Russian–English Non-literary Translation (Springerbriefs in Linguistics) / Zaytsev A. – U.S.: Springer; Softcover reprint of the original 1st ed. edition, 2016. – 145 p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

65. Academic Dictionaries and Encyclopedia [Электронный ресурс] /— Режим доступа: <https://en-academic.com/dic.nsf/enwiki/542786> , свободный. — Загл. с экрана. — Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

66. AllInterview Share your Knowledge [Электронный ресурс] /– Режим доступа:

<https://www.allinterview.com/viewpost/466794/filename-file-name-used-identify-storage-location-system-most-systems-restrictio.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

67. Altrixsoft [Электронный ресурс] /– Режим доступа: https://www.altrixsoft.com/en/hddinsp_notebooks/%20site%20altrixsoft , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

68. Article Tip and Trick [Электронный ресурс] /– Режим доступа: <https://www.tipandtrick.net/download-firefox-3-beta-5-for-testing/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

69. Assbach Crossmedia-Design und Webentwicklung [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://assbach.com/tools/encrypt> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

70. Avast Software s.r.o. [Электронный ресурс] /– Режим доступа: <https://www.avast.com/c-delete-temporary-files-windows> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

71. Baltsoft [Электронный ресурс] /– Режим доступа: <https://www.freepdfconvert.com/compress-pdf> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

72. BinSec Technologies [Электронный ресурс] /– Режим доступа: <http://www.binsec.tech/app-test.php> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

73. Canonical Ubuntu [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://ubuntu.com/legal/data-privacy/events> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

74. Check Point Software Technologies [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.checkpoint.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

75. Coddling Buddy Beta [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://coddlingbuddy.com/article/1783521/how-to-make-a-elastic-vertical-layout> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
76. Computer Hope Free Computer help since 1998 [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.computerhope.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
77. Course Hero [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.coursehero.com/file/p5lv4600/The-vendor-shall-provide-documentation-of-the-plan-and-its-implementation-ADR28/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
78. Debian GNU/Linux Installation Guide [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.debian.org/releases/wheezy/amd64/index.html.en> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
79. Debian The Universal Operating System [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://wiki.debian.org/motd> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
80. DigitalOcean [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.digitalocean.com/community/tutorials/how-to-set-up-a-node-js-application-for-production-on-debian-9> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
81. Directory Information Tree [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://ldapwiki.com/wiki/Directory%20Information%20Tree> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
82. Economic and Social Council [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2014/session8/ECE_CECI_ICP_2013_2_eng.pdf , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
83. Encyclopedia of Theoretical and Applied Cryptography [Электронный ресурс] / – Режим доступа:

http://cryptowiki.net/index.php?title=Niederreiter_cryptosystem , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

84. Eyepea Belgium [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.eyep ea.eu/technologies/asterisk> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

85. FILEHIPPO Software That Matters [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://filehippo.com/download_internet-explorer-windows-7/ , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

86. FS Portable Software [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.fcportables.com/auslogics-disk-defrag-pro-portable/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

87. GrammarChecker [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://grammarchecker.io/page/the-original-will-be-sent-to-you-by-post-or-the-original-will-be-sent-to-you-by-mail> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

88. Halo Linux Services [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.halolinux.us/debian-gnu-4-0-guide/selecting-localization-options.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

89. HKDC Hongkiat [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.hongkiat.com/blog/real-time-web-analytics-services-best-of/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

90. InputOutput [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://iohk.zendesk.com/hc/en-us/articles/360010522913--Connecting-to-network-message> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

91. Intel technologies [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.intel.com/content/www/us/en/develop/documentation/application-snapshot-user-guide/top/detailed-analyses.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

92. ITU Committed to connecting the world [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.itu.int/en/ITU-T/asn1/Pages/UUID/uuids.aspx> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
93. Java [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.java.com/en/download/help/download_options.html , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
94. Joint Inspection Unit [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.unjiu.org/sites/www.unjiu.org/files/jiu_document_files/products/en/reports-notes/JIU%20Products/JIU_REP_2008_5_English.pdf , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
95. Journal of AUUG [Электронный ресурс] / – Режим доступа: Посилання , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
96. LibreOffice [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://help.libreoffice.org/6.2/en-US/text/shared/05/new_help.html , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
97. Lifewire Tech for Humans [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.lifewire.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
98. LinuxFocus Editor [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://www.userfriendly.net/linux/LDP/linuxfocus/English/November2002/article263.shtml> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
99. Linuxtopia [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.linuxtopia.org/online_books/office_guides/koffice_kpresenter_guide/compare-dialog.html , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
100. Manuals lib the ultimate manuals library [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.manualslib.com/manual/395189/Amx-Design-Xpress-Home-Theater-V1>

[-3-Programmer-Guide.html?page=35](#) , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ.
(Дата доступа: 28.12.2021)

101. MathWorks MATLAB for Artificial Intelligence [Электронный ресурс] /
– Режим доступа: <https://www.mathworks.com/help/5g/uplink-channels.html> ,
свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

102. Microsoft [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
<https://www.microsoft.com/uk-ua/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата
доступа: 28.12.2021)

103. Microsoft Wiki [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
https://microsoft.fandom.com/wiki/Virtual_memory , свободный. – Загл. с экрана. –
Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

104. OMNISCI [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
<https://www.omnisci.com/learn/geospatial> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ.
(Дата доступа: 28.12.2021)

105. OnlyWiki Original content from Wikipedia, shared with licence Creative
Commons By-Sa Neurotechnology [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
<https://owly.wiki/en/Neurotechnology/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ.
(Дата доступа: 28.12.2021)

106. Open Source Software [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
<https://sarata.com/manpages/ip.7.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ.
(Дата доступа: 28.12.2021)

107. ORACLE Help Center [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
https://docs.oracle.com/cd/B19306_01/server.102/b14220/data_int.htm ,
свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

108. PHP Documentation Group [Электронный ресурс] / – Режим доступа:
<https://docstore.mik.ua/manuals/php/en/security.errors.html> , свободный. –
Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

109. PlayStation 3 User's Guide [Электронный ресурс] / – Режим
доступа:

<https://manuals.playstation.net/document/en/ps3/current/friends/friends.html> ,

свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

110. Plesk Documentation and Help Portal [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.plesk.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

111. Python Guides [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://pythonguides.com/syntaxerror-invalid-character-in-identifier-python3/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

112. QCAD: Technical drawing with Linux [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://tldp.org/pub/Linux/docs/ldp-archived/linuxfocus/English/January2002/article132.meta.shtml> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

113. RTS SOFT Real Time Systems — Ukraine [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.rts-soft.com/en/products/qnxddk/page3/print/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

114. ScienceDirect trademark of Elsevier B.V Journals and Books [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.sciencedirect.com/topics/computer-science/connectionless-protocol> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

115. Searchinform Risk and Compliance Management [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://searchinform.com/infosec-blog/2019/08/17/fundamentals-of-is-data-protection/information-security-threats/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

116. Semantic Scholar A free, AI-powered research tool for scientific literature [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.semanticscholar.org/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

117. Sibumce Digital [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://sibumcedigital.umce.cl/gsdcl/cgi-bin/library.cgi?a=p&p=home&l=en&w=utf-8> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
118. Smarthdd [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://smarthdd.com/self_test.htm , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
119. Sophos Services [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://support.sophos.com/support/s/article/KB-000037761?language=en_US , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
120. StackOverflow Stack Exchange Network [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://stackexchange.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
121. Tech News Daily 24HTECH.ASIA [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://24htech.asia/?#on-windows-10-you-should-disable-these-features-s269197.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
122. Techopedia [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.techopedia.com/definition/5037/zero-administration-for-windows-zaw> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
123. TechTarget SearchNetworking [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.techtarget.com/searchnetworking/definition/File-Transfer-Protocol-FTP> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
124. The Debian GNU [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://archive.debian.org/debian/dists/rex/doc/FAQ/debian-faq-6.html> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
125. The Olive Press [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://www.theolivepress.es/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

126. Towards Data Science [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://towardsdatascience.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

127. Ubuntu Documentation [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://help.ubuntu.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

128. Ubuntu Wiki [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://wiki.ubuntu.com/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

129. United N Conference on Trade and Development [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://studylib.net/doc/10486862/td--united-nations-conference> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

130. UNITED NATIONS GENERAL ASSEMBLY [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/55BB4DD9F5FC92D1C1256C1E0039C454-SG_Report_A_55_494.htm , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

131. United Nations Economic and Social Council [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.unescap.org/sites/default/files/Item%206%20E_0.pdf , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

132. University of Montana [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.umt.edu/ethics/resourcecenter/why_ethics/post_implementation.php , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

133. vDict team [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://vdict.pro/en-en/soundproof> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

134. Vialogue My Study Journal [Электронный ресурс] /– Режим доступа: <https://vialogue.wordpress.com/2012/03/04/ted-kathryn-schulz-dont-regret-regret/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
135. WiKI 2 Wikipedia Republished [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://wiki2.org/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
136. Wikipedia [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
137. Wikipedia Modernized The worlds leading Wikipedia reader [Электронный ресурс] / – Режим доступа: https://www.wikiwand.com/en/Database_model , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
138. Windows Report Microsoft [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://windowsreport.com/debugging-software/> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
139. WIPO IP Portal [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://patentscope.wipo.int/search/en/detail.jsf?docId=WO2014175784> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)
140. Working Party on Inland Water Transport [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <https://unece.org/DAM/trans/doc/2011/sc3wp3/idSC3-WP3-2011-06e.pdf> , свободный. – Загл. с экрана. – Яз. англ. (Дата доступа: 28.12.2021)

ПРИКЛАДИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ІТ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1	<i>Usually, it concerns options used by developers to reach data from the application in which the backdoor has been implemented [95].</i>	Зазвичай це стосується параметрів, які використовуються розробниками для отримання даних із програми , в якій реалізовано бекдор.
2	<i>We do not care at this moment whether a program is a trojan or a backdoor [98].</i>	На даний момент нам не важливо, чи є програма трояном чи бекдором .
3	<i>But a hard drive is one of the most unreliable internal computer devices. [67].</i>	Однак жорсткий диск - це одна з найнадійніших комп'ютерних компонентів.
4	<i>Setup will now copy the necessary files to your hard drive [97].</i>	Інсталяція копіює необхідні файли на жорсткий диск.
5	<i>Copying database files from source to destination [110].</i>	Йде копіювання файлів бази даних із джерела до місця призначення.
6	<i>Now we just need to compress the file, send it from here to the reactor computer and no more nuclear meltdown [71].</i>	Тепер нам потрібно просто стиснути файл, відправити його звідси на комп'ютер реактора і більше не буде перегрівання ядерних елементів.
7	<i>The fully air-conditioned rooms feature soundproof windows and a telephone port to connect your laptop [133].</i>	Оснащені кондиціонерами номери включають також звуконепроникні вікна та порт для підключення Вашого ноутбука до Інтернету.
8	<i>You can simultaneously connect to the network up to 3 devices [90].</i>	Ви можете одночасно підключити до мережі до 3 пристроїв.
9	<i>I could debug a system easier than carry a conversation [120].</i>	Для мене налагодити систему було простіше, ніж вести перемови.

10	<i>You can manually run each of them in debug mode to look for issues [136].</i>	Ви можете вручну запустити кожен з них у режимі налагодження , щоб знайти проблеми.
11	<i>The Key allows users to sign, encrypt and decrypt messages without exposing the private keys to the outside world [69].</i>	Ключі дозволяють користувачам підписувати, шифрувати та розшифровувати повідомлення без передачі закритих ключів стороннім особам та програмному забезпеченню.
12	<i>Clear the web cache and delete temporary files [70].</i>	Очистіть кеш-пам'ять файлів, завантажених з Інтернету, та видаліть тимчасові файли.
13	<i>Companies needed fast Internet connectivity and non-stop operation to deploy systems and to establish a presence on the Internet [136].</i>	Компанії потребували швидкого підключення до Інтернету та безперервної роботи для розгортання систем та встановлення присутності в Інтернеті.
14	<i>Maybe I can disable its memory core [125].</i>	Можливо, я можу вимкнути його ядро пам'яті .
15	<i>You can try to temporarily disable these features to troubleshoot the problem [121].</i>	Ви можете тимчасово вимкнути ці функції, щоб діагностувати проблему.
16	<i>And that should disconnect him from our Warehouse [125].</i>	І це має відключити його від нашого Сховища.
17	<i>It was unable to eject the written disk. Please do so manually [127].</i>	Не вдалося витягнути записаний диск. Будь ласка, зробіть в ручному режимі.

18	<i>Modern computers enable optimization of such designs as complete aircraft [135].</i>	Сучасні комп'ютери дозволяють оптимізувати такі конструкції, як проект цілого літака.
19	<i>Specifies the maximum number of executables to concurrently execute in the package [102].</i>	Вказує максимальну кількість виконуваних файлів для одночасного виконання в пакеті.
20	<i>Data integration is a precursor to data analysis, and data analysis is closely linked to data visualization and data dissemination [136].</i>	Інтеграція даних це попередник аналізу даних, а сам аналіз даних тісно пов'язаний із візуалізацією даних та поширенням даних.
21	<i>Until it gets a call to action [76].</i>	Поки не отримає сигнал активації.
22	<i>It came in on the red phone [136].</i>	Це щойно прийшло по червоній лінії .
23	<i>Tell me you got my message [79].</i>	Скажи мені, що ти отримав моє повідомлення .
24	<i>Such issues include the network of auxiliary stations, network calibration, the characterization parameters and improved capability estimates [97].</i>	Такі проблеми пов'язані, зокрема, з мережею допоміжних станцій, калібруванням мережі, характеристичними параметрами та удосконаленими оцінками потенціалу.
25	<i>Adequate communication is critical to any security arrangement [130].</i>	Адекватний зв'язок дуже важливий для будь-якого заходу в галузі безпеки.
26	<i>Without systematic data collection, monitoring and evaluation are also distant prospects [136].</i>	Поки не буде налагоджений систематичний збір даних , моніторинг та оцінка також залишаються далекими перспективами.

27	<i>The application supports virtually all existing text documents formats, both wide-spread and special-purpose [80].</i>	Додаток, звичайно, підтримує практично всі існуючі формати текстових документів як поширених, так і спеціалізованих.
28	<i>And you, reconfigure that hardware as I have instructed [120].</i>	А ви переналаштуйте це обладнання , за моїм дорученням.
29	<i>For more information contact us directly via comments or email [73].</i>	Для отримання додаткової інформації зв'яжіться з нами безпосередньо через коментарі чи електронну пошту .
30	<i>Dictionary attack settings include the hybrid attack, i.e [119].</i>	Налаштування атаки за довідником включають гібридну атаку, тобто.
31	<i>The resolution of this image is called the display resolution and is determined by the video card of the computer [127].</i>	Роздільна здатність цього зображення називається роздільна здатність дисплея і визначається відеокартою комп'ютера.
32	<i>Each chip contains a router, 16 processors, and 16 RAMs [136].</i>	Кожен чіп містить маршрутизатор, 16 процесорів і 16 ОЗП.
33	<i>To prevent data loss, users should backup RAM before restarting to Linux [120].</i>	Щоб запобігти втраті даних, користувачі повинні зробити резервне копіювання даних ОЗУ перед перезавантаженням у Linux.
34	<i>External graphics processors are sometimes used with laptop computers [136].</i>	Зовнішні графічні процесори іноді використовуються разом з портативними комп'ютерами.
35	<i>This ensures that local values for the contents of these files will be preserved, and is a critical feature</i>	Це гарантує, що вміст файлів конфігурації буде збережено і

	<i>enabling the in-place upgrade of packages on a running system [124].</i>	дозволяє оновлювати пакети, не перериваючи роботу системи.
36	<i>Minor updates were released as packages that were installed separately [97].</i>	Дрібні оновлення випускалися у вигляді пакетів , які можна було встановити окремо.
37	<i>In that way, a fee could regulate the use of capacity on the most loaded parts of the net [120].</i>	Таким способом за допомогою відповідних зборів можна регулювати рівень використання пропускної спроможності найбільш завантажених ділянок мережі .
38	<i>Computer should respond to keyboard input [120].</i>	Комп'ютер повинен реагувати на введення даних із клавіатури .
39	<i>Your settings will be remembered whenever you return to the site [68].</i>	Ваші налаштування будуть запам'ятовані та застосовані щоразу, коли ви повернетесь на цей сайт.
40	<i>The following illustration describes the anchor points in detail [120].</i>	На малюнку нижче детально показані точки прив'язки .
41	<i>Mathematical and Boolean operators are described in a separate section [136].</i>	Математичні та логічні оператори описані в окремому розділі.
42	<i>It will test a box model that allows for aerosol dynamics [136].</i>	Він проведе тестування первинного модуля , що дозволяє вимірювати динамічні характеристики аерозолів.
43	<i>Make sure your browser isn't in offline mode [120].</i>	Переконайтеся, що ваш браузер не працює в автономному режимі.

44	<i>Fixed bug that caused program crash on large images [120].</i>	Виправлена помилка , яка спричиняла збій програми на великих зображеннях.
45	<i>You can analyze your data, build pivot tables, charts and other types of diagrams [117].</i>	Ви можете аналізувати свої дані, створювати зведені таблиці, діаграми та інші типи діаграм.
46	<i>The default value provides a good result, but it is possible to adjust it [102].</i>	Значення за замовчуванням дає задовільний результат, але його можна змінити.
47	<i>I have always loved math and science, later, coding [125].</i>	Я завжди любила математику та науку, а пізніше – програмування .
48	<i>You must Sign In or Register before you can leave a comment [120].</i>	Для того, щоб залишити свій коментар , Ви повинні увійти або зареєструватися.
49	<i>However, most available memory access controllers only support mappings of up to 32 Mbit [136].</i>	Однак більшість контролерів доступу до пам'яті підтримують мапування до 32 Мбіт .
50	<i>Some buttons cannot be operated while the control panel is displayed on the screen [97].</i>	Деякі кнопки не працюють, коли на екрані з'являється панель керування .
51	<i>This allowed them to write and debug software before the new computer hardware was complete [138].</i>	Це дозволило їм написати та налагодити програмне забезпечення до завершення створення нового комп'ютера.
52	<i>We look forward to future reports containing more details and analyses [91].</i>	Ми сподіваємося, що в майбутньому доповіді будуть містити більш детальну інформацію та аналіз.

53	<i>To help sighted respondents find their numbers, the developer designed a graphic [128].</i>	Щоб допомогти респондентам з нормальним зором знайти свої номери, розробник підготував графічну підказку.
54	<i>The Elastic layout is a design relative to font size, so increasing the font size of the browser will make blocks bigger in size [75].</i>	Еластичний макет залежить від розміру шрифту, тому збільшення розміру шрифту у браузері призведе до збільшення розміру блоків.
55	<i>You will also learn how to encrypt files on your local computer to prevent people from reading their contents [127].</i>	Ви також дізнаєтесь, як зашифрувати файли на своєму комп'ютері, щоб не допустити сторонніх людей до перегляду вмісту.
56	<i>Select the folder that will be the working directory for the executable file [120].</i>	Виберіть каталог, який буде робочим для файлу, що виконується .
57	<i>This feature is not available for audio CDs and other disc media [76].</i>	Ця функція недоступна для аудіо CD та інших носіїв.
58	<i>Invalid character' ' in floating point exponent [111].</i>	Неприпустимий знак у порядку числа з плаваючою комою .
59	<i>The context menu of a frame shows the options for restoring or editing frame contents [120].</i>	У контекстному меню рамки відображаються параметри відновлення та зміни вмісту рамки .
60	<i>This icon indicates a person on your Friends list [109].</i>	Ця пиктограма означає користувача, який є у вашому списку друзів.
61	<i>An online recruitment system was developed and piloted for</i>	Було розроблено систему найму в режимі онлайн, і в 2008 році почалося

	<i>Agency-wide implementation in 2008 [97].</i>	її впровадження на експериментальній основі в масштабах Агентства.
62	<i>The up and down arrow selects different items within a scrollable list, and also scrolls the list itself [78].</i>	Клавішами стрілок вгору і вниз вибираються різні пункти в списку, що прокручується , а також прокручується сам список.
63	<i>This pattern recurs three times in one line [126].</i>	Ось цей шматок коду повторюється тричі на одному рядку .
64	<i>Each logo was available for download [97].</i>	Кожен логотип можна було завантажити у електронному вигляді.
65	<i>Virtual memory is a memory management technique developed for multitasking kernels [103].</i>	Віртуальна пам'ять - це спосіб управління пам'яттю , розроблений для багатозадачних ядер.
66	<i>LCD monitors also use pixels to display an image, and have a native resolution [135].</i>	РК-монітори також використовують пікселі для відображення зображення, і мають рідну роздільну здатність .
67	<i>However, native support for these systems is not available [110].</i>	Однак, вбудована підтримка цих систем недоступна.
68	<i>Length - Items should be exactly one paragraph long [110].</i>	Довжина - повідомлень має бути довжиною точно в один абзац .
69	<i>Accordingly, performance must be monitored and evaluated against various indicators [97].</i>	При цьому також необхідно стежити за використанням цих ресурсів та оцінювати їх результативність відповідно до добре визначених показників.

70	<i>Each collection has a default presentation language, but you can switch to a different language if you like [117].</i>	Кожна колекція має стандартну мову інтерфейсу , але ви можете вибрати будь-яку іншу
71	<i>This shall identify the registry initiating the transaction [97].</i>	Цей елемент визначає реєстр , у якому розпочато операцію.
72	<i>If you have upgraded a running service, you should not forget to restart it [102].</i>	Якщо ви оновили запущений сервіс, не забудьте його перезапустити .
73	<i>In the recycling process, TVs, monitors, mobile phones and computers are typically tested for reuse and repaired [136].</i>	У процесі переробки телевізори, монітори, мобільні телефони та комп'ютери зазвичай тестуються на повторне використання та ремонтуються.
74	<i>They include libraries of reusable templates that can incorporate our shared definitions, practices, metrics and values [136].</i>	Вони містять бібліотеки повторно використовуваних еталонних ресурсів , які можуть включати наші загальні визначення, методи, показники і величини.
75	<i>It also contains an IP router including a packet filter [106].</i>	Крім того, він містить маршрутизатор IP , що включає фільтр пакетів.
76	<i>This is how Internet addressing and routing actually work [125].</i>	Ось як насправді працює адресація та маршрутизація в Інтернеті.
77	<i>Right Scroll button for scrolling the items right on preview strip [120].</i>	Кнопка прокручування вправо елементів на панелі попереднього перегляду.

78	<i>The zoom scale is displayed on the status bar [96].</i>	Значення масштабу відображається у рядку стану .
79	<i>If you want, you can specify the setting for this grid as a Page Style property [96].</i>	У разі потреби можна вказати параметр цієї сітки як властивість стилю сторінки .
80	<i>This tab defines the spellchecker behavior [99].</i>	На цій вкладці настраюється поведінка програми перевірки правопису.
81	<i>John, this picture has a social network tag that's been hidden in the coding [128].</i>	Джоне, на цій фотці є ярлик соцмережі, захований у кодуванні.
82	<i>This update also includes other fixes [97].</i>	Крім того, це оновлення містить інші виправлення.
83	<i>These elements affect the usability, accessibility and quality of websites [128].</i>	Від усіх цих елементів залежить зручність користування , доступність та якість веб-сайту.
84	<i>The vendor shall provide any information on the meaning of the code that is considered necessary by the inspection authorities [77].</i>	Продавець надає будь-яку інформацію про значення цього коду, яку вважають за необхідну контрольні органи.
85	<i>For more information, visit our website [97].</i>	Для отримання більш детальної інформації, відвідайте наш веб-сайт .
86	<i>It automatically detects all backlinks, checks their status, and more [74].</i>	Він автоматично знаходить зворотні посилання , перевіряє їхній статус, текст тощо.
87	<i>Major issues concern the security of information and its accessibility</i>	Серед важливих питань можна назвати захист інформації та її

	<i>throughout organizational hierarchies [115].</i>	доступність усім рівнях організаційної ієрархії.
88	<i>Make sure your browser isn't in offline mode [102].</i>	Переконайтеся, що ваш браузер не працює в автономному режимі.
89	<i>My partner and I were servicing this ATM [97].</i>	Я зі своїм партнером обслуговували банкомат .
90	<i>The average access time was about 222 microseconds, which was considerably faster than the mechanical systems used on earlier computers [135].</i>	Середній час доступу до пам'яті становило близько 222 мкс, що було швидше, ніж у механічних системах використовуваних у ранніх комп'ютерах.
91	<i>An application binary interface (ABI) facilitating multiple type-safe functions within a single contract was also introduced (and later supported by Serpent) [135].</i>	Підтримується бінарний інтерфейс програмування (ABI) , що має безліч типобезпечних функцій у кожному контракті.
92	<i>Asterisk empowers developers and integrators to create advanced communication solutions [84].</i>	Астериск дає розробникам та інтеграторам безкоштовну можливість створювати передові комунікаційні рішення .
93	<i>Support for editing files in archives with external programs [97].</i>	Підтримка редагування або видалення файлів в архівах за допомогою зовнішніх програм.
94	<i>Information and control functions shall be logically grouped [140].</i>	Інформаційні дані та функції органів управління мають бути логічно згруповані.

95	<i>It uses its own Content Delivery Network (CDN), consisting of hundreds of servers around the world, and hubs in Frankfurt, Moscow and Kyiv [102].</i>	Він використовує власну мережу доставки контенту (CDN) , що складається із сотень серверів у всьому світі, та вузловими майданчиками у Франкфурті, Києві та Москві.
96	<i>The second is to disable error reporting entirely on the running code [108].</i>	Другий спосіб - повністю відключити у діючому коді виведення повідомлень про помилки .
97	<i>The filter opens a dialogue box that enables you to select character set, default fonts, language and paragraph break [76].</i>	Відкриється діалогове вікно , яке дає змогу вибрати набір символів, шрифти за замовчуванням, мову та код кінця абзацу.
98	<i>When using an Enterprise, you can make a request to an online certificate server [120].</i>	При використанні Ентерпрайс, можна надсилати запит на інтерактивний сервер сертифікації .
99	<i>This is also the logical structure of contemporary database indexes, which might only use the contents from a particular columns in the lookup table [137].</i>	Це також логічна структура сучасних індексів бази даних, які можуть використовувати лише вміст із певних стовпців у таблиці пошуку .
100	<i>Interactive Application Security Testing (IAST) is a solution that assesses applications from within using software instrumentation [72].</i>	Інтерактивне тестування безпеки програм (IAST) - це рішення, яке оцінює програми зсередини, використовуючи програмні засоби.
101	<i>In CAD the result is precise if the designer is working exactly and systematically [112].</i>	У САПР результат буде точним, якщо дизайнер працює ретельно та систематично.

102	<i>Traditional backups only restore data from the time the backup was made [97].</i>	Традиційні резервні копії можуть відновити дані лише на той момент, на який було зроблено резервну копію.
103	<i>I'm required to turn the volume of the music down to a lower decibel level [125].</i>	Я повинна знизити рівень гучності, щоб знизити рівень децибелів .
104	<i>The database administrator would investigate how to make a temporary change to the database [110].</i>	Адміністратор бази даних вивчить питання, як можна внести тимчасові зміни до бази даних.
105	<i>In Hong Kong, the channel is available on all direct broadcast satellite service providers and all cable television operators [135].</i>	У Гонконгу телеканал доступний всім постачальникам супутникових послуг і всіх операторів кабельного телебачення.
106	<i>Looks like he used some kind of encryption program to bypass the access protocols [116].</i>	Здається, що він використовував якийсь різновид шифруючої програми, щоб оминати протокол доступу .
107	<i>This is a summary of the settings that are associated with your phone. You can always fine-tune these settings later in the device configuration dialog [100].</i>	Це огляд налаштувань для вашого телефону. Ви завжди можете налаштувати це пізніше в діалозі налаштувань пристрою .
108	<i>Perceptual rendering is recommended for color separation [125].</i>	Рендеринг із сприйняття рекомендований для розбиття кольорів .
109	<i>The new version has been developed using Oracle's relational database</i>	Новий варіант розробляється з використанням спорідненої системи

	<i>management system and its fourth generation programming tools [135].</i>	управління базами даних " Оракл " та її програмних інструментів четвертого покоління.
110	<i>Sometimes it makes more sense to defragment frequently used files only, instead of defragmenting the entire drive [86].</i>	Іноді має сенс дефрагментувати тільки файли, що найчастіше використовуються, замість всього диска повністю.
111	<i>Sometimes instead of Control-Z, we actually have zero control [134].</i>	Іноді замість кнопки " скасування " все, що у нас є - це відсутність контролю.
112	<i>There are three types of control: compliance control, performance control, and credibility control [116].</i>	Є три типи контролю: контроль за дотриманням, контроль експлуатації та контроль достовірності .
113	<i>Also, the management of interviewers' work becomes easier and more straightforward while using CAPI technologies, because of the possibility to control the process at any time [136].</i>	Крім того, технології АЛО дозволяють контролювати процес у будь-який час, що полегшує та раціоналізує організацію роботи осіб, які проводять опитування.
114	<i>Cannot find demultiplexer plugin for the given media data [110].</i>	Не вдається знайти модуль демультіплексора для цього медійного потоку
115	<i>In computer science, garbage collection (GC) is a form of automatic memory management [136].</i>	У програмуванні складання сміття - одна з форм автоматичного управління пам'яттю.

116	<i>Safe primes are also important in cryptography because of their use in discrete logarithm-based techniques like Diffie-Hellman key exchange [65].</i>	Безпечні прості числа важливі також у криптографії у зв'язку з їх використанням у підходах, заснованих на дискретних логарифмах, таких як алгоритм Діффі - Хеллмана .
117	<i>The game makes use of the handheld's dual screen to display additional interfaces at once [102].</i>	Гра використовує подвійний екран консолі, щоб одночасно відобразити додаткові елементи інтерфейсу.
118	<i>Haiku package management mounts activated packages over a read only system directory [120].</i>	Система керування пакетами Хайку монтує активований пакет у системний каталог у режимі "тільки читання" .
119	<i>The information tree should be reordered to ensure better visibility of the "Environmental and Health Effects of Transport" [81].</i>	Інформаційне дерево слід перебудувати таким чином, щоб наочніше подати тему "Вплив транспорту на довкілля та здоров'я людей".
120	<i>Copies are unaccounted for on the Xerox machine she uses [125].</i>	Невраховані копії було зроблено на ксероксі , яким вона користується.
121	<i>Microsoft Disk Operating System is an operating system commercialized by Microsoft [136].</i>	Дискова операційна система від Майкрософт - комерційна операційна система для персональних комп'ютерів фірми Майкрософт.
122	<i>The verification technologies under consideration are known and proven, though cost-effective international networks have to be developed [136].</i>	Розглянуті методи перевірки є добре відомими та апробованими, хоч і належить ще розробити затратно-ефективні міжнародні мережі .

123	<i>Among the challenges of implementing e-Government solutions is a lack of ICT literacy and access to electronic communication devices [82].</i>	До проблем, пов'язаних із впровадженням системи електронного уряду, належить відсутність грамотності в галузі ІКТ та доступу до електронних засобів комунікації .
124	<i>Cannot create connection point for event interface [125].</i>	Неможливо створити точку підключення для інтерфейсу події.
125	<i>Disk Usage Panel: view the usage of a directory [110].</i>	Панель статистики : показати статистику використання папок
126	<i>This capability is provided by the Desktop Window Manager [136].</i>	Ця здатність забезпечується диспетчером робочого столу .
127	<i>This code possesses an efficient decoding algorithm [83].</i>	Цей код повинен мати ефективний алгоритм декодування .
128	<i>The two floating point units are also not equal [136].</i>	Два пристрої з плаваючою точкою також не рівнозначні.
129	<i>Free and open source software (FOSS) is a key factor in the spread of ICT opportunities in developing countries [129].</i>	Вільне доступне програмне забезпечення з відкритими вихідними кодами - ключовий фактор розширення можливостей застосування ІКТ у країнах, що розвиваються.
130	<i>Receiving material via a file transfer protocol through the Internet immensely improves the transmission of radio programmes, with a consequent increase in audio quality</i>	Пересилання матеріалів через Інтернет за допомогою протоколу передачі файлів різко покращує передачу радіопрограм і, відповідно, призводить до покращення якості

	<i>that will be appreciated by their listeners [123].</i>	звучу, який можуть оцінити слухачі програм.
131	<i>Firewall... it's a program, a safety net [74].</i>	Файрвол... це програма безпеки мережі.
132	<i>This included technical support for programme and operations and oversight for performance [76].</i>	Така підтримка включає технічну допомогу у питаннях програм та оперативної діяльності, а також здійснення контролю за результатами роботи.
133	<i>Hard disk drive self-test is executed in a background mode without loading of the central processor unit [118].</i>	Самодіагностика жорсткого диска виконується у фоновому режимі без завантаження центрального мікропроцесора.
134	<i>Most file systems have restrictions on the length of filenames [66].</i>	Крім того, багато файлових систем мають обмеження за кількістю файлів на каталог.
135	<i>The Extensible Markup Language is the state-of-the-art technology for developing document types that meet these requirements [125].</i>	Розширювана мова розмітки є сучасною технологією для розробки типів документів, що відповідають цим вимогам.
136	<i>Usually connection strings aren't hard-coded in production applications [76].</i>	У реальних програмах ніхто не прописує рядки підключення до бази даних у кодї.
137	<i>Hypertext is text that is cross-linked to other documents in such a way that the reader can read related</i>	Гіпертекст це текст, який перехресних посилань на інші документи, таким чином, що читач

	<i>documents by clicking on a highlighted word or symbol [135].</i>	може прочитати відповідні документи, натиснувши на виділеного слова або символ.
138	<i>The hypervisor provides isolation between different virtual machines [76].</i>	Гіпервізор забезпечує ізоляцію між віртуальними машинами.
139	<i>Download the appropriate package for your computer architecture and operating system [93].</i>	Необхідно завантажити пакет, який відповідає архітектурі вашого комп'ютера та встановленої на ньому операційній системі.
140	<i>Internet Explorer is the world's most popular Web browser [85].</i>	Інтернет Експлорер – найпопулярніший у світі оглядач інтернет-сторінок.
141	<i>The Internet Protocol is designed to provide an unreliable (not guaranteed) packet service across the network [135].</i>	Інтернет Протокол призначений для забезпечення ненадійного (не гарантованого) обслуговування пакетів по всій мережі.
142	<i>Instagram especially has increasingly been useful in distributing testimonials on products and places [135].</i>	Інстаграм є одним із найбільш використовуваних інструментів для поширення відгуків про товари та послуги.
143	<i>A software certificate is required to send this card [110].</i>	Для надсилання цієї картки потрібен сертифікат програми .
144	<i>The driver kernel using equipment inquiry functions provides data access [113].</i>	Ядро драйвера , використовуючи функції опитування обладнання, забезпечує доступ до даних.

145	<i>The localization options consist of language, country and locales [88].</i>	У параметри локалізації входять мова, країна та локалі.
146	<i>A logical partition is a partition inside the extended partition [135].</i>	Логічний розділ - це розділ, що входить до розширеного розділу.
147	<i>The laptop battery should be inserted into the laptop and then fully charged [76].</i>	Акумулятор ноутбука має бути вставлений у ноутбук та повністю заряджений
148	<i>Network latency experienced by users in selected countries [131].</i>	Час очікування користувачами в окремих країнах
149	<i>The operating system is Linux kernel-based (Arch Linux) and composed entirely of free and open-source software [110].</i>	Операційна система заснована на ядрі Лінукс і складається виключно з вільного та відкритого програмного забезпечення.
150	<i>If the field is not active then you need to open File - Login - Server and type in the requested login, password and the server number [102].</i>	Якщо поле неактивне, необхідно відкрити Файл - Логін - Сервер і ввести необхідні логін, пароль, і прописати номер сервера.
151	<i>An error log and centralised operation system was implemented for the different applications, allowing for the monitoring and characterisation of the errors generated [120].</i>	Для різних програм був створений журнал помилок і централізована операційна система, що дозволяють відстежувати та аналізувати помилки.
152	<i>However, the expansion of the Internet into the commercial sector in the 1990s changed the requirements for security measures to protect data</i>	Проте зростання Інтернету в комерційному секторі в 1990-х роках змінило вимоги до заходів безпеки для

	<i>integrity and user authentication</i> [120].	захисту цілісності даних та аутентифікації користувачів.
153	<i>The technical result consists in increasing the access protection to information resources of a heterogeneous computer network</i> [136].	Технічний результат полягає у підвищенні захисту доступу до інформаційних ресурсів неоднорідної обчислювальної мережі.
154	<i>With Network Address Translation technology, the local private network can be connected to the Internet (static or dynamic)</i> [136].	Технологія Надсилання мережі дозволяє з'єднувати локальну мережу з Інтернет (статичний або динамічний).
155	<i>Security, privacy and data integrity - for any user performing financial transactions over the Internet, this is a main issue</i> [107].	Безпека, конфіденційність та цілісність даних - найважливіші для будь-якого користувача, що виконує фінансові операції через інтернет.
156	<i>It has two main and independent parts: open-source hardware and open-source software</i> [136].	Він складається з двох основних та незалежних частин: пристрої з відкритим вихідними схемами та кресленнями та програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом .
157	<i>A point-to-multipoint link (or simply a multipoint) is a specific type of multipoint link which consists of a central connection endpoint (CE) that is connected to multiple peripheral CEs</i> [136].	Канал передачі даних точка-багатоточка (або просто мультиточка) специфічний тип багатоточкового зв'язку, який складається з центральної кінцевої точки з'єднання, який підключений до кількох периферійних точок з'єднання.

158	<i>New neurotechnologies have always garnered the appeal of governments, from lie detection technology and virtual reality to rehabilitation and understanding the psyche [105].</i>	Нові нейротехнології завжди використовувалися урядами, від детекторів брехні та технологій віртуальної реальності до реабілітації та розуміння психіки.
159	<i>EAP (Extensible Authentication Protocol) allows you to extend the number of user authentication methods available to the server [102].</i>	РПА (протокол автентифікації, що розширюється) дозволяє вам розширити число методів автентифікації користувача, доступних на сервері.
160	<i>As a connectionless protocol, no network connection is established between the sender and the receiver [114].</i>	Як протокол без встановлення з'єднання , мережне з'єднання не встановлюється між відправником і одержувачем.
161	<i>Non-governmental organizations can promote and coordinate activities designed to achieve regional and global solutions, for example, standards for formatting geospatial data [104].</i>	Неурядові організації можуть заохочувати та координувати діяльність, спрямовану на вироблення регіональних та глобальних рішень, наприклад щодо стандартів форматування геопросторових даних .
162	<i>Cross-platform home accountancy software for managing Your finances [125].</i>	Кросплатформова програма для ведення домашньої бухгалтерії та управління Вашими фінансами.
163	<i>You can even tell the package management system about software</i>	Ви навіть можете вказати системі управління пакетами програми , які

	<i>you have compiled yourself and what dependencies it fulfills [78].</i>	ви зібрали самі та про те, від яких програм вона залежить.
164	<i>This plug and play architecture allowed the computer's operating system to do the configuring instead of the user [102].</i>	Ця архітектура «підключити та користуватися» дозволяла операційній системі комп'ютера виконувати налаштування замість користувача.
165	<i>Moreover, the Inspectors found that while most organizations collected users' feedback during the design and implementation stages of the ERP through representatives from relevant business units, there was no feedback mechanism put in place at the post-implementation stage of the system [132].</i>	Крім того, Інспектори з'ясували, що хоча більшість організацій збирали відгуки користувачів на етапах розробки та впровадження систем ОПР через представників різних організаційних підрозділів, на етапі після впровадження системи не був забезпечений механізм отримання відгуків.
166	<i>The pilot version of the computerized system is operational in the Division and ready to respond to various queries by interested permanent and observer missions, United Nations agencies as well as other international organizations [102].</i>	Експериментальний варіант комп'ютеризованої системи вже функціонує у Відділі та готовий відповісти на різні запити зацікавлених постійних представництв та місій спостерігачів, установ Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організацій.
167	<i>Here you can confirm your email manually, just enter your username and the confirmation code we have sent you [136].</i>	Тут Ви можете підтвердити Вашу електронну адресу, введіть ім'я користувача та код підтвердження , який ми Вам надіслали.

168	<i>Proxy of each type is designed to solve its specific tasks, however they have much in common, and their abilities coincide in many features [136].</i>	Кожен тип проксі призначений для реалізації своїх специфічних завдань, але не дивлячись на це у них багато спільного та їх можливості багато в чому збігаються.
169	<i>The delegation of the Netherlands will report on progress in developing the 'virtual classroom' and the preparations for launching it on the occasion of the Conference [97].</i>	Делегація Нідерландів повідомить про хід роботи зі створення " віртуального класу " та заходи щодо підготовки до його відкриття з нагоди проведення Конференції.
170	<i>Quality assurance includes maintenance and calibration procedures [126].</i>	Обеспечение якості включає в себе процедури технічного обслуговування та калібровки .
171	<i>On expiration of this term the possibility of automatic subscription prolongation will be deactivated [76].</i>	По закінченню цього періоду можливість автоматичного продовження підписки буде деактивовано.
172	<i>Query result (up to the first 200 rows) [102].</i>	Результат запиту (не більше 200 перших строк)
173	<i>To return to the checking form, use the option Queue [136].</i>	Для повернення у формі перевірки слід вибрати опцію Черги .
174	<i>For example, e-mail, comes with many requirements, such as being available 24 hours per day and seven days per week, remote access, confidentiality, Spam filtering and junk-mail quarantine, sufficient mailbox size, etc [94].</i>	Наприклад, електронна пошта має багато вимог, наприклад, доступність 24 години на добу та сім днів на тиждень, віддалений доступ, конфіденційність, фільтрація спаму та карантин небажаної пошти, достатній розмір поштової скриньки тощо.

175	<i>If dedicated hosting clients run out of money in their account balance, their hosting account get suspended with temporary deactivation of the server and monitoring services [125].</i>	Якщо у клієнтів виділеного хостингу закінчаться гроші на балансі облікового запису , їхній обліковий запис хостингу призупиняється з тимчасовою деактивацією сервера та служб моніторингу.
176	<i>The program reads data both from phone memory and flash card [97].</i>	Програма доступна, як до карти пам'яті , так і до внутрішньої пам'яті телефону.
177	<i>Quantum programming languages help express quantum algorithms using high-level constructs [136].</i>	Язики квантового програмування - мови програмування, які дозволяють виражати квантові алгоритми з використанням високоуровневих конструкцій.
178	<i>The random access memory used for temporary data storage is volatile [136].</i>	Оперативна пам'ять , яка використовується для тимчасового зберігання даних, є енергозалежною.
179	<i>This memory may include cache memory, main memory or other internal memory [136].</i>	Ця пам'ять може включати в себе кеш-пам'ять, оперативну пам'ять або іншу внутрішню пам'ять .
180	<i>The method and device can be used in the production both of personal and of industrial electric power supply systems [97].</i>	Спосіб і пристрій можуть використовуватися при створенні як персональних, так і промислових систем електроснабження .
181	<i>Each video stream comprises sequences of video images, each</i>	Кожен відеопоток включає в себе послідовності з відеозображення, кожне з яких має безліч пікселів .

	<i>image having a plurality of pixels [139].</i>	
182	<i>The actual browser identification text that will be sent to the remote machine [87].</i>	Діючий текст строки ідентифікаційного браузеру, який буде передаватися на віддалену машину .
183	<i>Note: If you need to add a link to the Web Sites list and the Add button is disabled, contact your system administrator [135].</i>	Примітка. Якщо потрібно додати посилання в список веб-узлів, натисніть кнопку Додати відключена, зверніться до системного адміністратора .
184	<i>Satellite navigation lends itself by nature to regional and global cooperation [136].</i>	По своєму характеру супутникова навігація відкриває широкі можливості для регіонального та глобального співробітництва.
185	<i>The installer is not designed to re-install over an existing system [127].</i>	Програма установки не розроблялася для переустановки існуючої системи.
186	<i>NOTE: A system reboot will be required immediately after the upgrade in order to replace the running kernel [76].</i>	ЗВЕРНІТЬ УВАГУ на те, що невдовзі після оновлення для заміни ядра потрібна системне перезавантаження .
187	<i>Could not write to the temporary file [136].</i>	Не записується в тимчасовий файл .
188	<i>There you should see all available stage files for your architecture (they might be stored within subdirectories</i>	Тут знаходяться всі доступні архіви стадіонів для вашої архітектури (вони можуть бути в підкаталогах з назвами різновидів архітектури).

	<i>named after the individual subarchitectures) [76].</i>	
189	<i>There are two possible methods for doing this - labeling the filesystem, or using the filesystem's universally unique identifier (UUID) [92].</i>	Є два способи досягнення цього: за допомогою міток файлової системи або використання універсального унікального ідентифікатора файлової системи (UUID).
190	<i>Connection type depends on Your uplink channel [101].</i>	Тип підключення для роботи через супутник залежить від використовуваного Вами запитуваного каналу .
191	<i>Within Virtual Channel 0, packets of higher priority can pass packets of lower priority [136].</i>	Внутрішній віртуальний канал 0 , пакети з високим пріоритетом, можуть повертатися раніше пакетів з низькими.
192	<i>Web analytics and systematic analysis of users' feedback and requests [136].</i>	Здійснення веб-аналітики та систематичного аналізу відгуків і прохань користувачів.
193	<i>The invention relates to the field of synchronization of signals in television, video and computer networks and systems for surveillance [136].</i>	Винахід відноситься до області синхронізації сигналів у телевізійних, відео, комп'ютерних сетях та системах спостереження .
194	<i>Complete, up to last second real-time web analytics [89].</i>	Полная, до останніх секунд, статистика сайту в реальному часі .
195	<i>Setup is supported only on x64 platforms [136].</i>	Програма установки підтримується тільки на платформі x64.

196	<i>Calculates the selected formula and copies the result to the clipboard [96].</i>	Вираховується результат за обраною формулою і копіює його в буфер обміну .
197	<i>Zero Administration, Load Balancing, and Failover Switching [122].</i>	Нулевое адміністрування , перерозподіл навантажень і переключення при відмови
198	<i>There are typical technology standards, such as Web services etc [136].</i>	Существують типові технологічні стандарти, такі, як веб-сервіси та інші.
199	<i>These include a complete migration to the new network architecture and monitoring system, a new and consolidated e-mail system and the development and implementation of Web services [136].</i>	Це охоплює повний перехід на використання нової архітектури мережі та системи моніторингу, нової та об'єднаної системи електронної пошти, а також розробку та впровадження веб-сервісів.
200	<i>An access point is a device that allows you to connect to a network wirelessly [109].</i>	Точка доступу - це пристрій, використовуваний для безпроводного підключення до мережі.

ALFRED NOBEL UNIVERSITY
ENGLISH PHYLOLOGY AND TRANSLATION DEPARTMENT

NATALIIA IVLIEVA

**FEATURES OF ENGLISH TERMS IN SCIENTIFIC AND TECHNICAL
TEXTS IN IT INDUSTRY AND DIFFICULTIES OF THEIR TRANSLATION**

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS

Scientific supervisor by Full Professor A. A. Stepanova.

Dnipro
2022

This scientific work deals with features of English terms in scientific and technical texts in the IT area.

The relevance of the translation problem of scientific and technical terminology is associated with the growth of international communication. Particularly high demand for qualifying translation information technology texts.

The material of the study is a technical text in English from Internet sources and its translation.

The following research methods were used to conduct the study: the method of continuous sampling, which revealed 200 special terminological units; the method of quantitative analysis, thanks to which it became possible to identify the dominant types of special terms in the scientific and technical text; method of translation and its analysis, which allows to identify the dominant ways of transmitting English terms in Ukrainian.

Such scientists as V. Komissarov, V. Karaban, T. Kiyak, F. Batsevich, V. Karasyk, M. Kochergan and others were engaged in analysis of the problem of terms translation, in various aspects. However, the rapid development of international relations of our country, the emergence of new highly specialized terms in English, specific stamps and clichés that characterize primarily the field of professional communication actualize the task of finding adequate and effective translation strategies, making strict demands on modern linguists and translators.

The object of study is the English scientific and technical discourse in the field of information technology.

The subject of the study are lexical and grammatical features of the translation of English scientific and technical terms into the native language.

The scientific novelty of the work lies in the systematization of ways of translating IT terminology in scientific and technical discourse.

The purpose of the study is to show the essence of the translation process on the example of scientific and technical text and its units by means of another language through the use of basic translation techniques.

This goal led to the solution of the following tasks: definition of the concept of scientific and technical term, its characteristics; compilation of the classification of scientific and technical terms; identifying the role of the term in the scientific and technical discourse; analysis of ways to translate English terms in scientific and technical discourse in the field of information technology into the native language; summarizing and determining statistics on translation methods.

The theoretical and practical significance of the work is revealed in the acquaintance with the key problems of translation of scientific and technical discourse and the possibility of using the obtained material in the practical activities of the translator.

In this scientific work we have considered the meaning of the terminology, scientific and technical discourse, translation and definition of "term". The term meant a special lexical unit used in professional activities for the transmission of scientific information, while performing nominative, definitive, semantic, communicative, significant, heuristic and cognitive functions. Different definitions of "term" are due to many areas of knowledge in which the main element of vocabulary is the term. The main advantages of each term are its accuracy, understanding, easy memorization and mastery, each term has a precise concept, and the term itself seeks unambiguity. In addition, various classifications of scientific and technical terms are considered, which once again confirms the diversity of research on this topic.

In this scientific work the analysis of sentences and lexical units was performed, the function of the term in the text and the classification of terms proposed by linguists-terminologists were determined. In accordance with the tasks, we found the use of special terminology in scientific and technical texts. The method of continuous sampling allowed us to identify 200 special terms from scientific and technical texts on the material of the subject area "Information Technology".

A study of special terminology was conducted on the basis of five classifications: structural types according to V. Karaban; based on the morphological and syntactic structure of B. Golovin; depending on the category of

the concept and the field of use - classification V. Watering can; depending on the degree of specialization according to A. Pumpyansky.

For a more detailed study of special terminology, the method of quantitative analysis was used. According to which, the analysis of the use of terms was carried out according to the structural classification of the identified terms according to V. Karaban, which allows to distinguish four types of special terms: simple; derivatives; complex ; terms-phrases.

According to the quantitative analysis, the dominant position in this structural classification is occupied by phrases, which accounted for (41%) of the total number of all analyzed scientific and technical terms on the topic of "Information Technology".

It should also be noted the same meaning in (21%) of the following scientific and technical terms: simple and derived. The least identified complex terms that were practically used in this work, in percentage terms were (17%)

After analyzing the terminology based on the classification according to the structure of the term, we concluded that in popular science text, both terms and phrases are used approximately equally often. Terms-words are mostly nouns, although in popular science texts there are also rare inclusions of terms - adjectives, abbreviations and verbs.

The most common models of phrase terms are the combination of a noun with an adjective or with another noun that acts as an attribute. Combinations of nouns with verbs, as well as multicomponent terms are used less often.

In this work we identified and analyzed the main methods of scientific and technical translation of the presented terms in the field of information technology, namely: transcription, transliteration; tracing, semi-tracing; transposition; reception of lexical additions; lexical-semantic substitutions: concretization, generalization.

Thus, the dominant ways of translating IT terminology that works in scientific and technical text are tracing / semi-tracing (36%), transcription / transliteration (29%) and transposition (20%).

Other methods of translation and translation transformations are limited in their use: reception of lexical additions (13%), lexical-semantic substitutions: concretization (3%).

A rather serious problem when translating scientific and technical texts is the problem of inequality of terms. In this case, the translator selects the most appropriate term of the language of translation. Some difficulties are presented by the variant of translation, when several terms of the Ukrainian language correspond to one English term. In this case, the translator is required to further analyze the special literature or consult a specialist in a particular technical field.

The main requirement is the accurate transfer of information is a basic requirement for scientific and technical translation and it is a particular problem as part of the overall problem of translation.

The difficulties of translating scientific and technical terminology include the translation of “false translator friends”, the literal translation of which leads to the distortion of the content of the text. Another feature of scientific and technical terminology that can add difficulties in translation is the widespread use of abbreviations, acronyms, acronyms.

Translating this category of terms, you should pay attention to the way they are formed, as well as the context of their use, because the same abbreviation can mean completely different concepts.

Due to the rapid development of science and technology, many new English terms-neologisms appear to which exact equivalents have not yet been found and this also creates additional difficulties for the translator.